

**İSTANBUL AYDIN UNIVERSITY
INTERNATIONAL JOURNAL OF MEDIA, CULTURE AND LITERATURE**

Volume 9 Issue 2 - December 2023

GENEL DOI: 10.17932/IAU.IJMCL.2015.014

CİLT 9 SAYI 2 DOI: 10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/2023.902

ISTANBUL AYDIN UNIVERSITY

INTERNATIONAL JOURNAL OF MEDIA, CULTURE AND LITERATURE

ISSN : 2149-5475 / E-ISSN 2667-8403

Proprietor

Mustafa AYDIN, Prof. Dr. (Istanbul Aydın University)

Editor-in-Chief

Zeynep AKYAR (Istanbul Aydın University)

Editors

Asst. Prof. Dr. Jale COŞKUN

Journal Secretary

R. A. Büşra KAYA

Language

English

Publication Period

Published twice a year
June and December

Administrative Coordinator

Asst. Prof. Dr. Burak SÖNMEZER

Turkish Redaction

Behcet Özgür ÇALIŞKAN

English Redaction

Behcet Özgür ÇALIŞKAN

Graphic Design

Başak GÜNDÜZ

Correspondence Address

Beşyol Mah, İnönü Cd, No 38 Sefaköy,
34295 Küçükçekmece/İstanbul

Tel: 0212 4441428 - Fax: 0212 425 57 97

Web: <https://ijmcl.aydin.edu.tr/tr/editorler-kurulu/>

E-mail: ijmcl@aydin.edu.tr

Printed by

Levent Baskı Merkezi - **Sertifika No:** 35983

Adres: Emniyetevler Mahallesi Yeniçeri Sokak No:6/A
4. Levent / İstanbul, Türkiye

Tel: 0212 270 80 70

E-mail: info@leventbaskimerkezi.com

Editorial Board

Prof. Dr. Aysel ERGÜL KESKİN

Prof. Dr. Veysel KILIÇ

Prof. Dr. Türkay BULUT

Prof. Dr. Mine YAZICI

Prof. Dr. Alev BULUT

Prof. Dr. Aymil DOĞAN

Prof. Dr. Ayşe Fitnat ECE

Assoc. Dr Nur Emine KOÇ

Asst. Prof. Dr. Jale COŞKUN

Asst. Prof. Dr. İlkin BAŞAR

Asst. Prof. Dr Dr. Esmâ TEZCAN

Advisory Board

Prof. Dr. Aysel ERGÜL KESKİN, Istanbul Aydın University

Prof. Dr. Veysel KILIÇ, Istanbul Aydın University

Prof. Dr. Türkay BULUT, Istanbul Aydın University

Prof. Dr. Saeed MEHPOUR, Istanbul Aydın University

Prof. Dr. Giamperio BELLINGERI, Ca' Foscari University of Venice

Prof. Dr. Türkan OLCAY, Istanbul University

Prof. Dr. Mine YAZICI, Istanbul University

Prof. Dr. Birsen TÛTÜNİŞ, Kültür University

Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg University

Prof. Dr. Loui Ali KHALIL, QATAR University
Prof. Dr. Zemfira Ishakova, Russian Presidential Academy of National Economy and Public Administration
Assoc. Prof. Dr. Rosaria Rossella PUGLIESE, Università della Calabria
Asst. Prof. Dr. Jale COŞKUN, Istanbul Aydın University
Asst. Prof. Dr. İlkin BAŞAR, Istanbul Aydın University
Asst. Prof. Dr. Öz ÖKTEM, Istanbul Aydın University
Asst. Prof. Dr. Esmâ TEZCAN, Istanbul Aydın University
Asst. Prof. Dr. Eyass ALRASHED, Istanbul Aydın University
Asst. Prof. Dr. Şafak NEDİCEYUVA, İnönü University
Asst. Prof. Dr. Elizabeth A. Pallitto, Rutgers University
Asst. Prof. Dr. Ahmad OMAR, Istanbul University

Contents

Research Article

Sosyal Medyanın Arkasında Saklanan Irkçılık; Twitter Örneği (X) Ahlem TRİKİ.....	91
Influencer Bireylerin Takipçileri Üzerindeki Etkisi Müge YARDIMCI.....	115
Exploring Teachers' Perceptions Of Using Integrated Skills Approach In Efl Classes At Preparatory Schools In Istanbul Parham OSTADI DARJATI, Asst. Prof. Dr. İlkin BAŞAR.....	131
Kültürel Bağlamda Türk Televizyon Dizileri: Rus Dizi İzleyicileri Üzerine Bir Analiz Luliia POKİDOVA.....	153
Dijital Dönüşüm Çağında Gerçekçi Senaryoların Kullanımı: Modern Eğitim Yöntemi Olarak Simülasyon Tabanlı Eğitimler Üzerine Bir İnceleme Zeynep ÖZKARA.....	169

DOI Numbers

Genel DOI: 10.17932/IAU.IJMCL.2015.014

IJMCL December 2023 Volume 9 Issue 2 **DOI:** 10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/2023.902

Sosyal Medyanın Arkasında Saklanan Irkçılık; Twitter Örneği (X)

Ahlem TRİKİ

10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2001

Influencer Bireylerin Takipçileri Üzerindeki Etkisi

Müge YARDIMCI

10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2002

Exploring Teachers' Perceptions Of Using Integrated Skills Approach In Efl Classes At Preparatory Schools In Istanbul

Parham OSTADI DARJATI, Asst. Prof. Dr. İlkin BAŞAR

10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2003

Kültürel Bağlamda Türk Televizyon Dizileri: Rus Dizi İzleyicileri Üzerine Bir Analiz

Luliia POKİDOVA

10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2004

Dijital Dönüşüm Çağında Gerçekçi Senaryoların Kullanımı: Modern Eğitim Yöntemi Olarak Simülasyon Tabanlı Eğitimler Üzerine Bir İnceleme

Zeynep ÖZKARA

10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2005

From The Editor

We're delighted to present to you Volume 9, Issue 2 of *The International Journal of Media, Culture, and Literature* (IJMCL).

IJMCL, published biannually (two volumes per year, June and December) by the School of Foreign Languages at Istanbul Aydın University, Istanbul, Turkey, is an international scholarly journal in Turkish, English, Arabic, Russian, Spanish and devoted in its entirety, media, culture, literature, language, and translation.

The International Journal of Media, Culture and Literature is committed to the principles of objective scholarship and critical analysis. Submissions and solicited articles are evaluated by international peer referees through a blind review process.

IJMCL publishes articles on Turkish, English, Arabic, Russian, Spanish language and linguistics, as well as on general and comparative literary studies including aspects of cultural and literary theory and translation studies. *IJMCL* also aims to create a critical, discursive space for the promotion and exploration of media, culture and their relations with literature.

We want to express our gratitude to everyone involved in bringing this issue to fruition, especially our authors and reviewers who provided invaluable contributions during the evaluation process. We hope the articles in this issue prove to be informative and enriching for our readers.

Asst. Prof. Dr. Jale COŞKUN

Sosyal Medyanın Arkasında Saklanan Irkçılık; Twitter Örneği (X)

Ahlem TRİKİ¹

ÖZ

Sosyal medya platformları, herkesin milyonlarca kullanıcıya hızla ulaşmasını sağlayan ucuz bir iletişim aracı sağlamaktadır. Kitlelere hızlı ve kapsayıcı ulaşım noktasında kullanıcılara sağladığı artılarla gündelik hayatın vazgeçilmez bir alışkanlığı haline gelmiştir. Bu platformlara herkes içerik gönderebilir ve içerik üretebilir. Bu da toplumumuzda dönüştürücü bir devrimi temsil eder. Bu devrimin getirdiği yeniliklerle birlikte insanların gündelik yaşamlarına yerleşmiş olan sosyal medya; siyasilerin, kanaat önderlerinin ve sivil toplum örgütlerinin kitlelerine hitap edebilmesi için vazgeçilmez bir olgu haline gelmiştir. Sosyal medya platformları, internet kullanıcılarına düşüncelerini özgürce ifade etmeleri için uygun bir platform sağlamaktadır. Bu özellik, inanılmaz derecede benzersiz bir iletişim yolu sunmaktadır. Fakat, insanlar arasındaki iletişimi geliştirirken aynı zamanda bazı olumsuz sonuçlara da neden olabilir. Bir sosyal medya platformu olarak “X”, belirli insan gruplarına zarar veren söylemlere yer bırakır. Karşıt görüşler hakkındaki fikirlerini ortaya koyarken; maddi ve manevi değerlerin hedef alınarak belli grupların negatif ayrımcılığa maruz kalması durumu ortaya çıkmıştır. İnsanlar, fikirlerini “özgürce” ifade edebilme olgusunun arkasına saklanarak gerçekleştirmiş oldukları söylemlerin legal olduğunu savunan bir meydan okuma gerçekleştirmektedirler bu meydan okuma, zorbalık, saldırgan içerik ve nefret söylemi dahil olmak üzere birçok biçimde karşımıza çıkıyor. Özellikle son yıllarda, X’de ırkçılıkla ilgili pek çok olay yaşandı. Bu olayların çoğu, ırk, cinsiyet ve cinsel yönelim gibi kullanıcı özelliklerine dayalı ayrımcı yorumlar, mesajlar ve gönderiler içermektedir. Bu platformların en öne çıkan X, ırkçılık, nefret söylemi ve çevrimiçi saldırılarda büyük bir etkisi vardır. Bu çalışmanın amacı, sosyal medya platformlarının günlük yaşamda yaygın olarak kullanılmasının getirdiği artıları ve olumsuzlukları ele almak ve özellikle X gibi bir sosyal medya platformunun, Araplara karşı oluşturulan nefret söylemi ve çevrimiçi saldırılardaki etkilerini incelemektir. Bu çalışma, Google Advanced Search kullanarak, 2023 yılında yapılan 3 Hashtag içerik analiziyle Araplara yönelik oluşturulan nefret söyleminin nasıl çevrimiçi ortamlarda yansıtıldığını ve platformların bu tür söylemleri nasıl şekillendirdiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. X özelinde incelenen bu çalışma, sosyal medyanın toplumsal önyarguları ve eşitsizlikleri nasıl beslediği konusunda önemli bir anlayış sunmayı hedeflemektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, çevrimiçi söylemlerde Araplar olarak genelleme yaparak tüm Arap kökenli insanlar açgözlü, ahlaksız ve pis olarak görülmekte ve Bu tür genellemeler,

¹Istanbul Aydın University, Istanbul, ahlemtriki@stu.aydin.edu.tr, <https://orcid.org/0009-0007-3980-331X>
Research Article - Submit Date: 09.06.2024, Acceptance Date: 11.07.2024
DOI:10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_y09i2001

çevrimiçi duygusal tepkilerde belirli bir kitleye değil, her Arap kökenli kişiye karşı aşağılayıcı ifadelerle sonuçlandığını rastlanmıştır. Bu çevrimiçi ortamı kullanarak hakarete bulunan kişilerin düşüncelerine göre çevrimiçi saldırıya uğraması için bir kişinin “Arap” olması yeterli. Öğrenciye veya çalışana ve hatta turistlere karşı aynı aşağılayıcı kelimeler kullanıldığını ve elverişli bir ortam olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeleri: Sosyal medya platformları, Twitter(X), Irkçılık, Nefret Söylemi, Zorbalık

RACISM HIDING BEHIND SOCIAL MEDIA; TWITTER EXAMPLE (X)

ABSTRACT

Social media platforms provide a cheap communication tool that allows everyone to rapidly reach millions of users. With its advantages in facilitating quick and inclusive access to audiences, social media has become an indispensable habit in everyday life. These platforms allow anyone to send and produce content, representing a transformative revolution in our society. Alongside the innovations brought by this revolution, social media, ingrained in people's daily lives, has become essential for politicians, opinion leaders, and civil society organizations to address their audiences. Social media platforms provide internet users with a suitable platform to express their thoughts freely, offering an incredibly unique communication channel. However, while enhancing communication among people, it can also lead to some negative consequences. As a social media platform, X leaves room for speech that harms specific groups of people. While expressing opposing views, it has led to certain groups being subjected to negative discrimination, targeting both material and spiritual values. People often challenge the legality of their expressions, hiding behind the notion of being able to express their opinions “freely.” This challenge manifests in various forms, including bullying, aggressive content, and hate speech. Especially in recent years, numerous incidents of racism have occurred on X. Many of these incidents contain discriminatory comments, messages, and posts based on user characteristics such as race, gender, and sexual orientation. X, as one of the most prominent platforms, has a significant impact on racism, hate speech, and online attacks. The aim of this study is to examine the positives and negatives brought about by the widespread use of social media platforms in daily life, focusing particularly on the effects of a social media platform like X on hate speech and online attacks against Arabs. Using Google Advanced Search, this study aims to reveal how hate speech against Arabs is reflected in online environments through the analysis of three hashtags conducted in 2023 and how platforms shape such discourse. This study, specifically examining X, aims to provide important insights into how social media fuels societal biases and inequalities. According to the results obtained from the research, Arabs are often generalized in online discourse as greedy, immoral, and filthy, leading to derogatory expressions towards all individuals of Arab origin. Using derogatory language

towards Arabs is sufficient for someone to be targeted for online attacks. It has been found that the same derogatory terms are used towards students, employees, and even tourists, indicating an inhospitable environment.

Keywords: *Social media platforms, Twitter(X), Racism, Hate Speech, Bullying*

GİRİŞ

Sosyal medya, günümüzde hızla yayılan bir iletişim aracı olup, milyonlarca insanın birbirine kolaylıkla ulaşmasını sağlayan ucuz ve etkili bir platformdur. Bu dijital devrim, kullanıcılara kapsayıcı bir iletişim deneyimi sunarak günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Siyasiler, kanaat önderleri ve sivil toplum örgütleri gibi aktörler için de kitlelere ulaşabilmek adına vazgeçilmez bir olguya dönüşmüştür. Sosyal medya, insanlara düşüncelerini özgürce ifade etme fırsatı sunmanın yanı sıra benzersiz bir iletişim aracı olarak öne çıkmaktadır. Ancak, sosyal medya platformlarının sağladığı bu özgürlükler bazen olumsuz sonuçlara da yol açabilir. Bu makalede, sosyal medyanın arkasına saklanan ırkçılık konusu ele alınacaktır.

Özellikle X gibi bir sosyal medya platformu, bazı kullanıcı gruplarını hedef alan zararlı söylemlere olanak sağlayabilmektedir. İnsanlar, fikirlerini sansürsüz ve kontrolsüz bir şekilde paylaşabilme imkânı bulduklarında, sağlıklı bir sosyal ortamın da ortaya çıkabileceği gerçeğiyle yüzleşmek durumunda kalmaktadır. Bu durum, karşı görüşlerin ifade edildiği zamanlarda belirli grupların negatif ayrımcılığa maruz kalması, zorbalık, saldırgan içerik ve nefret söylemi gibi olumsuzlukların artmasına neden olabilmektedir. Özellikle son yıllarda, X üzerinde ırkçılıkla ilgili birçok olay yaşanmıştır.

Bu olayların çoğu, kullanıcıların ırk, cinsiyet ve cinsel yönelim gibi özelliklerine dayalı ayrımcı yorumlar, mesajlar ve gönderiler içermektedir. Bunun yanı sıra, sosyal medya platformlarının içeriği kişiselleştirmek amacıyla kullandığı algoritmalar, kullanıcıların mevcut inançlarını ve bakış açılarını güçlendiren filtre balonları oluşturarak toplumsal kutuplaşmayı ve bölünmeyi tetikleyebilmektedir. Bu makalede, sosyal medya platformlarındaki ırkçılığın ve nefret söyleminin yarattığı sorunlar incelenecek, bu sorunlara karşı farkındalığın artırılması ve çözüm önerileri sunulacaktır. Sosyal medyanın potansiyelini tam anlamıyla kullanabilmek ve olumsuzlukları minimize etmek için toplum olarak bu konuda adımlar atmamız gerekmektedir.

TWITTER(X) UYGULAMASI

Twitter (X), 2006 yılında Jack Dorsey, Noah Glass, Biz Stone ve Evan Williams tarafından kurulan bir sosyal medya platformudur. Temel amacı kısa mesajlar veya "tweet"ler aracılığıyla anlık iletişimi sağlamaktır. Kullanıcılar, 280 karakteri geçmeyen metinler, fotoğraflar, videolar ve GIF'ler paylaşılabilir. X, dünya genelinde milyonlarca aktif kullanıcıya sahiptir ve birçok ünlü, siyasetçi, şirket ve sıradan insan bu platformu kullanarak düşüncelerini, haberleri ve içerikleri paylaşır.

Kullanıcılar, diğer kullanıcıları takip ederek, onların paylaşımlarını görüntüleyebilir, beğenebilir, retweet edebilir ve yorum yapabilirler (K.Baym, 2022).

Twitter'ın adının değişmesine geldiğimizde Yazar Walt Isaacson'a göre, Musk'ı yirmi yıl boyunca yakından takip eden ve biyografisini hazırlayan, Musk'ın şirketin kontrolünü ele geçirmeden önce bile Twitter'ı X.com olarak yeniden adlandırmayı planladığını belirtti. Twitter'ın X olma fikri, Musk'ın her şeyi kapsayan uygulaması X'i iletmeninin bir yolu olarak platformu satın almakla ilgili attığı tweet ile Ekim 2022'de somutlaştı. O yılın Mart ayında Musk, Twitter Inc. Şirketini X Corp. Adında yeni tescil edilmiş bir kuruluşla birleştirdi. Sadece bir ay sonra, Nisan ayında, X.AI adında yapay zekaya odaklanan yeni bir girişim kurdu. Twitter'ın yeni CEO'su Linda Yaccarino "Bu, her şeyi sunabilecek bir platform olacak" dedi. Yaccarino, Musk'ın süper bir uygulama yaratma vizyonuna gönderme yaparak, X'in "ses, video, mesajlaşma, ödemeler ve bankacılık üzerine odaklanan" yapay zekâ odaklı bir platform olacağını belirtti (MARTIN, 2023). Fakat hala Twitter yardım merkezinde Twitter.com yazısı bulunur, tamamen bir değişim sağlanmadı şimdilik sadece Logo değişimi diyebiliriz.

SOSYAL MEDYANIN ÖZGÜRLÜK VE İLETİŞİM POTANSİYELİ

Sosyal medya, günümüzde iletişim ve bilgi paylaşımının hızlı ve etkili bir şekilde gerçekleştirildiği önemli bir platform haline gelmiştir. Özgürlük ve iletişim potansiyeli, sosyal medyanın temel özelliklerinden başka bir deyişle, bazılarıdır. İşte sosyal medyanın özgürlük ve iletişim potansiyeli hakkında bazı anahtar noktalar; Bir, İfade Özgürlüğü; Sosyal medya, kullanıcılara kendi fikirlerini, düşüncelerini ve duygularını ifade etme özgürlüğü sağlar. Herkesin sesini duyurabilmesi için düşüncelerini paylaşabileceği bir platform sunar. Bu özgürlük, demokratik bir toplumda farklı bakış açılarının serbestçe ifade edilmesini teşvik edebilir. İki, Bilgi ve Haber Paylaşımı; Sosyal medya, haberlerin ve bilginin hızlı bir şekilde yayılmasını sağlar. Geleneksel medyadan farklı olarak, sosyal medya platformları üzerinden herkes haberleri paylaşabilir ve tartışabilir. Bu, alternatif bakış açılarının ve yerel haberlerin daha geniş bir kitleye ulaşmasına yardımcı olabilir. Üç, Sosyal medya, benzer ilgi alanlarına sahip insanların bir araya gelmesini ve etkileşimde bulunmasını sağlar. İnsanlar, gruplar oluşturabilir, tartışmalara katılabilir, deneyimlerini paylaşabilir ve ortak ilgi alanlarına sahip insanlarla iletişim kurabilir. Bu, dünya genelinde bağlantılar kurulmasını, iş birlikleri ve topluluk oluşumunu destekleyebilir. Dört, Aktivizm ve Toplumsal Hareketler; Sosyal medya, toplumsal değişim ve aktivizm için bir platform haline gelmiştir. Kullanıcılar, sosyal adalet, insan hakları, çevre sorunları gibi konularda farkındalık yaratmak ve harekete geçmek için sosyal medyayı kullanabilirler. Örneğin, hashtag'ler ve paylaşımlar aracılığıyla toplumsal hareketlerin yayılması ve desteklenmesi sağlanabilir. Beş, Küresel Bağlantılar; Sosyal medya, dünyanın farklı bölgelerinden insanların birbirleriyle iletişim kurmasını ve bağlantılar kurmasını kolaylaştırır. Sınırları aşan iletişim, farklı kültürlerin ve görüşlerin anlaşılmasına ve küresel bir perspektifin gelişmesine yardımcı olabilir. Ancak, sosyal medyanın özgürlük ve iletişim potansiyeli yanında bazı sorunlar da ortaya çıkabilir.

Örneğin, yanlış bilgi yayılması, kişisel gizlilik ihlalleri, siber zorbalık, nefret söylemi ve bağımlılık gibi konular sosyal medyanın olumsuz yönleri olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle, sosyal medyanın potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmek için bilinçli kullanım, medya okuryazarlığı ve platformlar tarafından alınan önlemler önemlidir.

Facebook, “Şiddet içeren veya insanlıktan çıkaran dil, saldırgan klişeler, aşâğılık iddiaları, hor görme, iğrenme veya hakaretler, dışlama ve ırkçılık çağrılarını yasaklıyoruz” diye bir açıklamada bulundu. Son olarak, Mark Zuckerberg’in şirketi, “içeriğın fiziksel zarara veya kamu güvenliğine doğrudan tehdit oluşturduğuna inanılan durumlarda önemli adımlar alıyoruz ve tamamen yasaklıyoruz” dedi (Pironnet, 2019). Bununla birlikte X “ırkları, etnik kökenleri, ulusal kökenleri, cinsel yönelimleri, cinsiyetleri, cinsel kimlikleri, dinleri, yaşları, engellilikleri veya ciddi sağıık durumları nedeniyle başkalarını tehdit etmez, taciz etmez veya onlara karşı şiddeti teşvik etmez hedefli taciz kesinlikle yasaktır” diye ekledi (Pironnet, 2019). İfade özgürlüğü denilince sosyal ağlar ön plana çıkıyor. Bazıları “bırakın yapsınlar” yaklaşımını ve herkes için ifade özgürlüğünü savunurken, diğeri potansiyel olarak zararlı içeriğın artması karşısında sosyal medyanın daha fazla incelemeye ve sansüre tabi olması gerektiğini savunuyor. Bu nedenle, sosyal ağlara yönelik sansürü ve bunun ifade özgürlüğü üzerindeki olası yasal sonuçlarını sorgulamak uygun olacaktır. Ayrıca, kullanıcıların ifade özgürlüğünü ihlal etmekten kaçınmak için gerekli denetleme ve kontrol düzeyini daha iyi anlamak ve tanımlamak için bu platformların içeriğine yönelik sorumluluk rejimlerini incelemek de ilginçtir (AP REDACTION, 2021).

X’in olası bir şekilde Elon Musk tarafından devralınması, sosyal platformların ana temalarından biri hakkında büyük bir tartışma yaşandı. Burada kocaman Tesla’nın başkanı ifade özgürlüğünün kurtarıcısı olduğunu iddia ediyor ve aldığı tepkiler üzerine terim ve sosyal medyadaki uygulaması hakkında biraz araştırma yapmaya karar verdi. Elon Musk’ın özgürlükçü vizyonunu dünyaya empoze edip edemeyeceğini anlamak oldukça önemlidir (Production, 2023).

Bununla birlikte Elon Musk, X’da mutlak ifade özgürlüğü sözü verdi. Ancak terime gerçekten önem veriyorsa, çevrimiçi olarak tek ve evrensel bir ifade özgürlüğü oluşturmanın çok karmaşık olduğunu görecektir. Elon Musk ifade özgürlüğünden bahsettiğinde, “insanlar evrensel tasarıma inanma eğilimindedir” der (Production, 2023). Bunun yanı sıra UNESCO’nun “Social Media 4 Peace” (ya da “Barış İçin Sosyal Ağ”) projesi (UNESCO, 2022), çevrimiçi olarak dağıtılan potansiyel olarak zararlı içerik, özellikle şiddeti teşvik eden nefret söylemi karşısında toplumların direncini güçlendirmeyi, ifade özgürlüğünü korumayı ve güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

Dünyanın dört bir yanındaki toplumların artan dijitalleşmesi, serbest bilgi akışı için benzeri görülmemiş fırsatlar yarattı. Bununla birlikte, dijital iletişim araçlarının, çatışma ve barış dinamikleri üzerinde önemli etkisi olan zararlı içeriğın yayılması için nasıl bir araç haline geldiğine dair artan bir endişe var. Çünkü sosyal ağlar, nefret tohumları ekmenin yanı sıra, özellikle COVID-19’un sağıık krizi sırasında

olduğu gibi, insanları yanlış yönlendirmek amacıyla dezenformasyon, yanlış bilgi ve propaganda yaymak için giderek daha fazla kullanılıyor. Sansür kuralları ve potansiyel olarak zararlı çevrimiçi içeriğin kontrolü genellikle küresel düzeyde “herkese uyan tek ölçü” perspektifinden tartışılır.

Ancak bu tür içerikleri ele almanın karmaşıklığı, bağlam ne olursa olsun söz konusu içeriğin sınırlarını kesin olarak belirlemenin mümkün olmamasında yatmaktadır. Bu nedenle proje, insan hakları ilkelerini genel bir referans olarak kullanmanın yanı sıra, kuralların ilkelerini ve ölçülü ve yerelleştirilmiş araçları geliştirmek ve değiştirmek için sosyal, kültürel ve dilsel nüansları da dikkate almayı planlamaktadır.

Öncelikle içeriğin korunması, ek olarak, dijital teknolojiler, özellikle sosyal medya, iklim gibi konularda kapsayıcı diyalog sağlamak için bireyleri, özellikle gençleri güçlendirmek için sosyal medyayı başarılı bir şekilde harekete geçiren bazı yeni örgüt örnekleri ve kampanya olmasına rağmen, barış inşası sürecinde tutarlı bir şekilde kullanılmamaktadır. Bu nedenle proje, barışı inşa etmenin önemli bir parçası olan şiddet yerine barışı teşvik eden girişimleri ve hikayeleri ilerletmek için dijital teknolojilerin potansiyelini en üst düzeye çıkaracaktır.

Bu yeni proje, “UNESCO’nun” bilgiyi bir kamu malı olarak teşvik ederek ve İnternet ekosisteminin şeffaflığını artırarak dezenformasyonla mücadeleye yönelik genel stratejisinin bir parçasıdır. “Proje, adil, barışçıl ve kapsayıcı toplumları destekleyen SDG 16’nın yanı sıra Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından başlatılan Antonio Gutierrez (UNESCO, 2022) liderliğindeki Birleşmiş Milletler Nefret Söylemiyle Mücadele Eylem Planı’nın gerçekleştirilmesine katkıda bulunacaktır. Endişe verici bir yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve çevrimiçi hoşgörüsüzlük dalgasıyla mücadeleye devam edecektir” gibi detaylı bir açıklamada bulundu (UNESCO, 2022).

SOSYAL MEDYANIN OLUMSUZ SONUÇLARI VE ZARARLI SÖYLEMLER (NEFRET SÖYLEMLERİ)

Sosyal ağlar, herhangi bir vatandaşın kendi seçtikleri içeriği yayınlamasına ve bunu ağın diğer kullanıcılarıyla paylaşmasına izin verir. Böylece vatandaşlara ve sivil topluma doğrudan bir ifade aracı sunarak medya endüstrisinde ve iletişim biçimlerinde devrim yarattılar. Açıkça iletişim kurmak için geleneksel medyanın kullanılması artık gerekli değil. Böylece, vatandaşların ifade, iletişim ve bilgi edinme haklarını kullanma yetenekleri bu hizmetler sayesinde büyük ölçüde artırılmaktadır. Ancak sosyal ağların sunduğu olanaklar, bu özgürlüklerin kabul edilemez şekilde kötüye kullanılmasına yol açmaktadır. Bu sürüklenmeler, izole edilmiş bireylerin veya organize grupların işidir ve birkaç isim vermek gerekirse, Facebook, YouTube, X veya Snap gibi büyük sosyal ağlar henüz tam olarak tatmin edici bir yanıt verememektedir. Bununla birlikte, yayınlanan içeriğin yürütülmesi için zaman çizelgesi ve moderasyon politikaları aracılığıyla, sosyal ağlar bu en bariz suiistimalleri önlemek veya bunlara yanıt vermek için doğrudan harekete geçebilir ve böylece sosyal uyum açısından zararı sınırlayabilir. Sosyal medya ucuz ve hızlı yayma mekanizmalarıyla nefret söyleminin yayılmasını kolaylaştırmaktadır.

Brown (Brown, 2017), çevrimiçi ve çevrimdışı nefret söyleminin karşılaştırmalı bir analizini yaptı ve çevrimiçi nefret söyleminin daha geniş bir kitleye iletildiğini ve mağdurların daha fazla utandırılmasına ve dolayısıyla daha kötü bir etkiye sahip olabileceğine karar verdi. Sosyal medyanın anonim olarak nefret dolu yorumlar yayınlama fırsatı sağlayabileceğini keşfettim. Çevrimdışı bir ortamla karşılaştırıldığında, kullanıcılar kendileri için sorumluluk almadan kaba mesajlar verebilirler ve bu da yüz yüze durumlarda olduğundan daha fazla saygısızlığa yol açar (Oana TEFĂNIPĂ & Diana-Maria BUF, 2021).

Ayrıca anonimlik ve nefret söylemi arasında pozitif bir ilişki olduğuna dair kanıtlar var. Hem de ırk ve cinsel yönelim hakkındaki nefret söylemi, diğer nefret söylemi kategorilerine kıyasla daha geniş çapta ve isimsiz olarak paylaşılıyor (Mondal, M, Silva, L, & Benevenuto, F, 2017). Sosyal medya, benzer düşünen insanlardan oluşan topluluklar oluşturmayı ve büyümeyi kolaylaştırır. İnternet doğası gereği demokratik olduğundan ve herkesin nefret söylemine katılması için fırsatlar sağladığından, bu husus nefret söylemi için de geçerlidir (Oana TEFĂNIPĂ & Diana-Maria BUF, 2021). Çevrimiçi nefret söyleminin güçlü olumsuz etkileri, özellikle algoritmaların kullanılması yoluyla bu tür kötüye kullanımı azaltacak mekanizmaların oluşturulmasına yol açmıştır. Diğer yandan sosyal medya şirketleri, nefret söylemi ve mesajları yayınlayan kullanıcı hesaplarını engellemek ve kaldırmak için araçlar geliştirmiştir (Oana TEFĂNIPĂ & Diana-Maria BUF, 2021). Çevrimiçi ortamda nefret söylemi olgusunun yaygınlığı, Avrupa düzeyinde karşı önlemlerin geliştirilmesini de gerekli kıldı. Çevrimiçi Yasa Dışı Nefret Söylemiyle Mücadeleye Yönelik AB Davranış Kuralları, Avrupa Komisyonu ve onun Facebook, Microsoft, X ve YouTube ile anlaşarak oluşturulmuştur. Bildirilen nefret söylemi, bu Nefret Davranış Kuralları (Çevrimiçi Yasadışı Nefret Söylemiyle Mücadele İçin AB Davranış Kuralları, 2020) kapsamında silinecektir (Oana TEFĂNIPĂ & Diana-Maria BUF, 2021).

Nefret tellallığı yapan mesajların çok yüksek bir yüzdesi bu şekilde kaldırıldı ve bu da Avrupa Komisyonu'nun çabalarının faydasını gösteriyor. Citron ve Norton (Oana TEFĂNIPĂ & Diana-Maria BUF, 2021), bir kişinin nefret söylemine yanıt verebileceği dört yol olduğunu belirtir. Sosyal medya kullanıcı farkındalığı çabalarının çıkarılması, silinmesi, geliştirilmesi veya muhalefet. Hubbard (Hubbard, 2020), nefret söylemi kurbanlarının istismarı normalleştirme ve bunu bildirmeme eğiliminde olduğuna dikkat çekiyor. Bu yönü, çevrimiçi nefret söyleminin sürdürülmesine katkıda bulunur. Benzer şekilde, nefret söylemiyle mücadeleyle ilişkin tartışma (Oana TEFĂNIPĂ & Diana-Maria BUF, 2021), çevrimiçi ortamda nefret söyleminin yayılmasının cezalandırılmasının ifade özgürlüğü hakkının ihlali olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle, internete erişimi olan hemen hemen herkes, ifade özgürlüğü hakları kapsamında çok sayıda insanı etkileyen nefret dolu materyalleri neredeyse anında oluşturabilir, yayınlatabilir ve dağıtabilir.

Sosyal medyanın olumsuz sonuçları ve zararlı söylemler, günümüzde yaygın bir şekilde karşılaşılan sorunlardır. Sosyal medya platformlarının yaygınlaşması ve insanların bu platformları aktif bir şekilde kullanması, bir dizi olumsuz etkiye yol

açabilir. Öncelikle, sosyal medya kullanımının artmasıyla birlikte, insanlar arasında kendini sürekli olarak karşılaştırma eğilimi artmıştır. Sosyal medyada paylaşılan mükemmel yaşam görüntüleri, idealize edilen bedenler ve başarı hikayeleri, insanları kendi hayatlarıyla kıyaslamaya ve kendilerini yetersiz hissetmeye yönlendirebilir. Bu durum, düşük özgüven, kaygı, depresyon ve sosyal izolasyon gibi sorunlara neden olabilir. Ayrıca, sosyal medya platformları, zararlı söylemlerin ve nefret dilinin yayılması için de bir ortam sağlar. Anonimlik ve gizlilik, bazı insanların saldırgan, ayrımcı veya aşırılıkçı içerikleri paylaşmasına olanak tanır. Bu tür zararlı söylemler, toplumun ayrışmasına, nefret suçlarının artmasına ve bireylerin psikolojik olarak zarar görmesine yol açabilir. Özellikle gençler arasında siber zorbalık ve intihar düşünceleri gibi ciddi sonuçlara yol açabilen durumlar ortaya çıkabilir. Sosyal medya platformlarının yaygın kullanımı ayrıca yanlış bilginin hızla yayılmasına da katkıda bulunur. Bilgiye erişimin kolaylaşmasıyla birlikte, doğrulanmamış veya yanıltıcı bilgiler hızla yayılarak insanların düşüncelerini etkileyebilir.

Özellikle sağlıkla ilgili konularda yanlış bilgilerin yayılması, bireylerin sağlık kararlarını olumsuz etkileyebilir ve toplum sağlığını tehdit edebilir. Sosyal medya kullanımının sürekli bağlantıda kalma ve teknoloji bağımlılığına yol açma riski de vardır. Birçok insan, sosyal medyayı sürekli kontrol etmek, beğeni ve takipçi sayılarını artırmak gibi hedeflerle kendilerini kaybedebilir. Bu durum, gerçek hayattaki ilişkilerin zayıflamasına, sosyal becerilerin azalmasına ve zaman yönetimi sorunlarına yol açabilir. Ayrıca, sürekli olarak sosyal medyada geçirilen uzun süreler, uyku düzeni bozuklukları, düşük akademik başarı ve duygusal sorunlar gibi sorunlara da neden olabilir. Yani, sosyal medyanın olumsuz sonuçları ve zararlı söylemler, bireylerin ve toplumun genel sağlığı açısından önemli bir sorundur.

Bu konuda farkındalık yaratmak ve önlem almak önemlidir. Bilinçli bir şekilde sosyal medya kullanmak, gerçekçi beklentilere sahip olmak ve dijital sınırlar koymak önemlidir. Ayrıca, sosyal medya platformlarının daha etkili içerik filtreleme ve kullanıcı güvenliği önlemleri alması, zararlı içeriklerin yayılmasını engellemek için önemlidir. Toplum olarak, daha sağlıklı bir dijital deneyim için saygılı ve empati bir çevre oluşturmak ve dijital okuryazarlığı geliştirmek önemlidir.

İnternet gibi sosyal ağlar iyiye de kötüye de sebep olabilir. Zorbalık hem Kuzey Amerika'da hem de Fransızlar arasında sıcak bir konu ve aynı zamanda sosyal medyada da sıcak bir konudur. Kötü niyetli kişiler bunu meslektaşlarını ve sınıf arkadaşlarını taciz etmek için kullanır. Her yaşta kadın ve erkek, sansür olmadan saldırgan veya nefret dolu yazılar yazarak eğleniyor ve birçok korkunç hikayeler var. Pek çok sübyancı, genç kızları ve gençleri baştan çıkarmak, onlara saldırmak veya cimri giysilerle fotoğraflarını çekmek için sosyal ağları kullanır. Sosyal medya kullanıcıları gençleşiyor ve kötü adamlar onları nerede bulacaklarını biliyor. Bu nedenle çocukların sosyal medyada asla yalnız bırakılmaması şarttır. Profesyonel ve kişisel yaşam. Sosyal ağlar sayesinde, iş ve özel yaşam arasındaki engel gittikçe küçülüyor. Ne kadar çok karakter olursa, o kadar çok insan onlar hakkında bilgi sahibi olur. Bu çevre, potansiyel işverenleri veya kurbanı çalmaya özellikle teşvik eden kişileri içerebilir (Moi, 2020).

Görüntüler, gizlilik ayarlarınızdan bağımsız olarak genellikle birkaç dakika sonra kaybolur, ancak internette yayınladığınız her şeyin herkese açık olduğunu asla unutmamalısınız. Sosyal ağlar sayesinde iş ve özel yaşam arasındaki engeller ortadan kalktı. Bu nedenle kendimize “sanal yaşamımızdan” ne aldığımızı sormamız zorunludur. Bilgisayar korsanları, sosyal medya aracılığıyla kişisel bilgileri çalma konusunda uzmandır. Bazı insanlar bunu kişisel bilgilerinize erişmek için kullanır. Diğerleri bilgisayarınıza girer ve parolalarınızı ve önemli numaralarınızı çalar.

Sosyal güvenlik, banka kartları, kredi kartları vb. dezenformasyon; sosyal ağlar büyük bir bilgi kaynağıdır. Ancak dünya da yanlış bilgilerle dolu. Doğru ile yanlış birbirinden ayırmak giderek zorlaşıyor. Ek olarak, sosyal ağlarda kullanılan algoritmalar genellikle konumumuzu güçlendiren bir bilgi yönünü temsil eder. Bu nedenle sosyal ağ kullanıcılarının güvenilir bir bilgi kaynağı olarak dış medyadan zaman içinde öğrenmesi gerekmektedir. Kendine güvensiz. Sosyal medyayı sıklıkla kullanan insanlar, özellikle de genç kızlar, benlik saygısında giderek daha fazla bir düşüş fark ediyorlar. Gençler kendilerini sürekli olarak mükemmel resimlerle veya defalarca olağanüstü olaylar yaşamış gibi görünen insanlarla karşılaştırdıkça, benlik saygısı oluşturmak gittikçe zorlaşıyor gibi görünüyor. Ayrıyeten ergenlerdeki ruh sağlığı sorunları ve bu benlik saygısı kaybına zihinsel sağlık sorunları eşlik eder.

Araştırmalar, sosyal ağların yoğun kullanımından bu yana sayının arttığını gösteriyor. Günde 3-6 (Moi, 2020) saatini sosyal medyada geçiren kişilerde kaygı, depresyon ve yalnızlık belirtileri artıyor. İzolasyon ve aşırılık; Sosyal medyanın güçlü yönlerinden biri, yalnızlığın üstesinden gelmenize yardımcı olabilmesi, ancak aynı zamanda kendinizi daha izole hissetmenize de neden olabilmesidir. Bazı insanlar ekran üzerinden iletişim kurmayı gerçek dünyadan daha kolay bulur. Gerçek dünyada başkalarıyla etkileşim, tamamen yok olma noktasına kadar azalır. Bu izolasyon radikalleşmeye bile yol açabilir.

Birkaç yıldır siber bağımlılıktan bahsediyoruz. Tabii bunda sosyal medyanın da payı var. Gençler özellikle internet bağımlısı olma riski altındadır. Yaşlılarıyla sosyal temasın özgüven ve kimlik üzerinde önemli rol oynadığı bir yaşam evresinde, beğeniler ve arkadaşlık istekleri insanların ekran karşısında daha fazla zaman geçirmesine neden oluyor. Tıpkı kumar bağımlılığı gibi, vücudunuz endorfin salgılar ve mesaj uyarıları, yalnızca bir “arkadaşınızdan” olası bir mesajı bildirdiğinizde veya kendi mesajınız için olumlu bir inceleme sözü verdiğinizde yanıp söner. vücut endorfin salgılar ve kendinizi mutlu hissetmenizi sağlar. Bununla birlikte, akıllı telefonlar bir süre gözden kaybolduğunda, birçok kişi önemli bir şeyi kaçıracağından endişe duyuyor ve endişeleniyor.

Bazı insanlar günlük mutluluklarını çevrimiçi olarak buluyor, ancak diğerleri sosyal medyaya her giriş yaptıklarında en kötüsüne hazırlanmak zorunda kalıyor. Aslında siber zorbalık ve taciz kurbanısınız, sınıfta marjinalize edilen öğrenciler, genellikle tekrarlanan çevrimiçi istismarın kurbanı olurlar. Ayrıca şiddet tehditleri, iftira veya kişisel fotoğrafların yayınlanmasını içerebilir. Zorbalık mağdurları genellikle tehdit mesajlarıyla karşı karşıya kalır. Birçok kullanıcı, potansiyel takipçilerin dikkatini

çekmeye yardımcı olmak için herkese açık görüntüleme için fotoğraflar yükler ve yaklaşan etkinlikleri paylaşır. Bu nedenle ebeveynler, hesap oluşturmalarına izin vermeden önce çocuklarıyla sosyal medyanın tehlikeleri hakkında konuşmalıdır. Gizlilik ayarlarının önemini dikkate almak özellikle önemlidir. Kamuya ne kadar az kişisel veri sunulursa o kadar iyidir. Trend Micro'nun çeşitli kaynaklarla ilgili analizine göre, failler özellikle okulları (tüm kullanıcıların %61'i), memleketleri (%48) veya tatil planları (%26) hakkındaki bilgileri insanları taciz etmek ve taciz etmek için kullanıyor (IONOS, 2023).

TWITTER (X) ÖRNEĞİ: İRKÇILIK VE NEFRET SÖYLEMİ

X gibi sosyal medya platformları, kullanıcıların düşüncelerini ve fikirlerini ifade etmeleri için geniş bir alan sunar. Ne yazık ki, bu platformlarda ırkçılık ve nefret söylemi gibi olumsuz davranışlar da görülebilir. Özellikle anonimlik ve hızlı paylaşım özelliği, bazı insanların zarar verici içerikler paylaşmasına ve yaymasına olanak tanır. İrkçılık, bir kişinin ırk, etnik köken veya kültürel farklılıklara dayalı olarak başkalarını aşağılaması veya ayrımcılık yapması anlamına gelir. X'da ırkçılık örnekleri, kullanıcıların bir etnik gruba ait insanlara hakaret ettiği veya aşağıladığı nefret dolu tweetler şeklinde görülebilir. Bu tür paylaşımlar, hedef alınan insanlarda üzüntü, korku ve öfke gibi olumsuz duygulara neden olabilir. Ayrıca, bu tür içerikler toplumsal bölünmelere ve gerilimlere katkıda bulunabilir. Nefret söylemi ise, bir kişinin belirli bir grup, cinsiyet, cinsel yönelim, din veya diğer kimlik kategorilerine mensup insanlara yönelik saldırgan veya aşağılayıcı ifadeler içeren söylemlerdir. X'da nefret söylemi örnekleri, ırkçılık yanında cinsiyetçilik, homofobi, transfobi veya dini ayrımcılığı içerebilir.

Bu tür içerikler, hedef alınan kişilerde duygusal yaralanmalara ve psikolojik etkilere yol açabilir. Ayrıca, nefret söylemi, toplumda ayrımcılığı normalleştirme ve hoşgörüsüzlük ortamı yaratma riskini taşır. X, bu tür zarar verici içeriklerle mücadele etmek için çeşitli politika ve önlemler geliştirmiştir. Platform, kullanıcıların gönderdikleri içerikleri incelemek ve belirli bir standartı karşılamayanları kaldırmak için algoritmalar ve moderasyon ekipleri kullanır.

Kullanıcılar ayrıca, şüpheli içerikleri bildirebilir ve platform, kullanıcılara topluluk kurallarını ihlal eden hesapları engelleme veya kısıtlama yetkisi verir. Bununla birlikte, moderasyon sürecinde hatalar veya belirsizlikler yaşanabilir ve bazı zarar verici içerikler yayılmaya devam edebilir. İrkçılık ve nefret söylemi gibi olumsuz davranışları azaltmak için, kullanıcıların bilinçlendirilmesi ve eğitimi büyük önem taşır. Eğitim kampanyaları ve toplumsal farkındalık projeleri, insanları bu tür zarar verici içeriklerin etkileri konusunda bilinçlendirebilir ve empati, hoşgörü ve saygı değerlerini vurgulayabilir. Burada direkt X'in bu konu hakkında dediklerine bakacak olursak "Etnik köken, ulusal köken, kast, cinsel yönelim, cinsiyet, cinsel kimlik, dini inanç, yaş, engellilik veya ciddi hastalık gibi sebeplere dayanarak doğrudan diğer insanlara saldırmak kesinlikle yasaktır. X'in misyonu herkesin fikir ve bilgi oluşturma, paylaşma, görüşlerini ve inançlarını engelsiz bir şekilde ifade etme gücünü elde etmesini sağlamaktır. İfade özgürlüğü insan haklarından bir parçasıdır. Her birimizin bir sesi vardır ve bu sesi duyurma hakkına sahiptir.

Rolümüz, geniş bir görüş yelpazesini temsil ederek halkın konuşmasına hizmet etmektir. X’da yanlış davranışlara maruz kalan insanların ifade etme yetenekleri tehlikeye girebilir.

Çevrimiçi yanlış davranışların belirli gruplara orantısız şekilde hedef olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Azınlık gruplara aidiyet hissedenden insanlar için yanlış davranışlar daha sık, daha ciddi ve daha zararlı olabilir. Biz, nefret, önyargı veya hoşgörüsüzlükten kaynaklanan yanlış davranışlarla mücadele etmeyi taahhüt ediyoruz, özellikle geleneksel olarak marjinalleştirilen insanların seslerini susturmayı amaçlayanları. Bu nedenle, algılanan korunan bir kategoriye aidiyeti nedeniyle hedeflenen insanları veya grupları hedefleyen davranışları yasaklıyoruz.” (TWITTER, 2023).

İki çevrimiçi izleme grubuna göre, Elon Musk görevi devraldığından beri X’da nefret söylemi patladı. Saldırgan ve tehdit edici yorumlar yapıldı ve bunların sayısı üçe katlandı. Bu artış için bir açıklama bulundu. Elon Musk’ın X’ı devralmasından bu yana geçen 12 gün içinde, Afrikalı Amerikalılara yönelik ırkçı hakaretler üç kattan fazla arttı. Sorunlu tweet’ler günde ortalama 1.200’den yaklaşık 3.900’e çıkıyor. Homofobik hakaretler neredeyse ikiye katlandı (Günde 2500’den neredeyse 4000’e) (Maquet, 2022). Bu rakamlar iki farklı kaynaktan, çevrimiçi izleme yapan iki kuruluştan geliyor. “Anti-Defamation League”, Dijital Nefret Merkezi ve Antisemittik Birlik’in eşdeğeridir. X’in doğuşundan bu yana X’daki nefret içeriklerinde bu kadar hızlı ve önemli bir artış olmamıştı (Maquet, 2022).

Örnek alacak olursak, Almanya’dan yola çıkarak başlayabiliriz, Almanya Facebook, Google ve X’in ayrımcılığa karşı mücadelede yeni bir adım olarak nefret söylemini web sitelerinden 24 saat içinde kaldırma konusunda anlaştığını söyledi. Mülteci krizinden sonra çevrimiçi ırkçılık arttığını belirtti. Ülkedeki bir milyondan fazla mülteci akınıyla başa çıkmaya çalışırken, hükümet internette Almanca ‘da yabancı karşıtı yorumları dalgalandırmak için sosyal platformları kullanmaya çalıştı.

Almanya Adalet Bakanı Heiko Maas (Staff, 2015), yeni anlaşmanın kullanıcıların ve ırkçılık karşıtı grupların nefret söylemini üç şirketin uzman gruplarına bildirmesini kolaylaştırdığını söyledi. Maas, “İfade özgürlüğü sınırı aşıldığında, insanları suç işlemeye teşvik eden, azmettiren ve tehdit eden bir suç ifadesi olduğunda, bu içerik ağdan kaldırılmalıdır” dedi. “Ve genel bir kural olarak 24 saat içinde yapılabilir olması gerektiği konusunda hemfikiriz.” dedi. Geçen ay Almanya, Facebook’un Avrupa’daki başkanı hakkında ırkçı nefret söylemini ortadan kaldırmadığı iddiasıyla soruşturma açtı. Bir sözcü, Facebook’un Hamburg merkezli Kuzey, Orta ve Doğu Avrupa operasyon sorumlusu Martin Ott’un (Staff, 2015) sosyal platformun nefret söylemini kaldıramamasından sorumlu tutulabileceğini söyledi.

Bir Facebook sözcüsü, iddiaların asılsız olduğunu ve Facebook veya çalışanlarının Alman yasalarını ihlal etmediğini söyledi. Facebook, medya hizmet sağlayıcılarını gönüllü olarak izleyen ve bunun kullanıcıları ırkçılığa karşı ayağa kalkmaya teşvik edeceğini söyleyen FSM adlı bir grupla ortak oldu. Vandallar hafta sonu Facebook’un

kuzeydeki Hamburg kentindeki ofislerine baskın düzenleyerek binanın girişine zarar verdi ve duvarlara “Facebook’u sevmiyorum” yazıları püskürttü (Staff, 2015).

Yeni gerçekleşen bir olaydan bahsederek, dünya kupasından tam bir hafta önce maymun emoji de dahil olmak üzere futbolculara ırkçı hakaretler savuran ve ihraç edilmelerini isteyen tweetler X tarafından kaldırılmadı. Yeni araştırma, platformun Dünya Kupası’ndan önceki hafta platforma bildirilen 100 ırkçı tweet’ten 99’unu işlemediğini gösteriyor. İrkçı hakaretleri 16 kez tekrarlayan bir Tweet bildirildikten sonra yalnızca bir kişi silindi (Das, 2020), Euro 2020 finalinden sonra hedef alınan birkaç oyuncu arasında yer alan İngiltere yıldızları Raheem Sterling ve Bukayo Saka da dahil olmak üzere 43 oyuncuyu hedef alındı (Das, 2020). Dijital Nefrete Karşı Merkez’deki (CCDH) araştırmacılar tarafından yürütülen ve Observer tarafından görüntülenen analiz, X işaretli 100 Tweet içeriyordu. Bunlardan 11’i futbolcuları tanımlamak için N kelimesini kullandı, 25’i oyuncuları hedef alan maymun veya muz emoji kullandı, 13’ü oyuncunun ihraç edilmesini istedi ve 25’i saldırıya uğradı (Das, 2020).

Oyuncular onlardan diğer ülkelere “dönmelerini istiyoruz” Tweetler paylaşıldı. Futbolcuları İngilizce becerileri hakkında hedefleyen on üç tweet. Sonuçlar, X için çalkantılı bir zamanda geldi ve Dünya Kupası sırasında hangi oyuncuların hedef alınabileceği konusunda endişelere yol açacağını belirttiler Elon Musk’ın (Das, 2020) 27 Ekim’de göreve gelmesinden bu yana binlerce çalışan şirketten ayrıldı.

Musk, sansürün hâlâ güçlü olduğunu ve platformun “herkes için özgür cehenneme” dönüşmesini engellemeye kararlı olduğunu vurguladı. Bununla birlikte, platformun nefret söylemi kurallarında yapılan bir güncellemede Musk, “olumsuz/nefret tweetlerini” “silineceğini ve para kazanılacağını”, ancak mutlaka silinmeyeceğini söyledi. Kullanıcıların “siz özellikle aramadıkça tweet’i bulamayacaklarını, bunun internetin geri kalanından hiçbir farkı olmadığını” da sözlerine ekledi. Bunun, gönderiyi aramadan görmesi muhtemel olan kişileri etiketlemenin veya adlarıyla anmanın kötüye kullanılmasına nasıl uygulanacağı açık değil. Yoldan geçenler, Manchester’daki duvar resmi kaldırıldıktan sonra Marcus Rashford’a bir destek mesajı ekledi. CCDH’nin (Das, 2020) analizinde tespit edilen tüm tweet’lerde futbolculardan isimleriyle bahsediliyor veya X hesapları etiketleniyor.

Futbol kulüplerinden veya haber sitelerinden resmi tweetlerin altında birçok gönderi. Bunlar, oyuncuları “Afrika’ya geri dönmeye” (Das, 2020) teşvik eden, oyuncuları maymunlar ve şempanzelerle karşılaştıran ve sınır dışı edilmelerini isteyen tweet’leri içeriyor. Tweet’ler, X’in uygulama içi raporlama aracı aracılığıyla bildirildi.

Yorum için X ile iletişime geçildi ancak yanıt verilmedi. Medya ekibinin büyük bir bölümünü işten çıkardı. Web sitelerindeki içerik politikası, “tekrarlayan hakaretlerle başkalarını hedef almayı” yasakladığını ve “esas olarak taciz amacıyla tekrarlanan şiddetli ve tekrarlanan hakaretlerin kullanılması” durumunda tweet’lerin silinebileceğini belirtiyor. Ayrıca, bir grup insanın ırk gibi özelliklere dayalı olarak “kişiselleştirilmesini” de yasaklar (Das, 2020). Elon Musk’ın etkili platformu

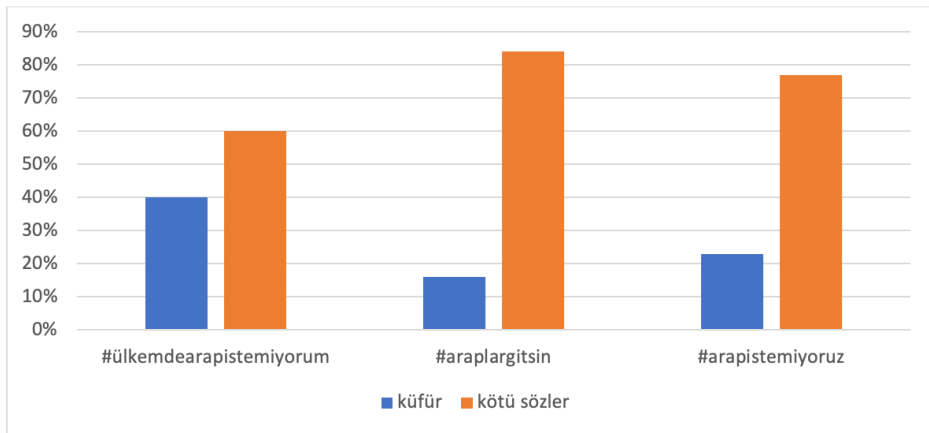
satın almasından bu yana, platformun nefret faaliyetlerini engellediğine dair güvencelerine rağmen X’da ırkçı hakaret vakaları fırladı. Dijital Nefrete Karşı Merkez’den araştırmacılar, Musk’ın X’i satın almasından sonraki hafta herhangi bir sayıda farklı ırksal hakaret içeren tweet sayısının arttığını tespit etti. Siyahilere saldırmak için kullanılan ırkçı bir terim 26.000’den fazla kez bulundu, bu da 2022 ortalamasının üç katı (KLEPPER, 2022). Yıl içinde trans bireylere yönelik aşağılayıcı söz kullanımı %53, gey erkekleri aşağılayıcı ifade kullanımı %39 arttı (KLEPPER, 2022).

Anlam. Yahudileri hedef almak için kullanılan aşağılayıcı terimler de arttı. Toplamda, araştırmacılar, dünyanın dört bir yanından aradıkları aşağılayıcı terimlerden birini içeren yaklaşık 80.000 İngilizce tweet ve retweet’e baktılar (KLEPPER, 2022). “Rakamlar, X’in güvenilirlik ve güvenlik başkanı Yoel Roth’un, platformun arama motorlarında nefret söyleminin görülme sayısını azaltmada başarılı olduğu yönündeki iddialarına rağmen, arama ve X eğilimlerinin, nefret dolu tweetlerin gerçek hacminin arttığını gösteriyor” (KLEPPER, 2022).

Özetleyecek olursak, X gibi büyük bir sosyal medya platformunda ırkçılık ve nefret söylemi gibi olumsuz içeriklerin bulunması üzücü olsa da platformun politikaları ve kullanıcıların şikâyet mekanizmaları bu tür içeriklere karşı mücadele etmek için birer araç sağlamaktadır. Ancak, toplumun genelinde ırkçılık ve nefret söylemiyle mücadele edilmesi ve farkındalığın artırılması önemlidir, çünkü sosyal medya platformları yalnızca birer yansımadır ve gerçek dünyadaki sorunların bir yansımasıdır

X’DA ARAPLAR İLE İLGİLİ TWEETLERİN ANALİZİ

Grafik 1. Farklı 3 Hashtag ’tan Toplam 100 Tweet ’in içinde kullanılan Küfür ve kötü sözlerin yüzdesi (Google Advanced Search, 2023)

3 HASHTAG'DAN ÖRNEK TWEETLER;

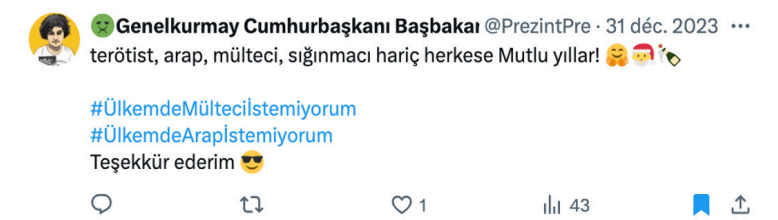
#ülkemdearapistemiyorum

Tweet 1. <https://twitter.com/burdaol/status/1691473177723928576>

Burada kullanıcı, öfkesini belirtmek için beddua ve aşağılayıcı kelimeler kullanmaya tercih etti. Ayrıca kimliğini saklamak için kendi adıyla değil herhangi anlamsız bir kelime kullanıyor kullanıcı adı olarak. Aslında sosyal medyanın arkasında saklanmak tam da bu şekilde olabiliyor. Yüzleşmeye değil, kimliği belirsiz bir şekilde ekranın arkasında saklanarak düşüncelerini yazmaya tercih ediyor.

Tweet 2. <https://twitter.com/PrezintPrezin/status/1741477904515584077>

Buradaki örnek biraz şakayla karışık düşüncelerini ifade etti. Fakat aynı zamanda kimliği belirsiz bir şekilde yazmayı tercih ediyor.

Tweet 3. <https://twitter.com/SerkanAydinTR/status/1746242499625054284>

Buradaki örnek, "Ne varsa gönderin ülkelerde" diyerek bir genelleme yapıp kişisel düşüncelerine göre, Türkiye'de Türklerden hariç kimse kalmamalı anlamına geliyor fakat hashtag'leri görünce bu nefret söylemi Araplara özel yapıldığını görüyoruz.

Tweet 4. <https://twitter.com/birturk1881/status/1740807728153698652>

Buradaki örnek, sahte bir kullanıcı adı kullanmakla birlikte ırkçı bir Hashtag oluşturup diğer X kullanıcılarından bu hashtagı çoğaltmak için emir kullanarak davet ediyor.

Tweet 5. <https://twitter.com/YasinTerimm/status/1703546476087963808>

Buradaki örnek diğer örneklerden farklı olarak düşüncelerini hem yazarak hem de resim ile ifade etti. Resimde saldırıya uğrayan gözleri dayaktan mosmor, Arap kıyafeti giyen biri görüyoruz, üstünde bantla yapıştırılmış “Arap çölüne dön” yazılı bir pankart görüyoruz aynı şekilde aynı pankartı resimdeki sokakta, ağaçta ve şık direği gibi birçok yerde görüyoruz. Ayrıca pankartta hem Türkçe hem Arapça yazıyor, fakat Arapçasında (دغول) kelimesini kullanıldığını görüyoruz, bu kelime Türkçede “aşağılık herif” (Çeviri; <https://context.reverso.net/%C3%A7eviri/arap%C3%A7a-t%C3%BCrk%C3%A7e/%D8%A7%D9%84%D9%88%D8%BA%D8%AF>) anlamına geliyor. Fakat bu kelime Türkçedeki yazıda yoktu ekstra olarak Arapça anlayanlara bir gönderme olduğunu anlayabiliriz. Bunlarla birlikte

resimdeki gördüğümüz figürün üstündeki balonda Arapça olarak “Arkadaşlar bunlar bireysel eylemler, insanlar stres altında ve bunu takdir etmeliyiz” (Google çeviri yardımıyla tercüme edildi) yazıyor. Burada da figürdeki dayak izlerine ve üstündeki ayakkabı izine bakarak, bunca yaşadığı tüm zorluklara rağmen hala bir bahane bulup Türkiye’de kalmaya devam ettiğini görüyoruz. Resim ile atılan Tweet ’teki yazıya baktığımızda, hepsi nefret ve ırkçılık içerir. Arap kelimesini de “*” kullanarak sansür etmeye çalıştı.

Tweet 6. <https://x.com/Kulcanayemre/status/1703528963799179664>

Emre Kulcanay
@Kulcanayemre

Bıktım yemin ediyorum bıktım Arap'ın dilinden de... Kendisinden de bıktım!
[#ÜlkemdeArapistemiyorum](#)
[#Ülkemdesiğintiistemiyorum](#)
[#Ülkemdekaçakistemiyorum](#) t.co/1Q7UWlrVlS

Traduire le post

Ce post a été publié par un compte qui n'existe plus. [En savoir plus](#)

12:58 AM · 18 sept. 2023 · 184 vues

1 2 1

Buradaki örnek, artık sadece Araplardan ırk olarak değil, Arapça dilinden de rahatsız olduğunu belirtti

Tweet 7. https://x.com/HHsn_KKC/status/1689280675667410947

Hasan Devci
@HHsn_KKC

Ülkemde bunları görmek istemiyorum!
[#ÜlkemdeArapistemiyorum](#)

Traduire le post

5:21 PM · 9 août 2023 · 17 vues

1 1

Bu Tweette Arapları Türkiye’de görmek istemediğini ifade etmek için aşağılayıcı bir şekilde “Bunları” kelimesini kullandı.

#araplargitsin

Tweet 8. <https://twitter.com/yck1994/status/1674811862938943488>

Buradaki örnekte kötü sözler kullanarak düşüncelerini ifade etmeyi tercih etti.

Tweet 9. <https://twitter.com/hazalavs/status/1686739305748660224>

Buradaki örnekte hava sıcaklığını Araplara bağlayıp “Araplar artık bizi salın” ifadesi kullanarak düşüncelerini ifade etti.

Tweet 10. https://twitter.com/yln_dilek/status/1529427107830501378

Tweet 11. <https://twitter.com/selinsenal/status/1566333507198230528>

Selin Şenel Aydın
@selinsenal

...

Konum bildiriyorum Heybeliada vapurundayım #araplargitsin !!!!

[Traduire le post](#)

10:53 AM · 4 sept. 2022

Buradaki örnekte bulunduğu konumda çok fazla Arap sayısından rahatsız olup konum paylaşarak düşüncelerini ifade etmiş oldu.

#arapistemiyoruz(m)

Tweet 12. <https://twitter.com/iremrina/status/1677323076243972097>

İrem Aslan
@iremrina

Takip et

Adamlar o kadar Araplaşmış ki Arapları savunmak için kendi gerçek özlerine laf ediyorlar. #ArapIstemiyoruz #Mülteciler #MültecilerÜlkelerineDönsünler

17:25 · 07 Tem 23 saatinde · 25 Görüntüleme

Buradaki örnekte kullanıcı Arapları savunanları eleştiriyor.

Tweet 13. <https://twitter.com/MuratCanAkmaz2/status/1740856473226477768>

Murat Can Akmaz
@MuratCanAkmaz2

...

Yüzsüz hain itler ilalebet soysuz hain olarak yaşayacaksınız kalles köpekler 🙄

#Ataturk #sudiArabistan #tffistifa #iptal #GSveFB #mehmetbüyükkeşistifa #arapistemiyoruz #Araplar

[Traduire le post](#)

1:05 AM · 30 déc. 2023 · 78 vues

Buradaki örnekte Suudi Arabistan'ın kralı ve oğlunun fotoğrafını koyarak nefret söylemi içeren kötü sözler kullanarak düşüncelerini ifade etti.

Tweet 14. <https://twitter.com/FerruhAli1/status/1194646897753034754>

Ferruh Ali
@FerruhAli1

...

[#suriyelileriistemiyoruz](#) [#SuriyelilerDefolsun](#) [#afganistemiyoruz](#)
[#arapistemiyoruz](#)

Ümit Özdağ @umitozdog - 13 nov. 2019

Suriyeli çocuk çeteleri daha çok Suriyeli öğrencilerin sayıca çok olduğu okullarda oluyordu. Artık sayıca az oldukları yerlerde de çeteleşmeler başlamış demek x.com/m_sukruoglu/st...

7:03 PM · 13 nov. 2019

Buradaki örnekte Ümit Özdağ'ın Suriyeli mültecilere karşı paylaşımını “Arap istemiyoruz” hashtagını ve farklı hashtag'ler kullanarak Retweetledi.

Tweet 15. <https://twitter.com/ysmnmngty/status/1739731736613839260>

yasemin
@ysmnmngty

...

Suriyeliler ve Araplar defolup gitsinler [#arapistemiyoruz](#)

[Traduire le post](#)

10:35 PM · 26 déc. 2023 · 48 vues

10:35 PM · 26 déc. 2023

Buradaki örnekte argo sözler kullanarak Arapların gitmesini istediğini ifade etti.

Tweet 16. <https://twitter.com/cukurevimizmis/status/1518203612614246400>

damdami
@cukurevimizmis

...

Ülkemde arap istemiyorum ya bir salın ülkemizi [#arapistemiyoruz](#)

[Traduire le post](#)

3:22 PM · 24 avr. 2022

Buradaki örnekte Araplara seslenerek “Salın ülkemizi” ifadesini kullandı.

Tweet 17. <https://twitter.com/sevimalkockarga/status/324868154683699201>

Sevim Alkoç

@sevimalkockarga

Ah Arraplar yaaa. Lan yettiniz!

[#arapistemiyoruz](#)

[Traduire le post](#)

3:52 PM · 18 avr. 2013

Buradaki örnekte argo kelime kullanarak düşüncelerini ifade etmeyi tercih etti.

Tweet 18. <https://x.com/hazalhaznedarr/status/1692874929689989431>

HAZAL

@hazalhaznedarr

Taliban zihniyetli arapların hepsi ülkemde. Ülkemde [#arapistemiyorum](#)

Herkes kendi kollasın. Bu araplar için .

[#UElkemdemuelteciistemiyorum](#)

[#Ülkemdearapistemiyorum](#)

[#Ülkemdeafganistemiyorum](#)

[Traduire le post](#)

3:23 PM · 19 août 2023 · 725 vues

Bu örnekte ağır küfür içerir. Burada da tüm Arapları aynı kefedeki koyup sövmeye tercih etti.

Tweet 19. https://x.com/alfasilin_/status/1661102812179169281

Barbaros

@alfasilin_

Bu bedevileri milletin başını belaya sokacak, yeter artık.

[#ÜlkemdeArapistemiyorum](#)

[#ÜlkemdeMülteciistemiyorum](#)

[#ÜlkemdeBedevistemiyorum](#)

[#ÜlkemdeSığınmacistemiyorum](#)

[Traduire le post](#)

11:12 PM · 23 mai 2023 · 28 vues

Buradaki örnekte, Arapları bedevilere benzeterek ve küfür kullanarak düşüncelerini ifade etti.

Tweet 20. <https://x.com/HakanBa5151/status/1701243638368423966>

Passenger
@HakanBa5151

Tüm Suriyeliler ve Araplar
BEN İRKİMİ KORUYORUM VE İRKÇİYİM, TÜRKÇÜYÜM
#SURIYELİstemiyoruz
#ARAPistemiyoruz
#AFGANistemiyoruz
Traduire le post

5:37 PM · 11 sept. 2023 · 26 vues

Buradaki örnekte çok ağır küfrederek ırkını diğer ırkları söverek koruduğunu iddia ediyor. Ayrıca bir kişinin kendi ırkını diğer ırkları aşağılayarak koruduğunu iddia etmesi, genellikle ırkçılık ve yabancı düşmanlığı ile ilişkilendirilen bir davranıştır. Bu tür bir tutum, farklı ırk ve etnik kökenlerden gelen insanlara karşı ayrımcılık yapma, onları küçümseme veya kötüleme eğilimini gösterir.

Bu araştırmanın sonucunda, Tweetlerin genelinde argo, kötü söz, ırkçılık ve nefret söylemleri içeren paylaşımlar bulduk. Bu tür nefret dolu içeriklerin yayılması toplumda ayrımcılığı ve önyargıyı teşvik edebilir ve toplumsal barışı tehlikeye atabilir bu nedenle bu tür davranışların önlenmesi, toplumsal hoşgörü ve saygının geliştirilmesi için ciddi çabalara ihtiyaç vardır. Araştırma sonuçlarına göre, bu tür nefret söylemi ve ırk ayrımcılığına karşı eğitici ve bilinçlendirici önlemlerin geliştirilmesi önemlidir. Bazı Tweetlerde kullanıcıların farklı bir kullanıcı kullanarak paylaşım yaptıklarını gördük, Kullanıcıların adlarını saklayarak düşüncelerini ifade etmeleri, genellikle çeşitli nedenlerle gerçekleşebilir. Bunlar arasında güvenlik endişeleri, sosyal veya mesleki sonuçlardan kaçınma veya başka nedenler olabilir. Bu durum, çevrimiçi ortamda ifade özgürlüğü ile gizlilik arasında bir denge kurulmasını gerektirir. Herkesin düşüncelerini özgürce ifade edebilmesi önemlidir, ancak bu ifade özgürlüğü başkalarının haklarını ve güvenliğini tehlikeye atmamalıdır. Adlarını saklayarak düşüncelerini ifade eden kullanıcılar genellikle çevrimiçi ortamda maruz kaldıkları olumsuz tepkilerden veya tehditlerden korunmak istiyor olabilirler.

Ancak, anonimlik bazen insanları daha cesur veya düşüncesiz hale getirebilir, çünkü gerçek dünya sonuçlarından izole olmuş hissederler. Sonuç olarak, adlarını saklayarak ifade özgürlüğünü kullanmak herkesin hakkı olmalıdır. Ancak, bu özgürlüğün kötüye kullanılmaması ve başkalarının haklarını ihlal etmemesi önemlidir. bir kişinin kendi ırkını koruma adına diğer ırkları aşağılaması kabul edilemez ve zararlıdır. Sağlıklı bir toplum, çeşitliliğe saygı gösteren ve herkesin eşit haklara sahip olduğu bir toplumdur. Farklı ırk ve etnik kökenlerden gelen insanlarla barış içinde yaşamak, karşılıklı saygı ve anlayış gerektirir. Ayrıca, çevrimiçi ortamda daha fazla saygı, hoşgörü ve empati kültürünün geliştirilmesi de önemlidir, böylece insanlar fikirlerini özgürce ifade ederken diğerlerinin haklarına saygı duyarlar.

SONUÇ

Bu makalede, sosyal medyanın arkasına saklanan ırkçılık konusu ele alınmıştır, özellikle X örneği üzerinden incelenmiştir. Sosyal medya, hızla yayılan ve milyonlarca kullanıcıya ulaşma imkânı sağlayan bir iletişim aracı olmuştur. Bu platformlar, insanlara düşüncelerini özgürce ifade etme fırsatı sunarken aynı zamanda toplumda dönüştürücü etkilere de sahiptir. Ancak, sosyal medya platformları, olumsuz sonuçlara da yol açabilmektedir. Özellikle X gibi sosyal medya platformları, belirli insan gruplarını hedef alan zararlı söylemlere olanak tanımaktadır. İnsanlar, fikirlerini sansüresiz ve kontrolsüz bir şekilde paylaşma imkânı bulduklarında, sağlıksız bir sosyal ortamın oluşmasına katkıda bulunmaktadırlar. Bu durum, karşıt görüşlerin ifade edildiği zamanlarda belirli grupların negatif ayrımcılığa maruz kalması, zorbalık, saldırgan içerik ve nefret söylemi gibi olumsuzlukların artmasına neden olabilmektedir. Son yıllarda, X üzerinde ırkçılıkla ilgili birçok olay yaşanmıştır. Bu olayların çoğu, kullanıcıların ırk, cinsiyet ve cinsel yönelim gibi özelliklerine dayalı ayrımcı yorumları içermektedir.

Bu durum, toplumdaki önyargıların ve eşitsizliklerin sosyal medya platformları aracılığıyla yayılmasına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, sosyal medya platformlarının içeriği kişiselleştirmek için kullandığı algoritmalar, kullanıcıların mevcut inançlarını ve bakış açılarını güçlendiren filtre balonları oluşturarak kutuplaşmayı ve bölünmeyi teşvik etmektedir. Bu sorunlarla başa çıkabilmek için farkındalık ve çözüm odaklı adımlar atılması gerekmektedir. Toplum olarak sosyal medyanın olumlu yönlerini kullanırken, zararlı söylemlere karşı sıfır tolerans politikası benimsemeliyiz. Moderasyon ve düzenlemeler, sosyal medya platformlarında gerçekleşen ayrımcılık ve nefret söylemiyle mücadelede önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, kullanıcıların bilinçli ve sorumlu bir şekilde sosyal medyayı kullanmaları, sağlıklı bir dijital ortamın oluşması için gereklidir. Eğitim ve farkındalık çalışmaları da sosyal medyanın olumsuz etkileriyle mücadelede etkili olabilir.

İnsanlara, sosyal medyanın gücünü ve sorumluluğunu anlatarak, daha empatik, hoşgörülü ve saygılı bir dijital ortamın inşasına katkıda bulunabiliriz. Sonuç olarak, sosyal medyanın arkasına saklanan ırkçılık, özellikle X örneği üzerinden incelendiğinde, sosyal medya platformlarının olumlu etkilerinin yanı sıra olumsuz sonuçlar da doğurabileceği görülmektedir. Bu sorunlarla mücadele etmek ve daha sağlıklı bir dijital ortam oluşturmak için toplumsal farkındalık, moderasyon önlemleri ve eğitim gibi adımlar atılması gerekmektedir. Yalnızca bu şekilde sosyal medya, gerçekten kapsayıcı, hoşgörülü ve pozitif bir iletişim aracı haline gelebilir.

Bu makale, okuyucunun bu konudaki farkındalığını artırmak ve toplumsal eşitlik ile hoşgörüye yönelik adımlar atılmasını teşvik etmek için büyük önem taşımaktadır. Sosyal medyanın yaygın kullanımı, toplumsal algılar ve önyargılar üzerinde önemli bir etki yaratmaktadır. İrkçilik gibi ciddi bir konunun sosyal medya üzerinden nasıl yayıldığını ve bu platformların sağlıksız bir sosyal ortam oluşturma potansiyelini gözler önüne sererek, okuyuculara bu konuda derinlemesine bir bakış açısı sunmaktadır. Eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla, bireylerin dijital ortamda daha

bilinçli ve sorumlu hareket etmeleri sağlanabilir. Aynı zamanda, sosyal medya platformlarındaki moderasyon politikalarının önemi vurgulanarak, nefret söylemi ve ayrımcılıkla etkin bir şekilde mücadele edilebileceği gösterilmektedir. Bu makale, okuyucuların daha empatik, hoşgörülü ve saygılı bir dijital ortamın inşasına katkıda bulunmalarını hedeflemektedir. Toplumsal dönüşümde aktif bir rol üstlenmeye çağırın bu makale, okuyucunun sadece bu sorunların farkına varmasını değil, aynı zamanda çözümün bir parçası olmasını da amaçlamaktadır. Bu bağlamda, makale, sosyal medya platformlarının daha kapsayıcı ve pozitif bir iletişim aracı haline gelmesi için atılması gereken adımlar hakkında değerli bilgiler sunarak, okuyucuyu harekete geçmeye teşvik etmektedir.

KAYNAKÇA

AP REDACTION. (2021, Şubat 05). Liberté d'expression sur les réseaux sociaux et contrôle du contenu. Mesinfos: <https://mesinfos.fr/ile-de-france/liberte-d-expression-sur-les-reseaux-sociaux-et-controle-du-contenu-30238.html>

Brown, A. (2017). What is hate speech? the myth of hate. https://www.researchgate.net/publication/315473313_What_is_hate_speech_Part_1_The_Myth_of_Hate.

Das, S. (2020, Kasım 20). Twitter fails to delete 99% of racist tweets aimed at footballers in run-up to World Cup. The Guardian.com: <https://www.theguardian.com/technology/2022/nov/20/twitter-fails-to-delete-99-of-racist-tweets-aimed-at-footballers-in-run-up-to-world-cup> adresinden alındı

Hubbard, L. (2020). Online Hate Crime Report: Challenging online homophobia, biphobia and transphobia. London: Galop, the LGBT+ anti-violence charity.

IONOS, D. G. (2023, Mart 01). Réseaux sociaux : les 5 dangers les plus fréquents et comment les éviter. Dijital Guide İONOS: <https://www.ionos.fr/digitalguide/web-marketing/les-media-sociaux/dangers-reseaux-sociaux/>

K.Baym, J. B. (2022). The @ Appropriation. J. B. K.Baym içinde, TWITTER; A BIOGRAPHY (s. 41). New York: New York University Press.

KLEPPER, D. (2022, Kasım 11). Report: Tweets with racial slurs soar since Musk takeover. APnews: <https://apnews.com/article/elon-musk-technology-business-government-and-politics-2907d382db132cfd7446152b9309992c>

Maquet, H. (2022, Aralık 06). Les discours haineux en forte hausse sur Twitter depuis son rachat par Elon Musk. RTBf.be: <https://www.rtbf.be/article/les-discours-haineux-en-forte-hausse-sur-twitter-depuis-son-rachat-par-elon-musk-11118133>

MARTIN, S. S. (2023, AUGUST 22). Why is Twitter now called X? The big rebranding explained. THE STANDARD: <https://www.standard.co.uk/news/tech/x-twitter-logo-rebrand-why-elon-musk-b1096363.html#>

Moi, N. (2020, Kasım 24). L'impact des réseaux sociaux sur notre vie. Noovo Moi: <https://www.noovomoi.ca/vivre/bien-etre/article.impacts-reseaux-sociaux.1.965579.html>

Mondal, M, Silva, L, & Benevenuto, F. (2017). A measurement study of hate speech in social media. In Proceedings of the 28th acm conference on hypertext and social media, (s85-86).

Oana TEFĂNIȚĂ, & Diana-Maria BUF. (2021, Nisan 21). Hate Speech in Social Media and Its Effects on the LGBT Community: A Review of the Current Research¹, National University of Political Studies and Public Administration, National University of Political Studies and Pub. Romanian Journal of Communication and Public Relations, (s49-50).

Pironnet, Q. (2019). La liberte d'expression dans les reseaux sociaux : théorie et pratiques d'une réalité multiple et ambivalente. Actualités choisies des droits fondamentaux, (s95-96).

Production, F. (2023, Haziran 16). Liberté d'expression et réseaux sociaux, on en est où ? Flint Media: <https://flint.media/posts/250-liberte-d-expression-et-reseaux-sociaux-on-en-est-ou> adresinden alındı

Staff, R. (2015, Aralık 15). Facebook, Google, Twitter agree to delete hate speech in 24 hours - Germany. Reuters: <https://www.reuters.com/article/germany-internet-idUKL8N1443PF20151215>

TWITTER. (2023, Nisan). Conduite haineuse. Centre d'assistance: <https://help.twitter.com/fr/rules-and-policies/hateful-conduct-policy>

UNESCO. (2022, Aralık 27). Réseaux sociaux pour la paix. UNESCO.org: https://www.unesco.org/fr/articles/reseaux-sociaux-pour-la-paix?TSPD_101R0=080713870fab2000c7427bd4b27cfa8265384130efdab7fec48ca509061bfebf9d0d997a780a852108077705b8143000865f137ce-c77c244dfd8d3724c9f69613bb1472c4952cd1e96efa45d3c6b9f91e833eabf6c5850fd002

Influencer Bireylerin Takipçileri Üzerindeki Etkisi

Müge YARDIMCI¹

ÖZ

Globalde yaşanan teknolojik dönüşümlerin ve Web 2.0'ın gelişmesi, sosyal medya platformlarının ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Ve bu mecralar artık bireylerin hayatının değişmez bir parçası haline gelmiştir. Sosyal medya platformlarının tüketiciler üzerindeki etkisi yükseliş göstermeye başladıkça, fikirleri ve deneyimleri tüketiciler tarafından önem gören influencer olarak tanımlanan bireyler ortaya çıkmaya başlamıştır. Influencer, sosyal medya içerisinde geniş bir takipçi kitlesine sahip olan ve takipçilerini uzman olduğu konu üzerinden etkileyebilen kişiler anlamına gelmektedir. Bu kişilerin takipçileriyle olan hızlı ve etkili iletişim tarzı markaların da dikkatini çekmiştir. Ve günümüzün önemli bir pazarlama türü olan influencer marketing ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla “iş birliği” adı altında yapılan reklam ve pazarlama faaliyetleri aracılığıyla, markaların tüketiciye ulaşabilmeleri hedeflenmiştir. Influencerların bu denli etkisi tüketici davranışlarını da değiştirmiştir. Satın alma davranışının yanı sıra psikolojik ve kültürel açıdan da bireylerin davranışlarında etki göstermiş durumdadır. Bunun dışında influencerların e ticaret bağlamında kullanıcıları tüketime teşvik etmesi, tüketim kültürünün de oluşmasına önyak olarak bazı dijital hastalıkların da yaygınlaşmasına sebebiyet vermiştir. Bu çalışmada influencer, influencer marketing kavramı ve kanaat önderlerinin tüketicilere olan etkisi araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Influencer, Sosyal medya, Influencer pazarlama, Tüketim kültürü, Güven algısı*

THE IMPACT OF INFLUENCERS ON THEIR FOLLOWERS

ABSTRACT

The technological transformations experienced globally and the development of Web 2.0 have led to the emergence of social media platforms. These platforms have now become an indispensable part of individuals' lives. As the influence of social media platforms on consumers began to rise, individuals defined as influencers, whose opinions and experiences are valued by consumers, started to emerge. An influencer is a person who has a large follower base on social media and can influence their followers on the topic they are an expert in. The quick and effective communication style of these individuals with their followers has also caught the attention of brands, leading to the emergence of influencer marketing, which is an important type of marketing today. Consequently, through advertising

¹Istanbul Aydın University, Istanbul, yenimugeyardimci@stu.aydin.edu.tr,

<https://orcid.org/0009-0003-1255-1299>

Research Article - Submit Date: 06.07.2024, Acceptance Date: 23.07.2024

DOI: 10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2002

and marketing activities conducted under the name of “collaboration,” brands aim to reach consumers. The influence of influencers has also changed consumer behavior. In addition to purchasing behavior, they have impacted individuals’ behaviors psychologically and culturally. Apart from this, the fact that influencers encourage users to consume in the context of e-commerce has led to the formation of a consumption culture and caused some digital diseases to become widespread. This study investigates the concepts of influencer, influencer marketing, and the influence of opinion leaders on consumers.

Keywords: *Influencer, Social media, Influencer marketing, Consumer culture, Perception of trust*

GİRİŞ

Enformasyon, kapitalizm aracılığıyla alınıp satılan bir ürün haline gelmiş durumdadır. Bu durum teknolojik dönüşümlerin hızlanmasına ve bunun sonucunda da yeni medya kavramının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Teknolojik gelişmeler sonucunda ortaya çıkan sosyal medya platformları günümüzün en etkili iletişim araçlarından biri haline gelmiştir.

Dijital evrende tüketim kavramı, ihtiyaçtan ziyade haz ve kimlik arayışına evrilmiştir. Özellikle sosyal medya, tüketicilerin satın alma davranışlarını güçlü bir şekilde etkilerken, sıra sosyal medya kullanıcılarının da görüşleri de önemli hale gelmiştir. Özellikle reklamlar, insanlara yeni kimlikler sunarak benlik algısını değiştirme konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Bu durum tüketim kültürü aracılığıyla bireylerin kendilerini başkalarıyla kıyaslama fikrinin de temelini oluşturmaktadır (Gökalp, 2021:2). Kapitalizm, tüketim kültürünü maksimum seviyeye çıkartarak bireyleri yapay ihtiyaçlarla anlık mutluluk yaratarak meşgul etmektedir. Tüketim bir bakıma amaç haline gelirken, günümüzde insanların neyi, nasıl ve ne kadar süreyle tüketebileceklerine dair sınıflandırma yapan bir kavrama evrilmiş durumdadır.

Pazarlama ve reklamcılık faaliyetleri en başlarda mal ve hizmetler ile alakalı farkındalık aracı olarak görülürken gelişen teknolojilerle birlikte bu durum artık ürün ve hizmetlerin popülaritesini arttırmaya yönelik stratejiler olarak görülüp buna yönelik aksiyonların geliştirilmesini sağlamıştır (Erdoğan, Özcan, 2020: 3814). Bu stratejilerin başında ise influencerların reklamlarda kullanılması durumu gelir. Influencer kavramı sosyal medya içerisinde geniş kitlelere hitap eden kişilerin birer kanaat önderi haline gelerek, toplulukları etkileyen kişiler olarak tanımlanmaktadır (Elgizyılmaz, 2019). Bu nedenle influencer, kanaat önderi ve etkileyici kişi gibi anlamlara da gelmektedir (Araç, 2023:273). Sosyal medya içerisinde pek çok alanda influencer bulunmaktadır. Güzellik, moda ve yemek bunlardan bazılarıdır.

İşletmelerin geleneksel pazarlama stratejilerinden olan reklamlarda ünlü kullanma durumu, sosyal medya mecralarına uyarlanmış ve bu tür pazarlama faaliyetlerinde influencerlar kullanılmaya başlanmıştır (Erdoğan, Özcan, 2020: 3814). Bu durumda, influencer marketing teriminin ortaya çıkmasının temelini oluşturmuştur. Influencer

pazarlama ile pek çok sosyal medya kullanıcısı, etki sahibi olan bireylerin ifade ettiklerine önem göstererek, tanıtımı yapılan markaya daha çok güvenmektedir. Aynı zamanda kullanıcıların, güvendikleri birinin önerisi sonucunda tanıtılan ürün veya hizmete daha çok rağbet gösterdiği bilinmektedir (Şeker, 2022:22). Bu olay marka açısından düşünüldüğünde markanın büyük ivmeler yakalayarak pazarlama alanında başarı elde ettiğini göstermektedir. Influencer birey tarafından bakıldığında ise, kullanıcıların söz konusu kanaat önderinin önerdiği ürünü beğenmesi influencer'ı güvenilir kılarken aynı zamanda hakim olduğu konsept açısından da bilirkişi olarak görülmesini sağlamaktadır. Influencer marketing stratejileri en çok, günümüzün en popüler uygulamalarından olan Instagram üzerinden yapılmaktadır.

We Are Social raporuna bakıldığında sosyal medyayı aktif olarak kullanan kullanıcı sayısı 5.04 milyara ulaşmıştır. Globalde Instagram'ın en çok kullanılan dördüncü platform olduğu ve en çok sevilen sosyal medya mecrası olduğu rapor içerisinde yer almaktadır. (We Are Social, 2024). Türkiye'de ise en çok tercih edilen uygulama olarak ilk sırada yer almaktadır. Influencer marketing Covid-19 pandemisinin de etkisi ile birlikte çok yüksek oranda bir büyüme yakalamıştır. Influencer pazarlamasının 2024 verilerine bakıldığında, bu sektörün şu an ki değerinin 21.1 milyar dolar olduğu tahmin edilirken, bu değerın sonraki senelerde daha da artacağı öngörülen veriler arasındadır (Wpbeginner, 2024).

Instagram içerisinde takipçi sayısı influencerların etkileşim oranını değiştirebilmektedir. Bir kanaat önderinin etkileşim oranının yüksekliği ne kadar fazla ise bireylerin o kişiyi takip etme ihtimali de o kadar fazladır (Şeker, 2022: 28). Buradan da anlaşılacağı gibi kanaat önderlerinin takipçilerinin kararları üzerinde çok ciddi bir etkisi bulunmaktadır. Günümüzde tüketim kültürünün ortaya çıkmasındaki en önemli unsurlardan biri influencer marketing kavramı olarak bilinir. Kanaat önderleri bireylere bir ürünü veya hizmeti neden alması gerektiğini veya niçin ihtiyacı olduğunu belirten paylaşımlar yaparak tüketim ekonomisine katkı sağlamaktadır (Özkahveci ve Civek, 2022:7) Influencerlar, bireylerde ihtiyaç algısı yaratarak, tüketicilerin satın alma davranışını yönlendirmektedirler. Onların kullanıcılar üzerindeki etkisi her geçen gün daha da artmaktadır ve bunun sonucunda kişilerde benlik ve kimlik yabancılaşması görülmektedir ve bu durumun neticesinde de bazı dijital hastalıkların da ortaya çıkma ihtimali artmaktadır.

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, sosyal medyada hakim olan influencer kişilerin, takipçi kitleleri üzerindeki etkisini incelemektir. Aynı zamanda dijital mecralarda influencer marketing ile değişen tüketim alışkanlıklarının bireylerin davranışlarını nasıl şekillendirdiğinin araştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Influencerlar, büyük takipçi kitlelerine erişim sağlayarak markalarla işbirliği yaparak ürün ve hizmet tanıtımı gerçekleştirmektedirler. Bu araştırma kanaat önderlerinin

kendi kitlelerine olan etki gücünü inceleyerek, tüketim kültürüne olan etkisinin yanında ideal olarak sunulan yaşamların bireyler üzerindeki etkilerinin incelenmesi ve olası dijital hastalıkların neler olduğu konusunda yardımcı olmaktadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni tüm sosyal medya mecralarında bulunan yüksek takipçili kullanıcılar olarak belirlenmiştir. Fakat araştırma içerisinde bu denli büyük bir topluluğa ulaşamayacağından dolayı sosyal medya olarak Instagramda olan influencerlar ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Instagram içerisinde bulunan güzellik ve moda üzerine içerik üretimi yapan Türk influencerlardan oluşmaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Influencerlar paylaştıkları içerik açısından çeşitlilik göstermektedir. Bu nedenle araştırmanın yalnızca tek moda ve güzellik influencerları içerisinde gerçekleştirilmesi sonuçların genelleştirilmesini zorlaştırmasından dolayı araştırmanın sınırlılıkları arasındadır.

SOSYAL MEDYA VE INFLUENCER KAVRAMI

Modernleşme ile birlikte teknolojinin gitgide gelişmesi ve özellikle de internetin yaygınlığının artması hem bireylere hem de markalara yeni fırsatlar oluşturmaktadır. Özellikle sosyal medya platformlarının her geçen gün kendini yenilemesi, bireylere çevrimiçi ortamlarda var olma ve içerik oluşturma şansı tanımaktadır. Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla “üretüketici” bireyler de ortaya çıkmıştır. Sosyal medya içerisinde içerikleri üreten ve tüketen kişi Toffler’in de belirttiği gibi üreten tüketici olarak ifade edilmektedir (Toffler, 2008: 8-17). Üretüketici kavramı sosyal medyada var olan neredeyse tüm kullanıcıları ifade etmektedir. Influencer kavramı da bunlardan biridir. Influence kelime anlamı olarak etki altına almak, ikna edebilmek gibi anlamlara gelmektedir (Cangöz, Gülmez, Eroğlu, 2020:74). Influencer ise sosyal medya içerisinde önemli ölçüdeki büyük toplulukları kendi alanı üzerinden etkileme becerisine sahip kişiler anlamına gelmektedir. Kanaat önderi ve etkileyici de influencer kelimesi ile aynı anlamda kullanılan kelimelerdendir.

İlk olarak 1940 yılında kullanılan kanaat önderi kavramı Lazarsfeld, Berelson ve Gaudet’in Amerika’da oy verme yönetimlerinin ne şekilde oluştuğuna dair yaptıkları bir çalışmada ortaya atılmıştır (Özel, 2022: 25). Kanaat önderi yani influencerlar, belirli bir alan içerisinde uzman olarak görülen ve kullanıcılar açısından bilirkişi olarak düşünülen fikir liderleridir. Bu kişileri takip eden kullanıcılar, influencerların etkisi altına girebilmektedir. Çünkü kanaat önderleri, takipçilerinin gözünde güvenli bir imaj çizerek kullanıcıları satın alma davranışı konusu başta olmak üzere yaşam tarzlarına kadar etki altına alabilmektedir. Instagram bünyesinde barındırdığı 500.000’den fazla influencera sahip en önemli mecralardan biridir. Bu nedenle pazarlamacıların %90’lık çok büyük bir kısmı instagram platformunun influencerlar için en iyi platform olduğunu belirtmektedirler.

Örneğin bazı araştırmalar, insanların %43’lük bir kısmının bir ürün almadan önce sosyal medyadan ve influencerlardan yararlandığını ortaya koymuştur (Wpbeginner,

2024). Alışveriş yapmak isteyenlerin %90'lık büyük bir kısmı, satın alınacak ürün hakkında influencer yorumlarını okuyarak alışveriş alışkanlıklarını değiştirmektedir. Özellikle sosyal medya içinde çok fazla varlık gösteren Z kuşağı bireylerinin %32'si bilmedikleri bir ürün hakkında influencer tavsiyelerini araştırarak satın alma davranışını gerçekleştirmektedirler (Wpbeginner, 2024).

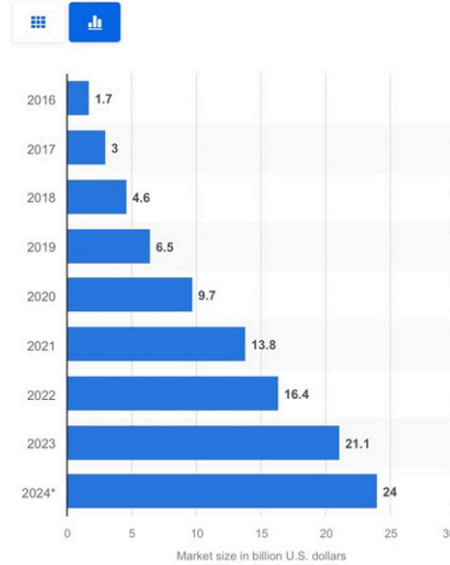
INFLUENCER MARKETING KAVRAMI

Influence kelimesi; etki etmek, ikna etmek, söz geçirmek anlamlarına gelmektedir. Influencer ise bireylerin satın alma kararlarında etken olan üçüncü kişiler olarak bilinmektedir (Cangöz, Gülmez, Eroğlu, 2020: 74). Günümüz dijital yaşamında sosyal ağların her geçen gün dönüşüm geçirmesinde influencer marketing kavramı oldukça etkili olmuştur.

Dijitalleşmiş dünyada toplumlara etki altına alarak büyük bir çıkış yakalayan influencer marketing kavramı yeni dünyanın parlayan pazarlama tekniklerinden biri haline gelmiştir. Influencer marketing en genel tanımıyla sosyal medyada belirli bir kesimi etkileyebilme potansiyeli olan influencerların kendi sosyal medya hesapları ile herhangi bir ürünü veya hizmeti hedef kitlesini etki altına alacak şekilde pazarlayarak takipçilerinde satın alma güdüsü yaratan tanıtım faaliyetlerinin genel bir adıdır.

Influencer marketing market size worldwide from 2016 to 2024

(in billion U.S. dollars)

Resim1. Influencer pazarlaması pazar büyüklüğü

Kaynak: (Statista, 2024) <https://www.statista.com/statistics/1092819/global-influencer-market-size/>

Bir bakıma herhangi bir markanın mesajını çok daha büyük bir pazara iletebilmek için etkileyicileri kullanmak olarak da tanımlanabilmektedir (Johansen, Guldvik, 2017: 15). Markalar, tüketicilerin influencerlara olan güvenini kullanarak dolaylı yoldan tüketici kesime ulaşabilmektedir. Influencer marketing konusundaki en önemli nokta influencerların ürünü veya hizmeti paylaşırken gerçek düşüncelerinden bahsederek samimi bir dil kullanmasıdır (Cangöz, Gülmez, Eroğlu, 2020: 74).

Influencer marketing geleneksel pazarlama anlayışına göre çok daha az maliyetli olmasının yanı sıra nokta atışı bir hedef kitleye ulaşım imkanı sunmaktadır. Özellikle güvenilir kişilerden gelen reklam ve tanıtım faaliyetleri, etkileşim yüksekliği ve tüketicilerden gelen geri dönüşler bu kavramın popüleritesini her geçen gün daha da arttırmıştır. Yapılan çalışmalara göre 2018 senesinde global influencer marketing pazarının 137 milyon dolar olduğu belirtilirken 2020 yılında bu rakamın 162 milyon dolara çıktığı ve 2027 senesinde de 370 milyon doları geçeceği öngörülmektedir (Gedik, 2020: 363).

INFLUENCER MARKETING'İN TÜKETİM KÜLTÜRÜ BAĞLAMINDA BİREYLERE ETKİSİ

Zaman ve mekanın sıkışması sonucu, dünyanın tek bir mekan haline gelerek küçülmesi küreselleşme kavramı ile açıklanmaktadır. Özellikle sosyal medya ünlülerinin her davranışı ve paylaşımı bireyleri aynı şeyleri yapmaya itmektedir. Örneğin influencerlar tarafından sunulan bir ürünün, zaman içerisinde takipçileri arasında yayılması sonucu takipçilerin satın alma davranışı sergilemesi, aynı ürünün büyük bir kitle tarafında kullanılmasından dolayı o topluluğun homojenleşmesine neden olmaktadır.

Özellikle indirim dönemlerinde ve kampanya günlerinde bu durum daha yaygın hale gelmektedir. Takip edilen influencerların hayat tarzından etkilenecek onları kopyalama isteği veya onlara benzeme isteği, bireyleri aynı tip ürünleri satın almaya teşvik edebilmektedir. Bu nedenle kullanıcıların tektipleşmesine neden olan sosyal medya mecraları ve influencerlar, kullanıcıları tüketim kültürüne yönlendirerek satın alma davranışlarını etkilemektedirler. Kısacası aslında dünya bir pazar haline gelerek tüketiciler tektipleşmeye başlamaktadır. Özellikle kapitalizmin başkenti olarak bilinen Amerika ve Amerikan kültürünün, influencerlar tarafından örnek alınması sonucunda popüler bireylerin takipçileri de bu tür davranışlardan etkilenecek aynılışmaya başlamıştır. Popüler kültürün bir bakıma bireyleri yaklaştırması durumu olarak da düşünülebilmektedir. Özellikle günümüzde pandemi nedeniyle e-ticaret sektörü gün geçtikçe daha çok kendini göstermeye başlamıştır. Markaların influencer marketingi benimsemesi sonucu influencerların sosyal medya hesaplarında ve özellikle de instagram platformunda ortaya çıkan link kültürü ile bireyler tüketime yönlendirilmiş durumdadır (Ayдын, 2020:129).

Küreselleşme bağlamında günümüz sosyal medya kullanıcıları influencerların önerisi sonucunda ihtiyaç dışındaki ürünleri de satın alır duruma gelmiştir. Bunun en temel nedeni ise sosyal medyada varlık sürdürebilmektir. Çünkü çoğu durumda popüler kültür ürünlerinin kullanılmaması sonucunda bireyler kendilerini dışlanmış

hissetmektedir. Bu yüzden de artık kullanıcılar bir tüketim toplumu halini alarak, moda olan popüler ürünleri, ihtiyaç olsun ya da olmasın alma eğilimi göstermektedir (Aydın, 2020:129).

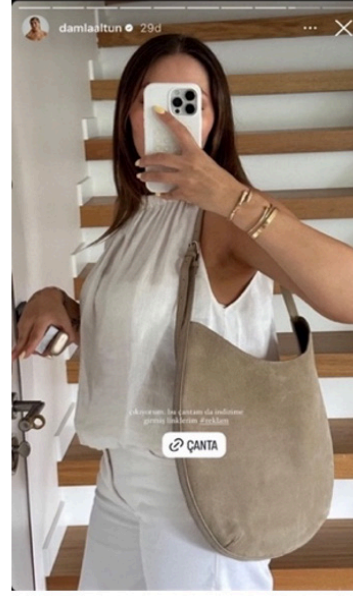
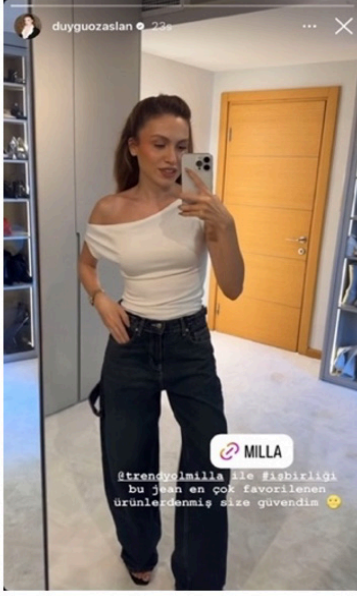
Sosyal medya bireyleri fark ettirmeden farklılaştırmaktadır fakat bunun sonucunda da aynılaşma görülmektedir. Bu durumda, kişileri kendi kültüründen uzaklaştırarak popüler olanı tüketmeye teşvik eder. Özellikle Covid-19 pandemisi ile birlikte influencerlar çok yoğun bir şekilde reklam ve tanıtım faaliyetleri gerçekleştirmişlerdir. Fakat yapılan çalışmalar ışığında değerlendirildiğinde, takip edilen kanaat önderlerinin çok fazla reklam faaliyetlerinde bulunması ve ürünle alakası olmayan içerik üretiminin gerçekleştirilmesi kullanıcıların hem güvenini hem de takip oranını azaltmaktadır (Aydın, 2020:129).

Influencer marketing'in temel noktası içerik üretme konusudur. Fakat sosyal medyanın ve pazarlama faaliyetlerinin dönüşüm göstermesi ile öncelikli olarak tüketime teşvik eden ve tüketim kültürüne hizmet eden ve bu sayede de tüketici davranışlarını etkileyen bir alan haline gelmiştir.

Tüketim kültüründe erteleme diye bir durum yoktur, tam tersi şimdiye odaklılık temeli bulunmaktadır (Özkahveci, Civek, 2022: 12). Bu sebeple “şimdi al ve hemen tüket sonra tekrardan al tekrar tüket” döngüsü hakimdir. Tüketim toplumunda kişiler ne kadar çok tüketim gerçekleştirdiklerine bağlı olarak sınıfsal farklılıklarının da değişeceğine inanmaktadır. Bireyler ne kadar çok tüketirse, o kadar çok statü sahibi olabileceğine kendini inandırmaktadır. Bunun nedeni ise prestij kazanmanın yegane yolunun başkalarında olmayana sahip olmalıyım veya herkeste varsa bende de olmalı algısından kaynaklıdır (Özkahveci, Civek, 2022: 12). Tüketim ekonomisinin son yıllarda daha çok artış göstermesinde influencerlar aracı kişiler olarak tüketicilere etki etmiştir. Influencerların takipçilerini tüketime teşvik etmesi ise tüketim kültürünün oluşturulmasındaki en önemli unsurlardan biri haline gelerek bireyleri yönlendirmiştir (Özkahveci, Civek, 2022: 12).

Influencerların her hareketi, gittikleri mekanlar, yedikleri yiyecekler, kullandıkları ürünler gibi birçok etken takipçilerinin dikkatini çekerek influencerların örnek alınmasını sağlamaktadır. Çünkü kanaat önderinin kullandığı veya tercih ettiği her türlü ürün, tüketicilerin gözünde; birbirinden farklı birçok tercih arasından alınmış, denenmiş ve itinayla seçilmiş ürünler olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra kullanıcıların bu kişilerle direkt olarak iletişime geçme ihtimalinin olup, ürün hakkında soru sorup yanıt alabilme imkanlarının olması kullanıcıların satın alma davranışını da etkileyebilmektedir.

Özellikle Covid-19 pandemisi döneminde evde kalınan zaman dilimi içinde bireyler tamamen internet alışverişi ve e-ticaret sitelerine yöneldiği için, markalar da bu durumu kullanarak influencer marketing aracılığıyla kullanıcılara ulaşabilmeyi hedeflemiştir.

Resim 2 Duygu Özaslan kullanıcılarına ait trendyol linki içeren Instagram story örneği

Resim 3 Damla Altun kullanıcılarına ait trendyol linki içeren Instagram story örneği

Kaynak: duyguozaslan. (2024) <https://www.instagram.com/duyguozaslan/?hl=tr>

Kaynak: damlaaltun. (2024). <https://www.instagram.com/damlaaltun/?hl=tr>

Özellikle Trendyol çok ciddi bir ivme yakalayarak link çılgınlığını oluşturan başlıca platformlardan biri olmuştur. Resim 2’de makyaj ve moda alanında içerik üreten Duygu Özaslan isimli influencer bulunmaktadır. Trendyol firmasına ait olan Trendyolmilla markası ile işbirliği içinde olduğu bir story paylaşımı gerçekleştirmiştir. Resim 3’te ise yine moda ve güzellik influencerı olan Damla Altun’un Trendyola ait olan bir linkli kullanıcılarıyla paylaştığı görülmektedir. Günümüzde artan link bırakma çılgınlığı bir süre sonra influencerlara olan güveni azaltır hale getirmiştir. Çünkü takip edilen kişinin her paylaşımı bir reklam olarak görüldüğü için kanaat önderine olan ilgi azalmaya başlayarak takipten çıkma davranışını bile tetikleyecek duruma gelmiştir. Örneğin bir influencerın sürekli olarak aynı tarz ürünün farklı markalarda olan versiyonlarını paylaşması tüketicilerin kanaat önderine olan güvenini zedeleyen başlıca sorunlardan biri olarak bilinmektedir.

Bunun yanı sıra bir influencer’ın bir ürünün reklamını sürekli yapıyor olması fakat gerçekte kullanmış olduğuna inanılmaması durumu influencer’ın takipçileri ile arasındaki güven bağı zedeleyebilmektedir. Bir bakıma takipçilerin, tanıtılan ürünün sadece reklam ve maddi çıkar amacıyla tanıtıldığını düşünmesi, influencerlara olan bakış açısını negatif yönde etkileyebilmektedir. Bir diğer sorun ise influencer’ların iş birliklerini belirtmeyip, kendi tercihi olduğuna dair paylaşımlar gerçekleştirmesi durumudur. Takipçileriyle yeterince şeffaf bir şekilde iletişimde olmayan içerik üreticileri, takipçilerinin negatif yorumlarıyla karşı karşıya kalarak

hem ürün algısını hem marka algısını hem de kendisine olan algısını olumsuz yönde değiştirebilmektedir.

TAKİPÇİLERİN İÇERİK ÜRETİCİLER SAYESİNDE TÜKETEREK VAR OLMA VE PRESTİJ SAHİBİ OLMA OLGUSU

Tüketicilerin kendi beğenilerinden ve düşüncelerinden ziyade, kanaat önderlerinin yaşam tarzını, stillerini, fikirlerini dikkate alarak bu durumu hayatlarına entegre etmeleri, yabancılaşma açısından değerlendirilebilmektedir (Aydın, 2021:60). Kullanıcılar git gide kendi beğenilerine yabancı hale gelerek, takip edilen içerik üreticinin beğenilerine ve hayat tarzına yönelebilmektedir. Influencerların öneri ve linkleri ışığında sarmalanmış olan kullanıcılar tüketim nesnelere ilgi göstermektedir.

Resim 4 Mina Ceran kullanıcıasına ait dyson tanıtımının Instagram gönderisi

Kaynak: minaceran. (2024)
<https://bitly.cx/8KWp>

Resim 5 Duygu Özaslan kullanıcıasına ait foreo tanıtımının Instagram gönderisi

Kaynak: duyguozaslan. (2022) <https://bitly.cx/Wphyd>

Resim 4 ve resim 5'te yer alan ürünler güzellik influencerları tarafından çokça övülen ve satın almaya teşvik eden ürünler arasındadır. Bu tür ürünlerin reklamının sürekli olarak yapılıyor olması, tüketicileri satın almaya yönlendiren durumlardandır. Kullanıcılar, takip ettikleri influencerların etkisinde kalarak o ürünü almakla ilgili kendilerini zorunlu hissedebilme eğilimi hissedebilmektedirler. Bunun nedeni ise influencerların hayat tarzına özenilmesi sonucu bireyin kendisini eksik hissetmesinden kaynaklanmaktadır. Bu durumda tüketicilerin influencerlardan etkilenerek tüketim alışkanlıklarının değişmesine neden olabilmektedir. Dolayısıyla bu olay tüketicilerde uyuşturucu bir etki sağlayarak sahte ihtiyaçların sanki gerçek ihtiyaçmış gibi görünmesine sebebiyet verebilmektedir (Aydın, 2021:60).

Kullanıcılar sosyal medya içerisinde belirli kimlikler yaratmaktadır. Fakat bu kimlikler çoğu durumda bireyin doğal hali değildir ve gerçeklikten uzaktır. Özellikle Instagram açısından bakıldığında kullanıcılar her an sahnedeymiş veya bir oyunun içerisindeymiş gibi davranışlar sergilemektedir (Aydın, 2021:67). Örneğin CNN Türk'ün 2018 yılında ““Sahte Psikolog” televizyon programına bile çıkmış” haberi, sosyal medya kullanıcılarının kimlik inşasına yönelik önemli örneklerden biridir. Söz konusu haberde bulunan Instagram kullanıcısı gerçek hayatında psikolog olmamasına rağmen kendini psikolog olarak göstermiştir. Sosyal medya platformları sayesinde bu tür kimlik inşaları yaratılabilmektedir (CnnTürk, 2018 <https://www.cnntrk.com/turkiye/sahte-psikolog-televizyon-programina-bile-cikmis>). Dolayısıyla tüketiciler gerçekte oldukları kişiden uzaklaşarak Instagram'da olduğu hale bürünmeye başlamaktadır. Fakat sosyal medyada yaşanan bu durum ciddi etik sorunlarına yol açabildiği gibi, kullanıcıların güven algısını da zedeleyebilmektedir. Bu olay sosyal medya ünlüleri açısından da geçerlidir. Çünkü influencerlar bu tür sosyal medya mecraları üzerinden sanal bir kimlik oluşturarak buna yönelik bir yaşam tarzı yaratarak bu durumu gerçek hayata yansıtmaktadır.

Sosyal medyada alınan her türlü etkileşim yaratılan sanal kimliğin de gerçeklikten bağımsız şekilde yeni bir kimliğe dönüşmesini sağlamaktadır. Baurdillard'ın ifadesine göre değerlendirildiğinde bu kişiler Instagram'da Disneyland benzeri bir hayal dünyası içerisinde yaşamaktadırlar (Baudrillard, 2015:24). Gerçekliğin üstü örtülerek kurgu hayatlar kendini göstermeye başlamıştır. Instagram içerisinde varlık sürdüren bu kişiler sanal kimliklerini bu kurgu dünyaya yönelik şekillendirerek bireylere ulaşmaktadır. Influencerlar kendi statülerini, prestijlerini ortaya çıkartmak veya korumak için tüketime yönelmektedir. Çoğu durumda içerik üreten kesimin takipçileri arasında oluşan çizginin daha belirgin bir hale bürünmesi için, içerik üreten bireyler sürekli olarak yeni ürünleri kovalamak durumundadır. Yeni ürünler ortaya çıktıkça eski olanların kullanılması durumu prestij ve statüyü karşı tarafı iletme konusunda yetersiz olarak kalmaktadır. Çünkü ortaya çıkan her yeni ürün influencerlar için bir statü göstergesi sayılır.

Bu statü göstergelerinin influencerlar tarafından bireylere iletilmesi sonucu kullanıcılar prestij sahibi olmanın yegane yolunun bu olduğu izlenimini kapılarak bu durumu örnek almaktadır. Çünkü satın alınan ürünlerle birlikte statü, prestij ve mutluluk da elde edildiği için onların haz duymasına sebep olmaktadır (Aydın, 2021:43). Bu durumun en temel nedeni ise özellikle lüks ürünlerin kullanımının bireylere saygı kazandırdığı algısıdır. Bu algı da çoğu durumda içerik üreticiler tarafından kullanıcılara yansıtılmaktadır.

INFLUENCERLAR TARAFINDAN İDEALİZE EDİLEN HAYATLARIN TAKİPÇİLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Sosyal medya platformları çoğu durumda bireylerin benlik ve kimlik oluşturmada, benimsenmiş bir temsil aracı haline gelmiştir. Bu mecralar üzerinden yaratılan kimliklerle birlikte özellikle Instagram içerisinde bir vitrin ortaya çıkartan influencerlar, hayat tarzlarını takipçilerine göstererek ideal yaşam kavramını oluşturmaktadır

(Güler, 2021: 175). Bu olay çoğu zaman özellikle z kuşağı gibi genç bireylerin dikkatini çekerek sanal bir benlik kavramına özenmelerini sağlamaktadır. Sosyal medya içerisinde influencerlar tarafından oluşturulan her bir içerik idealize edilmiş yaşamların aslında birer örneği olarak tüketicilerin karşısına çıkmaktadır.

Sosyal medya platformlarında kanaat önderi olarak görülen kişilerin hayatlarına bakıldığında tamamen kusursuz bir yaşam olduğu izlenimi mevcuttur. Debord, “gösteri toplumu” kavramından bahsetmektedir (Debord, 2012) Bu toplumda olan her şey kusursuz ve mükemmel olarak yansıtılır ve bir bakıma da idealar dünyası ortaya çıkarılmaktadır. Influencerlar özellikle de Instagram üzerinden idealler dünyasını takipçilerine yansıtmaktadır. Çoğu sosyal medya kullanıcılarında her şeyin “en” olma ihtiyacı bulunmaktadır. Blogger ve influencer kesiminde olanlar her daim mükemmelliği ön planda tutarak ideali ve normal olanı belirlemektedirler. Kanaat önderlerinin her bir paylaşımının bu denli kusursuz olması takipçilerini de etkileyerek takipçi kesimin influencerlara özenmesini sağlamaktadır. Güzellik algısı, ideal beden algısı gibi birçok nokta internet ünlüleri tarafından bireylere empoze edilmektedir. Yüzlerinde ve vücutlarında herhangi bir kusuru olmayan influencerlar her daim böyle olduklarına dair bir imaj yaratmaktadırlar. Bu olay makyaj yapmadan veya cilt bakımına gitmeden asla mükemmel güzellik algısına ulaşamayacağı izlenimini oluşturmaktadır (Güler, 2021: 175). İdeal beden algısı için de aynı durum geçerlidir. Sosyal medya içerisinde oluşturulan kimliklerle birer vitrin oluşturan kanaat önderleri, ideal olarak gördükleri yaşam biçimlerini takipçilerine aktarmaktadırlar. Alt mesajında, idealize olan yaşam, beden ve güzellik olan paylaşımlar sonucunda da bu algıyı yaratan influencerları takip eden bireyler, zayıf olmak ve ideal beden algısına ulaşmak için her şeyi yapacak hale gelen hatta kendine zarar verebilme potansiyeli taşıyan bireyler haline bile gelebilmektedirler (Güler, 2021: 175).

TÜM ÇABALARA RAĞMEN KURTARILAMADI

Kim Kardashian'a benzemek için sayısız estetik cerrahi operasyon geçiren Gourkani, 34 yaşında yaşamını yitirdi. Christina Ashten Gourkani'nin geçirdiği son operasyon sonrasında henüz hastanede olduğu sırada kalbinin durduğu ve tüm çabalara rağmen hayatını kaybettiği açıklandı.

Resim 6 HaberTürk'te yer alan bir haber

Kaynak: (HaberTürk, 2023). <https://www.haberturk.com/christina-ashten-gourkani-kim-kardashian-a-benzemek-icin-canindan-oldu-magazin-haberleri-3586429-magazin>

Kim Kardashian, Instagram'da 362 Milyon takipçiye sahip hem ünlü hem de influencer kategorisine giren instagram otoritelerinden biridir. Resim 6'da Kim Kardashian'a benzemek için çok fazla ameliyat olan bir kadının geçirdiği son operasyonda vefat ettiği haberi yer almaktadır. İdealize olarak sunulan hayatlara özenilmesi insanın kendi benliğinden ayrılmasına neden olurken bu tür olumsuz

sonuçlar da doğurabilmektedir. Örnekte yer alan haber, internet otoritelerinin bireyler üzerindeki etkisinin en önemli kanıtlarından biridir.

Bunun yanı sıra idealize edilen ilişkiler, hayatlar, bedenler de sosyal medya ünlüleri tarafından kullanıcılara aktarılmaktadır. İdealize olarak sunulan her şey bir bakıma tektipleşmeyi de beraberinde getirmektedir. Örneğin birçok influencer, aynı filtreleri kullanarak aynı pozları vermektedir. Aynı estetik operasyonlarının yapılması da idealize olanı influencerlar üzerinden belirlemektedir. Influencerları takip eden bireyler de bu durumu örnek alarak onları taklit etmeye başlamaktadır. Bunun sonucunda da farklılıklar yitirilebilmektedir. Influencerların yansıttığı mükemmel yaşam sonucunda, bireyler bu durumu benimsemeye çalışarak kendi hayatlarına bu durumu entegre etmektedir. Böylece aynı CNN Türk'ün haberinde olduğu gibi kendini psikolog olarak tanıtan ama aslında olmayan kullanıcı gibi bireyler de kendi benliği ve kimliği dışında farklı bir kimliğini sunarak sosyal medya içerisinde kabul görmeye çalışmaktadır. Bu tür platformlar ve otorite hesaplar kullanıcıları ideale adapte etmeye çalışırken aynı zamanda onların çok farklı kişilere ya da hastalıklı bireylere dönüşmesinin de önünü açabilmektedirler.

Influencerların yarattığı ideal imaj ve sürekli beğeni alma hazzı bazı dijital hastalıkların da ortaya çıkmasını sağlayabilmektedirler. Selfitis bunlardan biridir. Günümüzde çoğu influencer, fotoğraflarında ideali ve mükemmel yakalamak için filtreler ve birtakım uygulamalar kullanmaktadır (Boynikar ve Öztürk, 2022:78). Bu fotoğrafları gören kullanıcılar çoğu durumda kanat önderlerini örnek alarak aynı onlar gibi kusursuzluğu yaratmak istemektedirler. Bu olayın en temeli ise bireylerin sosyal medya içinde hissettiği kabul görme derecesini yükseltme isteğinden kaynaklanmaktadır (BBC, 2017). Kullanıcıların dış görünüşüne hastalık derecesinde önem vermesi selfitis sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunların dışında kullanılan filtreler de bireylerin güzellik algısını etkileyerek onların gerçek benliğini reddetmesine sebep olmaktadır. Bir diğer dijital hastalık ise ördek sendromudur. Bu sendromda kullanıcıların, sosyal medya içerisinde en güzel ve en kusursuz hallerini paylaşmasının yanı sıra, diğer insanların bu duruma inanmasını sağlayarak onları yanılğıya düşürmesi anlamına gelmektedir (Aslan ve Atalay, 2022:60). Bir bakıma kullanıcıların gerçek hayatlarıyla, sosyal medyada paylaştıkları yaşamlarının farklı olması durumudur. Kısacası influencerlara özenilen yaşamın aslında gerçekliği yansıtmamasıdır. Sonuç olarak kullanıcılar hem sosyal medyadan hem de sosyal medyadaki kanaat önderlerinden pek çok konuda etkilenmektedir. Bu etkilenme bazı durumlarda iyi olsa da bazı durumlarda da bireylerde psikolojik sorunlar yaratabilmektedir.

SONUÇ

Dijital medyanın ve çevrimiçi teknolojilerin önemi bireylerin hayatlarında daha belirgin bir hale geldikçe, genel pazar paylarında yükseliş görmek isteyen markaların online pazarlama faaliyetlerinin de önemi her geçen gün artmaktadır. Çevrimiçi pazarlamada yaygın kullanılan stratejilerden biri, markaların etkileşimi ve erişiminin genişletilmesi bakımından bir marka elçisiyle çalışmaktır. Çevrimiçi marka elçileri çoğu durumda kendi alanında görüşlerine değer verilen influencerlar olmaktadır.

Kullanıcılar pek çok durumda bilgi sahibi olmadıkları konularda veya ilgilerini çeken alanlarda influencerları takip ederek bilgi almaya çalışmaktadırlar. Aynı durum markalar açısından da geçerlidir. Çoğu marka kendini tanıtmak ve hedef kitlesi hakkında bilgi sahibi olmak için veya analiz yapabilmek için influencerlarla çalışmaktadır. Markaların ürünlerini tüketiciye aktarmasındaki aracı kişiler kanaat önderleri olarak bilinmektedir ve influencer marketing adı ile ortaya çıkan bir pazarlama anlayışıdır.

Influencerlar, markalarla iş birliği gerçekleştirerek bireyleri etkileme rolünü üstlenir ve onları satın alma davranışına yönlendirme görevine sahiptirler. Influencerların her bakımdan örnek alınması bireylerin tüketim toplumuna ait kişiler olmalarına önyak olmaktadır. Çünkü kanaat önderlerinin her yaptığı davranış, aldığı ürün, yediği yemek takipçilerin onlara özenmesini sağlamaktadır. Böylece takipçiler gitgide kendi beğenilerine yabancı hale gelerek influencerlarda gördüğü yaşamı kendilerini bellemeye çalışmaktadırlar. Örneğin çoğu influencer birçok marka ile işbirliği yaptığı için çok fazla tanıtım yapmaktadır. Pr paketi olarak gönderilen ürünleri gören takipçiler, bu ürünlere sahip olmanın veya çok fazla ürün satın almanın bir prestij getireceğini düşünmektedirler. Aynı durum bir ürünün yeni versiyonunun çıkmasında da geçerlidir. Çünkü influencerların her daim yeni ürünlere sahip olup onların tanıtımını yapması takipçilerde eski olan kabul görmez algısı yaratmaktadır. Bu olay statü göstergesi olarak kabul edilir. Ortaya çıkan her bir yeni ürünün kanaat önderleri tarafından bireylere aktarılması sonucunda kullanıcılar, prestij sahibi olmanın o ürüne sahip olmaktan geçeceğini düşünerek bu yanılgıya düşmektedirler. Influencerlar takipçilerini iyi manada etkilese de bazen sorunlara yol açabilecek şekilde de etkileyebilmektedir. Örneğin hayatlarının tamamen kusursuz olarak lanse edilmesi yani idealler dünyası olarak gösterilmesi, bireylerin bu kurgusal duruma inanmalarını sağlamaktadır. Bunun sonucunda da onların ideal güzellik, ideal beden, ideal ilişki yansımalarını örnek almaları sonucu hem psikolojik hastalıklar hem de dijital hastalıklar ortaya çıkabilmektedir. Hiç kimsenin kusursuz ve tamamen mükemmel bir hayatı bulunmamaktadır. Instagram bir gösteri dünyasıdır. Ve bu gösteri evreninde her durum kusursuzmuş gibi lanse edilir ve bireyler orada kabul görebilmek için bu kusursuzluğa ulaşmayı hedeflemeye çalışırlar. Bunun sonucunda ise selfitis hastalığında olduğu gibi yüzlerce selfie arasından en kusursuzunu filtrelerle mükemmel hale getirerek paylaşmaktadırlar. Çünkü takip ettikleri kanaat önderleri bu tür paylaşımlarla takipçilerini etkilemektedir. Bütün bunlar influencerların takipçilerine olan etkilerini gösteren önemli noktalar olarak bilinmektedir.

KAYNAKÇA

Araç, S. K. (2023). "Influencer Marketing. In: Fettahloğlu, H. S. & Bilginer Özsaatçi, F. G. (eds), Digital Transformation of Marketing: Marketing 5.0. Özgür Yayınları

Aslan, Ş., Atalay, H. N. (2022). Sosyal Medyada Benlik Sunumu ve Stanford Ördek Sendromu. International Euroasia Cpngress on Scientific Researches and Recent Trends 9.

Aydın, C. (2021). “Sosyal Medya ve Tüketim Kültürü Perspektifiyle Instagram ve Youtube Üzerine Netnografik Bir Çalışma”. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara

Aydın, E. (2020). “Tüketim Kültürü Bağlamında Influencer Pazarlama: Sosyal Medya Fenomenleri Üzerine Bir İnceleme”. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul

Baudrillard, J. (2015). Sessiz Yığınların Gölgesinde. Ankara. Doğu Batı Yayınları

Boynikar, N. T., Öztürk, M. (2022). Ütopik Bir Mekan Olarak Instagram: Sanal Temsiller. Gençlik Araştırmaları Dergisi. 10(28), 68-85.

Cangöz, K., Gülmez, Ö., Eroğlu, G. (2020). “Pazarlamanın Yükselen Yıldızı Influencer Marketing: Influencer Takipçilerinin Satın Alma Davranışını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi. 23(1). ss: 73-91

Debord, G. (2012). Gösteri Toplumu ve Yorumlar. Çev. Ayşen Ekmekçi ve Okşan Taşkent, Ayrıntı Yayınları: İstanbul

Erdoğan, H., Özcan, B.M. (2020). “Influencer Pazarlamanın Kullanımının Tüketicilerin Satın Alma Niyetine Etkisi: Instagram Influencerları Üzerine Bir Araştırma”. İşletme Araştırmaları Dergisi. 12(4). ss: 3813-3827

Gedik, Y. (2020). “Sosyal Medyada Yükselen Bir Trend: Influencer Pazarlama Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme” Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi. 7(2). ss: 362-385

Gökalp, Ö.M. (2021). Tüketim Kültürü ve Yeni Medya. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara.

Güler, P. (2021). “Goffman’da Benliğin Sunumu ve İdeal Yaşam Algısı: Pandemi Döneminde Instagram Üzerine Bir Araştırma”. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. 8(1). ss: 169-182

Kıran, S., Yılmaz, C., Emre, İ. E. (2019). “Instagram’daki Influencer’ların Takipçileri Üzerindeki Etkisi”. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi. 3(2). ss: 100-111

Özel, A. P. (2022). “Yeni Medya, Yeni Etkileyenler ve Etkileyenli Pazarlama: Sektörel Bir Bakış Açısı”. Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi. 17(57). ss: 21-49

Özkahveci, E., Civek, F. (2022). “Tüketim Ekonomisinde Influencer’ların Öndemi: Teorik Bir Değerlendirme” International Academic Social Resources Journal. 7(33). Ss:7-15

Toffler, A. (2008). Üçüncü Dalga Bir Fütürist Ekonomi Analiz Klasiği. (S. Yeniçeri, Çev.), İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Şeker, A. (2022). Influencerların Tüketici Satın Alma Tutum ve Davranışlarına Etkileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi. 22(1). 19-42.

Johansen, I. K., Guldvik, C. S. (2017). "Influencer Marketing and Purchase Intentions" Master Thesis. Norwegian School of Economics.
Elektronik Kaynaklar

Altun, D. (2024). Instagram. <https://www.instagram.com/damlaaltun/?hl=tr> [Erişim Tarihi: 23 Haziran 2024].

Ceran, M. (2024). Dyson Tanıtım Videosu. Instagram. <https://www.instagram.com/reel/C6RT9Z0iHsG/?igsh=MXJneGw1cno1aTAzdQ==> [Erişim Tarihi: 23 Haziran 2024].

CnnTürk. (2018). "Sahte Psikolog" Televizyon Programına Bile Çıkmış. [Çevrimiçi]. <https://www.cnntrk.com/turkiye/sahte-psikolog-televizyon-programina-bile-cikmis> [Erişim Tarihi: 24 Haziran 2024].

Bbc. (2017). "Sürekli Selfie Çekenler" Selfitis" Hastalığından mı Muzdarip?. [Çevrimiçi]. <https://www.bbc.com/turkce/haberler-42371143> [Erişim Tarihi: 24 Haziran 2024].

Elgizyilmaz. (2019). Yeni Kanaat Önderleri Olarak Sosyal Medya Fenomenleri: Twitter Fenomenleri Üzerine Bir Analiz. [Çevrimiçi]. https://elgizyilmaz.com/upload/yeliz_yucel.pdf [Erişim Tarihi: 20 Haziran 2024].

HaberTürk. (2023). Christina Ashten Gourkani, Kim Kardashian'a Benzemek İçin Canından Oldu!. [Çevrimiçi]. <https://www.haberturk.com/christina-ashten-gourkani-kim-kardashian-a-benzemek-icin-canindan-oldu-magazin-haberleri-3586429-magazin> [Erişim Tarihi: 23 Haziran 2024].

Özaslan, D. (2024). Instagram. <https://www.instagram.com/duyguozaslan/?hl=tr> [Erişim Tarihi: 23 Haziran 2024].

Özaslan, D. (2022). Foreo Tanıtım Videosu. Instagram. <https://www.instagram.com/tv/CeD2JtBIUU-/?igsh=ZGhld2trZXAwc3J2> [Erişim Tarihi: 23 Haziran 2024].

Statista. (2024). Influencer Marketing Market Size Worldwide From 2016 to 2024. [Çevrimiçi]. <https://www.statista.com/statistics/1092819/global-influencer-market-size/> [Erişim Tarihi: 24 Haziran 2024].

We Are Social, 2024. Digital 2024. [Çevrimiçi <https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/>] [Erişildi: 24 Haziran 2024].

Wpbeginner. (2024). Bilmeniz Gereken 60+ Influencer Pazarlama İstatistiği (2024). [Çevrimiçi Kaynak]. <https://www.wpbeginner.com/tr/research/influencer-marketing-statistics/#:~:text=Genel%20Influencer%20Pazarlama%20İstatistikleri,birkaç%20yıl%20içinde%20artması%20bekleniyor.> [Erişim Tarihi: 24 Haziran 2024].

Exploring Teachers' Perceptions Of Using Integrated Skills Approach In Efl Classes At Preparatory Schools In Istanbul

PARHAM OSTADI DARJATI¹

Asst. Prof. Dr. İLKİN BAŞAR²

ÖZ

Bu çalışma, Altınbaş Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda görev yapan İngilizceyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin, bütünlük İngilizce dil becerilerini öğretirken karşılaştıkları farkındalık, uygulama ve zorlukları araştırmaktadır. Araştırmacı, öncelikle Altınbaş Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'ndan basit rastgele örnekleme tekniği ile seçilen 40 öğretim üyesinden anket doldurmalarını istemiştir. Ardından, anketi tamamlayan 20 öğretmen rastgele seçilerek mülakat yapılmıştır. Verilerin analizi için nicel ve nitel yöntemler kullanılarak karma araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Nicel veri analizi, verilerin kategorize edilip frekans dağılımlarına ve yüzdeliklere dönüştürüldüğü SPSS 25.0 kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yüzdelik frekans analizi, katılımcıların yaş, nitelikler, öğretim deneyimi ve anket sorularına verdikleri yanıtların dağılımını değerlendirmek için kullanılmıştır. Nitel veriler ise tematik ve betimsel olarak analiz edilerek, kapalı uçlu sorulardan elde edilen nicel bulguları tamamlamak amacıyla kullanılmıştır. Sonuçlar entegre bir şekilde sunulmuş, analizler, tartışmalar, özetler, sonuçlar ve bulgulara dayalı öneriler sağlanmıştır. Veriler, öğretmenlerin %97,6'sının tek bir konu veya görev içinde birden fazla dil becerisini bütünleştirmenin değerli ve pratik olduğunu düşündüğünü ortaya koymuştur ve bu da kapsamlı dil öğrenimini geliştirmek için uyumlu ve birbirine bağlı derslerin faydalarını vurgulamaktadır. Tüm öğretmenler, bütünlük beceri öğretiminin yüksek bağlılık gösterdiğini kabul etmiştir. Öğretmenler, öğrencilere ders hedeflerini bildirmek, dersleri önceki görevlere bağlamak ve çeşitli çiftler halinde çalışma aktiviteleri kullanmak gibi stratejiler uygulayarak birden fazla dil becerisini bütünleştirmişlerdir. Ayrıca, çalışma öğrencilere, öğretmenlere, okullara, ders kitaplarına ve ulusal sınavlara ilişkin zorlukları da belirlemiştir.

Anahtar Kelimeler: Farkındalık, Uygulama, Engeller, İngilizce Dil Bütünlük Beceriler Öğretimi

¹Istanbul Aydın University, Istanbul, parhamdarjati@stu.aydin.edu.tr,
<https://orcid.org/0009-0009-5498-3464>

²Istanbul Aydın University, Istanbul, ilkinbasar@aydin.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0002-1297-6356>

Research Article - Submit Date: 18.07.2024, Acceptance Date: 25.07.2024

DOI: 10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2003

ABSTRACT

This study investigates the awareness, implementation, and challenges EFL teachers encounter while teaching integrated English language skills at Altinbas University School of Foreign Languages in Istanbul, Turkey. The researcher initially selected 40 lecturers from the School of Foreign Languages at Altinbas University through a simple random sampling technique to complete a questionnaire. Subsequently, 20 teachers who completed the questionnaire were randomly interviewed. Quantitative and qualitative methods were employed for data analysis using a mixed research approach. The quantitative data analysis was conducted using SPSS 25.0, where data were categorized and converted into frequency distributions and percentages. Percentage frequency analysis was used to assess the distribution of participants by age, qualifications, teaching experience, and responses to survey questions. The qualitative data were analyzed thematically and descriptively to complement the quantitative findings from the close-ended questions. The results were presented integrated, with analyses, discussions, summaries, conclusions, and recommendations provided based on the findings. The data revealed that 97.6% of teachers found integrating multiple language skills within a single topic or task valuable and practical, highlighting the benefits of cohesive and interconnected lessons for enhancing comprehensive language learning. All teachers agreed that integrated skills teaching showed high commitment. They implemented various strategies, such as informing students about lesson goals, linking lessons to previous tasks, and using diverse pair work activities to integrate multiple language skills. Additionally, the study identified challenges related to students, teachers, schools, textbooks, and the national exam.

Keywords: *Awareness, Implementation, Obstacles, English Language Integrated Skills Teaching*

INTRODUCTION

Background of the study

This article is based on research conducted for my thesis entitled EXPLORING TEACHERS' PERCEPTIONS OF USING INTEGRATED SKILLS APPROACH IN EFL CLASSES AT PREPARATORY SCHOOLS IN ISTANBUL, completed at Istanbul Aydin University under the supervision of Asst. Prof. Dr. İlkin Başar.

Fueled by economic globalization, English has become a commonly used international language. It has become a second language for the majority of people around the world and serves as a global language across various fields (Larsen-Freeman & Long, 1991). According to Crystal (2000), approximately 1.5 billion people globally speak English as their first, second, or foreign language. The extensive use of English has solidified its status as the present-day global lingua franca.

The integrated skills approach in teaching English, which includes listening, speaking, reading, writing, grammar, and vocabulary, is becoming increasingly popular in TEFL (Teaching English as a Foreign Language). This approach effectively improves students' communicative competence and ability to use English in everyday situations (Amarech & Wondimu, 2019; Pardede, 2019). It is

a beneficial method for helping students develop essential communication skills in TEFL. Ostovar-Namaghi and Tajzad (2014) note that in 1978, Widdowson was one of the pioneering linguists who advocated for integrating the four language skills to enhance learners' proficiency and facilitate advanced language learning.

Statement of the Problem

The integrated skills approach emphasizes that interaction is the method and primary goal of language learning. Therefore, learning activities should prioritize enabling students to convey messages based on their meaning rather than focusing solely on grammatical accuracy or perfect pronunciation. In this approach, students' proficiency in the language is assessed by their development of communicative skills and competencies. Language components and skills should be taught together to help students enhance these skills and competencies. Hinkel (2010) pointed out that although breaking a language into parts may be necessary for study purposes, effective language use requires integrating these skills and components. Similarly, Harmer (2007) stressed that receptive and productive skills are interconnected and cannot be separated, as each skill can support and enhance the other in various ways. Parlakyildiz's (1997) research, conducted during the 1996-1997 academic year in Eskisehir, Turkey, 13 English instructors participated. Data collection methods included curriculum documents, textbook activities, questionnaires, and classroom observations. The study found that while there are differences and similarities in how grammar is taught in discrete skills programs versus integrated skills programs, the critical distinction is the integration of communicative skills with grammar instruction in the latter. However, this study focuses solely on grammar. It would be better to incorporate additional skills. In contrast, the current study examines teachers' awareness, their challenges, and how they implement their teaching methods.

Aydoğan (2014) highlights the significance of integrating language skills at the tertiary education level, contrasting this approach with traditional methods that heavily emphasize translation and grammar. Through a questionnaire, the study gathered responses from 149 university students about their experiences learning English, focusing on vocabulary, grammar, reading, writing, and speaking. The findings suggest that an integrated skills approach, where all language skills are taught together, is vital for effective language learning, fostering student autonomy and the practical use of English outside the classroom. In contrast, the current study evaluates teachers' perceptions rather than students'. The researcher in the current study also extended the data collection process to include interviews, unlike Aydoğan's study.

Akmal et al. (2020) investigate the perceptions, challenges, and strategies of English as a Foreign Language (EFL) teachers. The study, involving six purposively selected teachers, utilized unstructured interviews for data collection. The integrated skills approach (ISA) is effective for fostering realistic communication in EFL teaching. Teachers can successfully implement ISA with the right strategies and support despite the challenges. Future research should examine ISA implementation in a

broader range of contexts and its effects on teachers and students. In contrast, the current study employs both quantitative and qualitative data collection methods and includes a more significant number of participants.

Kalsum's (2023) study focuses on how teachers implement integrated language skills (ILS) and the challenges they encounter. Four English teachers from Makassar Muhammadiyah University were selected through purposive sampling. The study identifies time constraints, student motivation, and inadequate school facilities as barriers to effective ILS implementation. It emphasizes the need for support and training for teachers to overcome these obstacles. In contrast, the current study not only examines teachers' awareness but also considers additional factors and includes more participants than Kalsum's study.

However, the analyses reveal gaps in both the findings and the methodology. In terms of methodology, there are differences between previous and current studies concerning the qualifications of the study population and the specific factors they examined. Additionally, there is a scarcity of research on the integrated skills teaching approach in university English preparatory departments in Turkey.

Therefore, the researcher believes that further investigation is needed in this area. The current study aims to address these research gaps within the country. These gaps have led the researcher to explore and assess EFL teachers' awareness, challenges, and implementation of integrated English language skills teaching at Altinbas University School of Foreign Languages in Istanbul, Turkey. This research seeks to answer the following questions:

1. To what extent are EFL teachers aware of the teaching of integrated English language skills?
2. How frequently do EFL teachers implement integrated English language skills in their TEFL classrooms?
3. What difficulties do EFL teachers encounter when teaching integrated English language skills in their classrooms?

Objectives of the Study

This research aims to investigate the awareness, challenges, and implementation experiences of EFL teachers in teaching integrated English language skills at Altinbas University School of Foreign Languages in Istanbul, Turkey.

Significance of the Study

The findings of this study are valuable for raising awareness among stakeholders about the challenges, awareness, and implementation efforts of EFL teachers in teaching integrated English language skills in Istanbul, Turkey. These insights could benefit EFL teachers by helping to address gaps in implementing integrated language skills in the classroom. Furthermore, this study can guide future researchers working on similar topics within the Department of English Language Teaching and beyond.

Limitations of the Study

If time allows, expanding the study population to include more universities would be advantageous. Future researchers should also investigate teachers' and students' perceptions and compare these viewpoints. Moreover, incorporating additional instruments, such as classroom observations, could enrich future studies.

REVIEW OF RELATED LITERATURE

Concept of English Language Integrated Skills Teaching Integrated Language Skills Teaching Approach

The integrated skills approach emphasizes that interaction is the means and the primary goal of language learning. Therefore, learning activities should focus on enabling students to convey messages meaningfully rather than merely emphasizing grammatical accuracy or pronunciation. Within this approach, students' language proficiency is measured by their progress in communicative skills and competencies. To foster the development of these skills, it is essential to integrate language components and skills rather than treat them separately. Hinkel (2010) noted that while it may be necessary to deconstruct a language for study purposes, effective use of the language requires integrating these skills and components. Similarly, Harmer (2007) emphasized that receptive and productive skills are interconnected and cannot be isolated, as each skill reinforces the other in various ways.

Models of English Language Integrated Skills Teaching Content-Based English Language Integrated Skills Teaching

The term 'content' varies across language teaching methods. In grammar-translation and Audio-Lingual Methods, it refers to the grammatical structures and vocabulary of the target language. In communicative language teaching and community language learning, content is defined by language functions such as greeting or requesting (Pardede, 2019). According to Richards (2006), content is the subject matter being communicated, not the language itself, facilitating the integration of language skills. In content-based language teaching, skills are organized around a topic or theme, allowing students to engage in real-world activities like listening and taking notes, reading and writing summaries, or responding verbally (Richards, 2006).

Task-Based English Language Integrated Skills Teaching

Tasks require learners to use language authentically, emphasizing meaning over form (Permata, 2018; Gautam, 2019; Pardede, 2019). The task-based model focuses on evaluating learning strategies rather than just teaching English. Tasks can incorporate various skills, such as writing a summary after reading or discussing main ideas orally, engaging learners in multiple ways. Pre-reading, during-reading, and post-reading activities can include speaking, listening, and writing (Permata, 2018). Task-based instruction, the most common model for integrated language teaching, mirrors real-life interactions, integrating all tasks around a single topic (Ebabu, 2020). This approach aims to enhance overall language proficiency through pedagogical and real-world tasks.

EFL Teachers' Awareness of English Language Integrated Skills Teaching

Awareness of teaching integrated English skills involves combining two or more language skills within the same topic or task (Amarech & Wondimu, 2019). This approach is appreciated for facilitating realistic communication, emphasizing meaningful and authentic language, and linking the development of oral and written skills (Sanzana & Akhter, 2017). Consequently, EFL teachers should aim to enhance students' proficiency in these language skills. To do so, teachers must know how to effectively integrate and apply these skills based on the context (Akmal et al., 2020).

EFL Teachers' Implementation of English Language Integrated Skills Teaching

The approach of teaching integrated English language skills involves the combination of two or more language skills centered around a single topic or task (Alemayehu, 2008). EFL instructors employ various methods to merge speaking, listening, reading, and writing abilities. These methods include activities such as role plays, jigsaw reading, pair and group work, and the use of information technology (Ebabu, 2020; Sevy-Biloon, 2018). Teaching integrated skills has gained widespread acceptance in numerous countries due to the advantages it offers in blending all four skills within the classroom. Pardede (2019) observes that integrating language skills has become the global dominant trend in language instruction. The motivation for adopting integrated skills teaching in English and the role of EFL teachers in this integration process is briefly explored in the following sections.

Challenges EFL teachers face in Teaching English Language Integrated Skills

Implementing integrated skills teaching for the English language in the classroom can encounter various obstacles. Recognizing these barriers is essential for overcoming them and ensuring the effective and efficient application of integrated skills teaching. Desta and Getachew (2015) and Amarech and Wondimu (2019) suggest that these challenges can be examined from the viewpoints of students, teachers, schools, and the influence of national exams.

Students Related Factors

Several learner-related factors can impede the teaching of integrated skills. Oxford (2001) and Richard (2001) point out that the process can be hindered if students lack motivation, possess low language proficiency, or harbor negative attitudes toward their teachers and peers. Even with teachers' efforts, the success of the integrated approach largely relies on students' engagement, strategies, and ability to learn independently.

Teachers Related Factors

From this viewpoint, lacking adequate knowledge and skills to teach language skills in an integrated way is crucial (Desta & Getachew, 2015). Ineffective facilitation, monitoring, and organization can lead to teaching these skills in isolation. They contend that focusing on multiple skills at once is instructionally impractical. However, it's important to note that teachers' attitudes can affect the implementation of integrated English language skills teaching, as many prefer to teach writing separately from speaking or listening independently from reading.

School Related Factors

Moreover, factors related to the school environment can hinder the integration of the four macro skills. Amarech and Wondimu (2019) highlighted that poor school conditions, such as improper seating arrangements, overcrowded classrooms, lack of instructional materials and equipment (e.g., books, newspapers, magazines, photocopy machines, computers, audiocassettes, video cassettes), and inadequate support from administrators, are common barriers. In summary, teachers need to tackle these challenges and maintain a positive attitude to successfully integrate the four language skills in the classroom.

National Exam Washback Effect

Addisu (2011) defines washback as the impact of external language tests on foreign language learning, influenced by the substantial authority these tests possess and their significant effect on test takers' lives. Washback pertains to the way assessments influence both teachers' and students' learning. Positive washback happens when an exam improves teaching and learning by measuring the intended outcomes of the subject. On the other hand, negative washback occurs when an exam negatively affects the teaching and learning of a specific subject (Addisu, 2011).

RESEARCH METHODOLOGY

Research Design

The primary goal of this study is to examine EFL teachers' awareness, practices, and challenges in teaching integrated English language skills at Altınbaş University School of Foreign Languages. For this purpose, a descriptive survey research design that includes both qualitative and quantitative methods was employed.

With these considerations in mind, the researcher selected this design, believing it to be appropriate and pertinent for investigating real classroom implementation in the teaching-learning process. Moreover, utilizing both quantitative and qualitative approaches enables a thorough understanding of the research problem by gathering and analyzing both types of data.

Study Population and Sampling Techniques

Data collection for this study will involve both quantitative and qualitative methods. The research will be conducted at Altınbaş University's School of Foreign Languages, where teachers prepare students for entry into their respective departments, and it will be conducted in English.

Initially, the researcher selected 40 lecturers from Altınbaş University's School of Foreign Languages to complete the questionnaire using a simple random sampling method. Subsequently, 20 teachers who completed the questionnaire were chosen for interviews, also through simple random sampling. In summary, the study focused on Altınbaş University's School of Foreign Languages and included nearly all EFL teachers at the university as the sample.

Data Collection Instruments

This study utilized two instruments to gather data on EFL teachers' awareness,

practices, and challenges in teaching integrated English language skills at Altinbas University's School of Foreign Languages. The data collection tools employed were questionnaires and interviews. These methods were selected for their effectiveness in obtaining critical data for the study and for their role in triangulating the data, thereby ensuring the validity of the findings.

Questionnaire

This instrument collected data on EFL teachers' awareness, implementation, and challenges in teaching integrated English language skills from 40 EFL teachers chosen through simple random sampling. The questionnaire featured both close-ended and open-ended questions to provide a comprehensive understanding of the issues. All questions were written and answered in English.

Interviews

Interviews were conducted to verify and supplement the information gathered from the questionnaires. This method involved asking each respondent a predetermined set of questions in the same sequence and wording to minimize potential biases (Borg et al., 2014). Twenty EFL teachers from Altinbas University's School of Foreign Languages were selected for interviews using a simple random sampling technique. These interviews focused on the teachers' awareness, implementation, and challenges in teaching integrated English language skills. Both face-to-face and online interviews were employed to gather detailed information from the teachers. Generally, individuals tend to provide more detailed information orally than in writing. Consequently, the interviews generated in-depth qualitative data.

Data Collection Procedures

In this study, data was collected through questionnaires and interviews. The researcher employed a sequential approach rather than administering all data collection tools simultaneously. Initially, the sample teachers completed the questionnaires, which were then collected. Following this, interviews were conducted both face-to-face and online. Using these methods, the researcher identified problems and analyzed and presented quantitative and qualitative data.

Reliability and Validity Checks

The questions for the questionnaire and interviews were inspired by Assefa (2022). The instrument was analyzed using the SPSS 25.0 statistical package program to ensure its reliability and appropriateness for this research.

Methods of Data Analysis

This study utilized both quantitative and qualitative data analysis methods, consistent with the mixed research approach mentioned earlier in this chapter. The quantitative analysis was conducted using the SPSS 25.0 statistical package. Most data were presented in an integrated format. Initially, the quantitative data were categorized and converted into frequency distributions and percentages. Percentage frequency analysis was applied to determine the distribution of participants based on variables such as age, qualifications, and teaching experience. Similarly, percentage frequency analysis was used to analyze participants' responses to the survey questions. The

qualitative data were analyzed thematically and descriptively, complementing the quantitative data from the close-ended questions. The SPSS 25.0 statistical package program facilitated the analysis. Finally, analyses, discussions, summaries, conclusions, and recommendations were provided based on the results.

Ethical Consideration

A cooperation letter from Istanbul Aydin University's Department of English Language Teaching was provided to the relevant authorities to ensure the formality and legality of the data collection process. After receiving this letter, the researcher explained the study's objective to the director and participants at Altinbas University's School of Foreign Languages. Once the study's purpose was clearly communicated and understood by all respondents, the school administration arranged suitable times for the researcher to collect the necessary information. All interactions with the relevant authorities were conducted with their consent, ensuring no harm or threats to personal or institutional well-being. The required information was obtained from the respondents, and the school directors issued confirmation letters verifying that the necessary data had been collected.

FINDINGS

This study investigated the awareness, implementation, and challenges EFL teachers encounter when teaching integrated English language skills at Altinbas University's School of Foreign Languages. The researcher analyzed the data based on the research questions.

1. To what extent are EFL teachers aware of the teaching of integrated English language skills?
2. How frequently do EFL teachers implement integrated English language skills in their TEFL classrooms?
3. What difficulties do EFL teachers encounter when teaching integrated English language skills in their classrooms?

EFL Teachers' Background Information

Table 1. Distribution of Participants by Age

	f	%
Age	20-25	7,17,1
	25-30	19,46,3
	30-35	6,14,6
	35-40	9,22,0

Examining Table 1 reveals that 7 participants (17.1%) are in the 20-25 age group, 19 participants (46.3%) fall into the 25-30 age group, 6 participants (14.6%) are in the 30-35 age group, and 9 participants (22.0%) are in the 35-40 age group. This distribution indicates a higher concentration of participants in the 25-30 age range.

Table 2. Distribution of Participants by Qualification

		f	%
Qualification	B.A	20	48,8
	M.A	18	43,9
	PhD	3	7,3

Examining Table 2 shows that 20 participants (48.8%) hold a Bachelor's degree, 18 participants (43.9%) have a Master's degree, and 3 participants (7.3%) possess a Ph.D. This data indicates that the majority of participants have either undergraduate or postgraduate degrees, with a smaller proportion holding doctoral degrees.

Table 3. Distribution of Participants by Teaching Experience

		f	%
Teaching experience	1-5	21	51,2
	5-10	10	24,4
	10-15	3	7,3
	15-20	7	17,1

Examining Table 3 reveals that 21 participants (51.2%) have 1-5 years of teaching experience, 10 participants (24.4%) have 5-10 years, 3 participants (7.3%) have 10-15 years, and 7 participants (17.1%) have 15-20 years of teaching experience. This data indicates that the majority of participants have less than ten years of teaching experience.

Teachers' Perceptions of Using Integrated Skills Approach in EFL Classes Questionnaire

Table 4. Examining Teachers' Perceptions of Using Integrated Skills Approach in EFL Classes

	Strongly disagree (1)	Disagree (2)	Have no idea (3)	Agree (4)	Strongly agree (5)	M	SD
1. Integrated skills teaching connects two or more English language skills under the same topic and/or task.	0(0%)	0(0%)	1(2,4%)	23(56,1%)	17(41,5%)	4,4	0,5
2. Providing a task that connects two or more skills can lead to integrating language skills in a lesson.	0(0%)	0(0%)	0(0%)	16(39%)	25(61%)	4,6	0,5

3. Providing a topic/ theme that connects two or more skills can lead to integrating language skills in a lesson.	0(0%)	2(4,9%)	0(0%)	15(36,6%)	24(58,5%)	4,5	0,7
4. Integrated skills approach has a good influence on students' academic learning.	0(0%)	1(2,4%)	2(4,9%)	18(43,9%)	20(48,8%)	4,4	0,7
5. Integrated skills approach has a good influence on students' English learning.	0(0%)	0(0%)	0(0%)	17(41,5%)	24(58,5%)	4,6	0,5
6. Students learn better by linking two or more skills using the Integrated skills approach.	0(0%)	0(0%)	1(2,4%)	18(43,9%)	22(53,7%)	4,5	0,6
7. Students create positive student-to-student and teacher-to-student interactions in class.	0(0%)	1(2,4%)	3(7,3%)	22(53,7%)	15(36,6%)	4,2	0,7
8. Students improve their communicative competence using the Integrated skills approach.	0(0%)	0(0%)	0(0%)	21(51,2%)	20(48,8%)	4,5	0,5
9. I inform my students about the goals of each lesson. As a result, students relate their attention and effort to the Integrated skills approach.	0(0%)	2(4,9%)	3(7,3%)	23(56,1%)	13(31,7%)	4,1	0,8
10. I want my students to connect the daily lesson to previous tasks or topics using the Integrated skills approach.	1(2,4%)	0(0%)	2(4,9%)	23(56,1%)	15(36,6%)	4,2	0,8
11. I make sure that the topics or tasks are interesting for my students or not while using the Integrated skills.	1(2,4%)	1(2,4%)	6(14,6%)	18(43,9%)	15(36,6%)	4,1	0,9

12. I use the textbook or other resources to prepare tasks and topics using the Integrated skills approach.	0(0%)	1(2,4%)	0(0%)	21(51,2%)	19(46,3%)	4,4	0,6
13. I prepare guidelines for students while reading, writing, and presenting orally to improve their language competency.	2(4,9%)	4(9,8%)	4(9,8%)	18(43,9%)	13(31,7%)	3,9	1,1
14. I motivate students to talk about their experiences with oral and written forms of the same topic.	0(0%)	0(0%)	0(0%)	19(46,3%)	22(53,7%)	4,5	0,5
15. I use different pair work activities in my class like discussion, asking and answering, summaries in writing, and presentations in class to practice language skills together.	0(0%)	1(2,4%)	1(2,4%)	13(31,7%)	26(63,4%)	4,6	0,7
16. I encourage students to read content from different subjects, write summaries, and present them orally to the class.	0(0%)	3(7,3%)	1(2,4%)	13(31,7%)	24(58,5%)	4,4	0,9
Total						4,4	0,7

Analysis of the questionnaire's data on EFL teachers' awareness of English language integrated skills (questions 1-8)

For the statement "Integrated skills teaching connects two or more English language skills under the same topic and/or task," 2.4% of teachers had no idea, 56.1% agreed, and 41.5% strongly agreed. This indicates that most teachers recognize and support the effectiveness of integrating multiple language skills within a single topic or task. The high level of agreement suggests that teachers find this approach beneficial for enhancing the learning experience through more cohesive and interconnected lessons. The mean score is 4.4, with a standard deviation of 0.5, showing strong consensus among the teachers.

Regarding the statement, "Providing a task that connects two or more skills can lead to integrating language skills in a lesson," 61% of teachers strongly agreed, and 39% agreed, with no respondents indicating disagreement or uncertainty.

This unanimous agreement highlights the perceived effectiveness of task-based approaches in integrating language skills. Teachers believe that structuring tasks to connect various skills is an effective strategy for fostering comprehensive language learning. The mean score is 4.6, with a standard deviation of 0.5, indicating substantial agreement.

In response to "Providing a topic/theme that connects two or more skills can lead to integrating language skills in a lesson," 4.9% of teachers disagreed, 36.6% agreed, and 58.5% strongly agreed, with no respondents expressing uncertainty. The high levels of agreement suggest that teachers view thematic connections as a powerful tool for skill integration. The minimal disagreement indicates that only a small fraction of teachers might need further convincing or clarification on this approach. The mean score is 4.5, with a standard deviation of 0.7.

For the statement "Integrated skills approach has a good influence on students' academic learning," 2.4% of teachers disagreed, 4.9% had no idea, 43.9% agreed, and 48.8% strongly agreed. This data indicates a strong belief among teachers that the integrated skills approach positively impacts students' academic performance. The minor levels of disagreement and uncertainty suggest that while the approach is largely supported, there may still be a need for further evidence of its academic benefits. The mean score is 4.4, with a standard deviation of 0.7.

For the "Integrated skills approach has a good influence on students' English learning," 41.5% of teachers agreed, and 58.5% strongly agreed, with no respondents disagreeing or expressing uncertainty. This unanimity reflects a robust consensus on the positive impact of the integrated skills approach on English language learning. Teachers are confident in the effectiveness of the approach in enhancing students' language proficiency. The mean score is 4.6, with a standard deviation of 0.5.

In response to "Students learn better by linking two or more skills using the integrated skills approach," 2.4% of teachers had no idea, 43.9% agreed, and 53.7% strongly agreed, with no disagreement. The strong agreement suggests that teachers believe in the pedagogical value of linking multiple skills for better student learning outcomes. This underscores the importance of integrated teaching strategies in fostering more effective learning environments. The mean score is 4.5, with a standard deviation of 0.6.

Regarding "Students create positive student-to-student and teacher-to-student interactions in class," 2.4% of teachers disagreed, 7.3% had no idea, 53.7% agreed, and 36.6% strongly agreed. While most teachers see the integrated skills approach as promoting positive interactions, some uncertainty and disagreement suggest variability in its implementation or effectiveness across different classroom settings. The mean score is 4.2, with a standard deviation of 0.7.

For "Students improve their communicative competence using the integrated skills approach," 51.2% of teachers agreed, and 48.8% strongly agreed, with no respondents expressing disagreement or uncertainty. This near-unanimous

agreement underscores teachers' strong belief in the approach's ability to enhance communicative competence, a critical aspect of language learning. The mean score is 4.5, with a standard deviation of 0.5.

Analysis of the questionnaire's data on the EFL teachers' implementation of English language integrated skills (9-16)

In response to "I inform my students about the goals of each lesson. As a result, students relate their attention and effort to the Integrated skills approach," 4.9% of teachers disagreed, 7.3% were unsure, 56.1% agreed, and 31.7% strongly agreed. Most teachers believe informing students about lesson goals helps align their efforts with the integrated skills approach. However, some disagreement and uncertainty indicate that not all teachers may effectively communicate these goals or perceive their benefits. The mean score is 4.1, with a standard deviation of 0.8.

For "I want my students to connect the daily lesson to previous tasks or topics using the Integrated skills approach," 2.4% of teachers strongly disagreed, 4.9% were unsure, 56.1% agreed, and 36.6% strongly agreed. Most teachers see value in linking daily lessons to previous tasks, although the small percentage of solid disagreement suggests that some teachers might face challenges in implementing this connection. The mean score is 4.2, with a standard deviation of 0.8.

Regarding "I make sure that the topics or tasks are interesting for my students while using the Integrated skills," 2.4% of teachers strongly disagreed, 2.4% disagreed, 14.6% were unsure, 43.9% agreed, and 36.6% strongly agreed. While most teachers strive to ensure interesting topics, the noticeable percentage of uncertainty and disagreement points to varying levels of success or confidence in this effort. The mean score is 4.1, with a standard deviation of 0.9.

For "I use the textbook or other resources to prepare tasks and topics using the Integrated skills approach," 2.4% disagreed, none strongly disagreed or were unsure, 51.2% agreed, and 46.3% strongly agreed. This suggests that nearly all teachers use textbooks and other resources to prepare for integrated skills teaching, showing widespread reliance on available materials for lesson planning. The mean score is 4.4, with a standard deviation of 0.6.

Regarding "I prepare guidelines for students while reading, writing, and presenting orally to improve their language competency," 4.9% of teachers strongly disagreed, 9.8% disagreed, 9.8% were unsure, 43.9% agreed, and 31.7% strongly agreed. The mixed responses indicate significant variability in practice, with some teachers not engaging in this activity as frequently or effectively. The mean score is 3.9, with a standard deviation of 1.1.

In response to "I motivate students to talk about their experiences with oral and written forms of the same topic," 53.7% of teachers strongly agreed, and 46.3% agreed, with no disagreement or uncertainty. This unanimous agreement suggests that teachers firmly believe in motivating students to express their experiences both orally and in writing, reinforcing integrated skills learning. The mean score is 4.5, with a standard deviation of 0.5.

For "I use different pair work activities in my class like discussion, asking and answering, summaries in writing, and presentations in class to practice language skills together," 2.4% disagreed, 2.4% were unsure, 31.7% agreed, and 63.4% strongly agreed. The high levels of agreement indicate strong support for using varied pair work activities to integrate language skills. However, a small percentage of uncertainty and disagreement highlights some variability in implementation. The mean score is 4.6, with a standard deviation of 0.7.

Regarding "I encourage students to read content from different subjects, write summaries, and present them orally to the class," 7.3% of teachers disagreed, 2.4% were unsure, 31.7% agreed, and 58.5% strongly agreed. While most teachers promote this integrative activity, a small fraction may not, indicating room for further encouragement or support.

Challenges that hinder the implementation of teaching Integrated Skills Approach Questionnaire

Factors related to students

Teachers identified students' reluctance and participation as significant barriers. For instance, some teachers noted that students often pay little attention to writing tasks, which affects their ability to integrate skills.

The compatibility of students' learning styles with the integrated skills approach was highlighted, along with challenges such as limited vocabulary and inadequate school facilities.

Factors related to teachers

Effective time management was a common concern when implementing the integrated skills approach.

Teachers emphasized the need for professional training to effectively use integrated skills in teaching. Some pointed out that a lack of training or experience might lead teachers to skip essential skills like listening.

Teachers' attitudes and perceptions were noted as influencing factors, with some needing to adjust their approach to fully embrace integrated skills teaching.

Factors related to school

The curriculum was frequently cited as a limiting factor, with concerns about its alignment with integrated skills teaching.

The size of the class and the available facilities were mentioned as factors influencing the effectiveness of integrated skills approaches.

There is a challenge in having enough time within the school schedule to comprehensively address all skills.

The physical and psychological learning environments in schools can impact the success of integrated skills teaching.

Factors related to textbooks

Textbooks were often criticized for not being appropriate or engaging enough, which can demotivate students.

The content, design, and textbook exercises should align with the integrated skills approach. Some teachers noted that specific textbooks do not effectively integrate all skills.

The relevance of content, its cultural appropriateness, and the balance of skills covered in textbooks were highlighted as essential factors.

Factors related to national examinations

The diversity in classrooms due to multicultural backgrounds was considered a factor. There is a perception that national examinations do not comprehensively support the integrated skills approach, which can hinder its implementation in classrooms.

Some national exams do not assess all language skills, which impacts how teachers prioritize different skills in their teaching.

The pressure to prepare students for national exams can detract from the focus on integrated skills teaching, leading to a more traditional, exam-focused approach.

Teachers' Perceptions of Using Integrated Skills Approach in EFL Classes Interview

Analysis of interview data on EFL teachers' Awareness of English Language integrated skills

Pre-Service and In-Service Training

The interview data reveal varied experiences among EFL teachers regarding pre-service and in-service training related to integrated skills teaching. While many teachers reported receiving some form of training, it was often part of broader English teaching programs and not explicitly labeled as "integrated skills." Specific training experiences, such as CELTA, Cambridge courses, and British Council CPD courses, were mentioned as valuable. However, a significant number of teachers indicated a lack of adequate training in integrated skills, highlighting the need for more targeted and comprehensive programs. The distinction between theoretical training and practical classroom experience suggests that more hands-on, practical training opportunities would be beneficial. Overall, there is room for improvement to ensure all teachers are well-prepared to teach integrated skills effectively.

Teaching Multiple Language Skills

The interview data indicate that most EFL teachers are aware of and actively engage in integrating multiple language skills into their teaching practices. This approach is seen as beneficial, offering a holistic and motivating learning experience. Teachers often organize lessons around a central topic or theme, addressing various skills simultaneously. However, implementation varies due to constraints such as curriculum demands, strict pacing, and student readiness. While some teachers have the flexibility to be creative, others are restricted by institutional requirements.

Despite these challenges, teachers generally agree that integrating multiple language skills is valuable and effective for comprehensive language development.

Benefits of Integrated Skills Teaching

The interview data suggest that EFL teachers recognize the significant benefits of integrated skills teaching. This approach aligns with the interconnected nature of language skills and offers practical, real-world applications that enhance student engagement and motivation. Teachers believe that integrating multiple skills simultaneously helps students develop a comprehensive understanding of the language, supports their learning processes, and enables effective language use in various contexts. Despite challenges such as careful planning and the risk of overwhelming students, the consensus is that the advantages far outweigh the drawbacks. Integrated skills teaching fosters a more authentic and holistic language learning experience, leading to better student outcomes.

Analysis of Interview data on EFL teachers' Implementation of English Language integrated skills

Listening Lessons

EFL teachers use pre-listening activities like discussions and warm-up questions to activate students' prior knowledge, facilitating speaking and critical thinking. This approach helps students connect the listening material to broader contexts. Teachers also incorporate skills such as speaking, writing, and reading into listening lessons to provide a well-rounded learning experience, enhancing engagement and understanding.

Speaking Lessons

Teachers integrate multiple skills into speaking lessons using supporting materials like videos, reading texts, and vocabulary exercises. By combining speaking with reading, writing, and listening, they create a more holistic learning experience. Pre-speaking activities help students feel prepared and confident, fostering practical applications and critical thinking.

Reading Lessons

In reading lessons, teachers integrate skills like writing, assigning tasks related to the reading material to reinforce understanding and encourage critical thinking. Pre-reading activities, such as discussions and vocabulary work, prepare students and activate prior knowledge. Speaking activities before and after reading facilitate engagement and comprehension. Vocabulary and grammar teaching, along with contextual materials like pictures or music, make the reading experience more engaging.

Writing Lessons

Teachers recognize the importance of integrating multiple skills into writing lessons to enhance performance and comprehension. Pre-writing activities, such as discussions, brainstorming, and speaking exercises, help students generate and organize ideas. Reading is used to provide models of good writing and teach

grammar and vocabulary in context. Speaking activities prepare students for writing by helping them articulate their thoughts. Organizational skills, taught separately from grammar and vocabulary, and sample texts illustrate good writing practices.

Analysis of Interview Data on EFL teachers' obstacles to English language Integrated skills

The interview data reveal several challenges EFL teachers face in implementing integrated skills teaching. Key issues include sourcing suitable materials, addressing students' varying proficiency levels and motivations, and managing time constraints within rigid lesson plans. Large class sizes and diverse classroom dynamics further complicate skill integration.

Teachers also note that student reluctance, especially with speaking, and interference from their first language can impede the effectiveness of integrated skills teaching. Overcoming these challenges requires well-trained educators, flexible curricula, and the willingness and ability of teachers to adapt.

DISCUSSION

The study aimed to examine EFL teachers' awareness, implementation, and obstacles regarding integrated skills teaching at Altinbas University School of Foreign Languages in Istanbul, Turkey. The findings, derived from questionnaires and interviews, addressed the research questions and were interpreted in the context of the study's objectives and literature review.

The first research question explored EFL teachers' awareness of integrated skills teaching. In line with Akmal et al. (2020), questionnaire and interview data analysis revealed a solid foundational awareness and positive perception among teachers. However, there is a need for more targeted and comprehensive training programs to bridge the gap between theory and practice, ensuring all teachers are well-equipped to implement integrated skills teaching strategies effectively.

The second research question investigated the frequency of integrated skills teaching in EFL classrooms. Data indicated that while teachers value integrating multiple skills, such as listening, speaking, reading, and writing, most do not implement all four skills comprehensively. Challenges include curriculum demands, strict pacing, and student readiness. Despite these obstacles, teachers generally prefer the integrated skills approach and recognize its benefits for student engagement and language proficiency as Kalsum et al. (2023) mentioned.

The third research question focused on the challenges EFL teachers face when teaching integrated skills. Key issues were categorized into factors related to students, teachers, schools, and national exams:

In line with Akmal et al. (2020), Challenges included reluctance to participate, varying learning styles, lack of vocabulary, and inadequate school facilities.

Factors related to teachers: Effective time management, the need for professional training, and attitudes towards integrated skills teaching were significant concerns.

Factors related to schools: Curriculum constraints, limited time allocation, unsuitable learning environments, large class sizes, and inadequate facilities hindered effective teaching.

Factors related to textbooks: Issues with appropriateness, content alignment, and cultural relevance were highlighted.

Factors related to national exams: Multicultural classrooms, lack of support for integrated skills, incomplete skill assessment, and exam preparation pressures were noted as barriers.

CONCLUSIONS

The data shows that most EFL teachers recognize the value and effectiveness of integrating multiple language skills within a topic or task, with 97.6% agreeing or strongly agreeing on its benefits. Teachers believe that this approach fosters comprehensive language learning by creating cohesive and interconnected lessons.

Teachers demonstrate a high level of commitment to implementing integrated skills teaching, with 100% agreeing that tasks or themes connecting multiple skills enhance lessons. Methods used include informing students about lesson goals, connecting lessons to previous tasks, and employing pair work activities. However, practical constraints such as time management, curriculum constraints, class sizes, and varying student proficiency levels present significant challenges.

Interviews reveal that teachers commonly integrate speaking, writing, and reading skills within listening lessons to boost engagement and understanding. Pre-listening activities, videos, reading texts, and vocabulary exercises are used in speaking lessons. Discussions, brainstorming, and pre-writing activities help students in reading and writing lessons.

Critical barriers to effective integrated skills teaching include:

Difficulty covering all materials within the allocated time.

Curriculum Constraints: Misalignment of the curriculum with the integrated skills approach.

Class Size and Facilities: Large classes and inadequate facilities hinder integration.

Student Proficiency Levels and Motivation: Varying proficiency levels and reluctance to engage, especially in speaking activities.

Teacher Training and Preparation: Insufficient training impacts teachers' confidence and effectiveness.

REFERENCES

- Akmal, S., Masna, Y., Tria, M., & Maulida, T. A. (2020). EFL teachers' perceptions: Challenges and coping strategies of integrated skills approach (ISA) implementation at senior high schools in Aceh. *IJELTAL (Indonesian Journal of English Language Teaching and Applied Linguistics)*, 4(2), 363. <https://doi.org/10.21093/ijeltal.v4i2.522>
- Amarech, A., & Wondimu, T. (2019). The awareness of teachers and students about integrative English language teaching approach: The case of Areka Preparatory School, South Ethiopia. *Research on Humanities and Social Sciences*, 9(15), Article 03. <https://doi.org/10.7176/rhss/9-15-03>
- Amarech, A., & Wondimu, T. (2019). The roles of the teachers and students in the integrative language teaching approach and factors that affect the use of the approach in actual classroom: Review article. *Research on Humanities and Social Sciences*, 9(15), Article 04. <https://doi.org/10.7176/rhss/9-15-04>
- Assefa, A. (2022). EFL teachers' awareness, practice, and challenges of English language integrated skills teaching: Four selected Aleta Wondo cluster secondary schools in focus (Master's thesis, Jimma University, Ethiopia).
- Aydoğan, H., & Akbarov, A. A. (2014). The four basic language skills, whole language & integrated skill approach in mainstream university classrooms in Turkey. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5*(9), 672-680. <https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n9p672>
- Crystal, D. (2000). Emerging Englishes. *English Language Professional*, 14, 3-6.
- Gautam, P. (2019). Integrated and segregated teaching of language skills: An exploration. *Journal of NELTA Gandaki*, 1, 100-107. <https://doi.org/10.3126/jong.v1i0.24464>
- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching* (4th ed.). Pearson Education Ltd.
- Hinkel, E. (2006). Current perspectives on teaching the four skills. *TESOL Quarterly*, 40(1), 109-131. <https://doi.org/10.2307/40264513>
- Hinkel, E. (2010). Integrating the four skills: Current and historical perspectives. In R. D. Kaplan (Ed.), *Oxford handbook in applied linguistics* (pp. 110-126). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780195384253.013.0008>
- Kalsum, U., Ampa, A. T., & Hamid, R. (2023). Implementation of integrated language skills in English teaching process. *International Journal of Social Science and Education Research Studies*, 3(9), 1797-1801. <https://doi.org/10.55677/ijssers/V03I9Y2023-02>
- Larsen-Freeman, D., & Long, M. H. (1991). *An introduction to second language acquisition research*. Longman Inc.

Oxford, R. L. (2001). Integrated skills in the ESL/EFL classroom. *ESL Magazine*, 16(1). Retrieved on November 28, 2017 from <http://photos.state.gov/libraries/india/13974/PDFS/INTEGRATEDSKILLSOXFORD.pdf>

Ostovar-Namaghi, S. A., & Tajzad, M. (2014). Exploring EFL learners' perceptions of integrated skills approach: A grounded theory. *English Language Teaching*, 7(11), 92–98. <https://doi.org/10.5539/elt.v7n11p92>

Parlakyildiz, N. (1997). *Grammar Instruction in the Discrete Skills and the Integrated Skills Programs at Osmangazi University* (Master's thesis). Bilkent University, Institute of Economics and Social Sciences.

Pardede, P. (2019). Integrated skill approach in EFL classrooms: A literature review. *EFL Theory & Practice: Voice of EED UKI*, 147–159. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/332607443_Integrated_Skills_Approach_in_EFL_Classrooms_A_Literature_Review

Richards, J. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge University Press.

Sanzana, S. M., & Akhter, R. A. (2017). Skills teaching in ESL classroom: Discrete vs. integrated. *International Journal of English Language Teaching*, 5, 32–39. Retrieved from www.eajournals.org

Kültürel Bağlamda Türk Televizyon Dizileri: Rus Dizi İzleyicileri Üzerine Bir Analiz

LULİA POKİDOVA¹

ÖZ

Dizi ve filmler özellikle televizyonlarda ve farklı dijital platformlarda izleyici tarafında hala en çok izlenen televizyon program türleri arasındadır. Konularını toplumsal olaylar ve gündelik hayattan alan bu dizi ve filmler izleyicilerin yaşadıkları çevreyi anlamlandırabilmesini sağlayarak onları gündelik sorunlarından uzaklaştırmaktadır. Özellikle Türk izleyicisi tarafından en çok izlenen tür olan diziler zamanla yurtdışına satılarak yabancı izleyici tarafından da beğenilmeye başlamıştır. Bir TRT dizisi olan 1975 yılı yapımı ‘Aşk Memnu’ ilk defa 1981 yılında Fransa’ya satılmıştır. Böylelikle yurtdışına satılan ilk televizyon dizisi olmuştur. ‘Binbir Gece’ dizisiyle başlayan Türk dizileri fenomeni, Kanuni Sultan Süleyman’ı ve Osmanlı tarihini anlatan ‘Muhteşem Yüzyıl’ dizisinin özellikle Ortadoğu izleyicisi tarafından izlenmesiyle popülerleşmiştir. Sadece Ortadoğu’ya değil dünyanın farklı bölgelerine satılan Türk dizileri buradaki kültürleri etkilemiştir. Bu dizilerden ‘Sen Çal Kapımı’ 2021 yılında Ruslar arasında en popüler üç dizi arasında yer almış ve 2022’de tüm rakiplerini geride bırakmıştır. Bu dizi Rus izleyicisi arasında en popüler Türk dizisi olmuştur.

Bu çalışmada Türk dizilerinin yurtdışı başarısı ve özellikle Rusya’da popüler olan ‘Sen Çal Kapımı’ dizisinin izlenme motivasyonları incelenmektedir. Bu amaçla Rusya’da en çok izlenen Türk dizisi olan ‘Sen Çal Kapımı’ amaçlı örneklem olarak seçilmiştir. Bu dizi hakkında Rus izleyicilerin oluşturduğu hayran hesapları incelenmiştir. Yapılan içerik analizi sonucunda başrol oyuncularının beğenildiği ve aşk, misafirperverlik duygularının Rus izleyicisine hissettirilmesiyle dizinin ilgi çektiği saptanmıştır. Böylelikle Türk kültürü merak unsuru olmuş tanınırlığını daha da arttırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk dizileri, Kültür, Kültürel aktarım, Türk kültürü, Rus dizi izleyicileri

¹Istanbul Aydın University, Istanbul, yuliyapokidova1707@gmail.com,

<https://orcid.org/0009-0007-1500-6818>

Research Article - Submit Date: 25.06.2024, Acceptance Date: 22.07.2024

DOI: 10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2004

Turkish Television Series In Cultural Context: An Analysis On Russian Tv Audiences

Abstract

TV series and movies are still among the most watched genre of television programs, especially on television and on different digital platforms. These series and movies, which take their subjects from social events and daily life, enable viewers to make sense of the environment they live in and distract them from their daily problems. TV series, which are the most watched genre especially by Turkish audiences, have been sold abroad over time and started to be appreciated by foreign audiences. ‘Aşk Memnu’, a TRT series produced in 1975, was sold to France for the first time in 1981. Thus, it became the first television series to be sold abroad. The phenomenon of Turkish TV series, which started with ‘Binbir Gece’ (A Thousand and One Nights), was popularized with the ‘Magnificent Century’ series about Suleiman the Magnificent and Ottoman history, which was watched especially by Middle Eastern audiences. Sold not only to the Middle East but also to different parts of the world, Turkish TV series have influenced the cultures there. One of these series, ‘Sen Çal Kapımı’ was among the three most popular series among Russians in 2021 and surpassed all its competitors in 2022. This series became the most popular Turkish series among Russian viewers.

This study examines the success of Turkish TV series abroad and the motivations for watching ‘Sen Çal Kapımı’, which is especially popular in Russia. For this purpose, ‘Sen Çal Kapımı’, the most watched Turkish TV series in Russia, was selected as a purposive sample. Fan profiles created by Russian audiences about this series were analyzed. As a result of the content analysis, it was determined that the leading actors were liked and the series attracted attention by making the Russian audience feel the feelings of love and hospitality. Thus, Turkish culture has become an element of curiosity and has increased its recognition even more.

Keywords: *Turkish TV series, Culture, Cultural transmission, Turkish culture, Russian TV series audiences.*

GİRİŞ

Türkiye’de devlet tekelinde yayın hayatına başlayan televizyon, pek çok önemli dönemeçten geçerek bugün bulunduğu konuma gelmiştir. Hala dönüşerek önemini koruyan bu iletişim aracı, 1960’larda ilk kurulduğunda da toplum tarafından ilgi odağı olmuş ve merakla karşılanmıştır.

Televizyonun ilk dönemlerinde eğitime, eğlendirme, haber ve bilgi verme olarak belirtilen asli görevleri vardı. Günümüzde ise eğlence türündeki televizyon programlarının ağırlıklı olarak hazırlandığı bir yapı bulunmaktadır. Bu tür içinde dizilerin televizyon endüstrisinde büyük bir yeri vardır. Bunun nedeni maddi anlamda bu endüstrinin önemli bir çıktısı olmasıdır. 1981 yılında Fransa’ya

satılan ‘Aşk Memnu’ dizisinden bu yana Türkiye’de televizyon dizisi sektöründe büyük gelişmeler olmuştur. Özellikle uluslararası boyutta Türk dizilerinin ihraç edilmesi dizi sektörünün televizyon sektöründen bağımsız bir hal alarak pastanın en büyük payı almasını sağlamıştır. İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdagiç, Fransa’da 2023 yılında gerçekleştirilen televizyon ve yapım fuarı MIPCOM’a 34 Türk yapım şirketinin katıldığını ve Türk dizilerinin yüzde 80’inin yayına girmeden ihraç edildiğini belirtmiştir (Dünya,2023). Maddi kazancın yanı sıra Türk dizileriyle kültürün tanıtılması ve aktarılması söz konusudur. Dizi izleyicileri arasında bir dizi turizmi oluşturmuş ve bu dizi turizmi bir sektör haline gelmiştir. Yurtdışındaki dizi izleyicileri Türk kültürünü ve dizilere konu olan hikâyelerin geçtiği mekânları merak etmektedir. Tüm bu nedenlerden dolayı dizilerin yumuşak bir güç olduğunu ülkelerin kültürlerinin tanıtılmasında kolaylaştırıcı bir unsur olduğu belirtilebilmektedir.

Bu çalışmada televizyon dizilerinin Türk kültürüne tanıtan, aktaran bir güç olduğu önermesinden yola çıkarak 2020-2021 yılları arasında FOX TV’de yayınlanan ‘Sen Çal Kapımı’ dizisinin Rus izleyiciler tarafından izlenmesi ele alınacaktır. Sen Çal Kapımı dizisinin Rus izleyiciler üzerindeki etkisini anlayabilmek için hayran sayfaları içerik analizi ile incelenmiştir. İzleyicilerin diziyi neden izledikleri sorusu çerçevesinde dizinin konusu, karakterleri üzerine de incelemeler yapılmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde Türk televizyon dizilerinin tarihsel süreci ve kültürel boyutu, ikinci bölümde Rus televizyonları ve son bölümde ise Rus izleyiciler üzerine yapılan içerik analizine ve bulgulara yer verilmiştir.

TÜRK TELEVİZYON DİZİLERİNİN TARİHSEL SÜRECİ

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), radyo ve televizyon yayınlarının doğru ve tarafsız olarak yürütülmesi amacıyla 1964 yılında özerk bir devlet kuruluşu olarak kurulmuştur. 1968 yılında Türkiye’nin ilk deneme televizyon yayını Ankara’daki Mithatpaşa Stüdyoları’nda başlamıştır. Bu ilk test yayını yaklaşık 1,5 saat sürmüştür. Daha sonra haftada üç gün üçer saat devam eden yayınlar, 1 yıl sonra haftada 4 güne çıkmıştır. 1970 yılında İzmir Televizyonu, 1971 yılında ise İstanbul Televizyonu faaliyete geçmiştir (TRT, 2020). TRT, kurulduğu yılı takip eden 10 sene içinde yabancı dizileri yayınlamıştır. ‘Sabun köpüğü’ olarak nitelendirilen günlük pembe diziler, öncelikle Amerikan yapımıydı. Laura Ingalls Wilder isimli yazarın hayatını konu alan ‘Küçük Ev’, bir kovboy dizisi ‘Bonanza’ ya da televizyon dizi tarihinin en kötü karakterlerinden J.R (Larry Hagman)’ın olduğu ‘Dallas’ dizisi tek kanallı dönemin kült yabancı dizileriydi.

1974 yılında ise ilk yerli yapım Türk dizisi ‘Kaynanalar’ dizisi ekrana gelmeye başlamıştır. Tekin Akmansoy ve Leman Çıdamlı’nın başrollerinde olduğu dizi, Anadolu’dan İstanbul’a göç eden Nuri Kantar ve ailesinin hikayesini anlatmaktadır. Geleneksel yapısıyla şehir hayatına uyum sağlamaya çalışan Kantar ailesi’nin hikayesi aynı zamanda 1970’li yılların Türk toplumsal yapısını da yansıtmaktadır. 1970’li yıllarda iç göç verilerine göre kent nüfusu %26’dan %45’e yükselmiştir. 1960-1975 tarihleri arası kentleşmenin en hızlı olduğu bir dönemdir (Kaştan, 2016: 694). Bu dönemde şehire göç eden ve yerelliklerini

yeniden inşa etmeye çalışan aileleri televizyonda Nuri Kantar ailesi temsil etmektedir.

‘Kaynanalar’ dizisinin başarısından sonra televizyonda pek çok yerli yapım yayınlanmaya başlamıştır. Bu dizinin ardından Halit Ziya Uşaklıgil’in romanından televizyona uyarlanan 1975 yapımı *Aşk-ı Memnu* ekranlara gelmiştir. İkinci yerli yapım dizi olan *Aşk-ı Memnu*’yu Halit Refiğ yönetmiş ve altı bölüm olarak hazırlamıştır. *Aşk-ı Memnu* dizisinin ardından Türk edebiyat klasiklerinden uyarlama dizi anlayışı başlamıştır. Yazar Reşat Nuri Güntekin’in *‘Acımak’* adlı eseri TRT-1 kanalında 1985-1986 yılları arasında yedi bölümlük bir dizi olarak izleyicilerin beğenisine sunulmuştur. Türk televizyonlarında yerli yapım diziler artış göstermiştir. Bunlardan bazıları, *Diyet*, *Ferman*, *Topuz*, *Şipsevdi*, *Denizin Kanı*, *Tatlı Çarşamba*, *Sizin Dersane*, *IV. Murat*, *Üç İstanbul*, *Küçük Ağa*, *Çalikuşu*, *Kuruluş* gibi yapımlardır (Cereci, 2014: 7). Bunların yanı sıra 1989-2002 yılları arasında 15 sezon yayınlanan *‘Bizimkiler’* dizisi televizyon tarihinin kült yapımları arasındadır. Bu dizi, merkezine aileyi alarak şehir-köy yaşantısının çatışmasını işlemektedir. *‘Kaynanalar’* dizisinde olduğu gibi bu dizide de Türkiye’nin sosyo-ekonomik yapısındaki dönüşümleri görmek mümkündür (Baloğlu, 2019: 2893).

Özel televizyon kanallarının yayın hayatına başlamasıyla dizilerin farklı konuları işlemesi ve dizilerin sayılarında artış gözlenmiştir. Popüler kültür özel televizyon kanallarıyla yeniden üretmiş ve bu kanallarda yayınlanan diziler farklı kültürel, toplumsal konuları ele almıştır. Özel televizyon kanallarının sağladığı konu özgürlüğü sayesinde bir zamanlar meşhur olan Brezilya dizilerinin yerine tüm dünyada popülerliği artan heyecan verici ve ilgi çekici Türk dizileri almıştır.

Türk dizileri oldukça renkli, entrika dolu senaryoları, güzel, genç oyuncularını, güzel, sıradışı ve eşsiz çekim mekanları ile farklı yaşta televizyon izleyicisinin ilgisini çekmektedir. Bugün ABC1 kategorisinde 2022-2023 TV sezonu için 57 diziden en çok izlenen 10 dizi bulunmaktadır. Her üç kategoride de sezonun en çok izlenen dizisi olan *Yalı Çapkını*, ABC1 kategorisinde ortalama 10,32 reyting almıştır. 2022 yılına 3,14 reyting ile başlayan dizi, 15. bölümde 13,64 reyting ile sezonun en yüksek seviyesine ulaşmaktadır. En çok izlenen dizilerden bir diğeri *Gönül Dağı* ise ortalama 9,64 reyting elde etmektedir. 3 Eylül 2022’de yeni sezona 7,27 reytingle başlayan dizi, 85. bölümde 11,98 reytingle üçüncü sezonun en üst seviyesine yükselmiştir. Show TV’nin popüler dizisi *‘Aile’* ilk sezonunu 7,73 ortalama reytingle tamamlamıştır. 8,82 reyting ile yayın hayatına başlayan dizi 5. bölümde 9,11 reyting ile ilk sezonun en yüksek seviyesine yükselmiştir. Başladığı yıldan bu yana fenomen haline gelen *Kızılıcak Şerbeti* ise düşük reytinglerle başladı ancak izleyicinin dikkatini çekerek 7,37 ortalama reytingle birinci sezonunu bitirmiştir. *Kızılıcak Şerbeti*, ikinci sezonunun 21. bölümünde 13,12 reytingle sezonun en yüksek izlenme oranına sahip dizisi olmuştur (boxoffice,2023).

Türk dizilerinin uluslararası alanda başlayan serüveni 2001 yılında başlamıştır. 1998 yılında Osman Sınav’ın yönetmenliğini yaptığı Kenan İmirzalıoğlu’nun

başrolünü oynadığı ‘Deli Yürek’ dizisi yurtdışına ilk satılan diziler arasındadır (Milliyet, 2011). Kazakistan’a satılan diziden sonra esas Türk dizilerinin yurtdışında yükselişi aşk temalı ‘Gümüş’ ve ‘Binbir Gece’ dizilerinin Ortadoğu ülkelerine ihraç edilmesiyle başlamıştır. Arap izleyiciler tarafından çok ilgi gören bu iki dizinin Türk oyuncularını da bu ülkelerde popüler olmuştur. 2024 yılına gelindiğinde sadece Arap ülkeleri değil Güney Amerika, Avrupa ve Çin’de Türk dizilerinin yükselişine tanıklık edilmektedir. Ayrıca bu diziler Türk kültürünü tanıtan bir güç olarak kabul edilerek siyasal, kültürel ve ekonomik anlamda uluslararası platformlarda söz edilmektedir.

KAVRAMSAL BİR BAKIŞ OLARAK KÜLTÜR

Keşfedilen, keşfedildikten sonra süreç içerisinde sürekli dönüşen, bir sosyal gruba, topluluğa ait olan kültür, toplumsal aygıtlarla aktarılmaktadır. Kültür, bir toplumu diğerlerinden farklı özelliklerle ayıran inançlar, değerler, gelenekler, görenekler, davranışlar ve eserler anlamına gelmektedir. Dil ve dinden yemek, sanat ve sosyal normlara kadar her şeyi içermektedir. Dinamik bir yapıda olan kültür, bireyler arasındaki etkileşimlerle ve özellikle de bireylerin kitle iletişim araçlarıyla olan etkileşimleriyle dönüşmektedir. Kitle iletişim araçlarının toplumsal öneminin anlaşılmasıyla birlikte özellikle televizyonun toplumsal ve kültürel dönüştürücü gücü hala önemini korumaktadır.

Avrupa, Ortadoğu ve son yıllarda Rusya’da Türk dizileri izlenmekte ve Türk kültürünü tanıtmaktadır. Türkiye, dizi yapımı ve ihracatında ABD’den sonra ikinci ülke konumuna gelmiştir. Türk dizileri en çok Ortadoğu ülkelerinde ve Latin Amerika’da sevilmektedir. Bu duruma tarihsel bağlam içerisinde bakılmaktadır. Türkiye, Müslüman bir ülkedir ve tüm Doğu ülkeleri arasında en Batı Avrupa ülkesidir. Ayrıca Türk dizilerinde Amerika ya da Avrupa’da yayınlanan pek çok dizinin aksine kabalık, erotik sahne ya da din konusunda saldırgan bir bakış bulunmamaktadır.

Rusya, Moldovya gibi ülkelerde televizyon izleyicisi genellikle seçeneksiz bırakılmaktadır. Rusya’daki gençler ve genç izleyiciler, her şeyin basit ve aşktan ibaret olduğu 2000’li yılların romantik komedi dizilerinden hoşlanmaktadır. Türk dizilerinin başarısı, Batı’nın sanatsal eğilimlerini kullanan, ancak kendine özgü bir oryantal yapıya sahip, basit ve sade olay örgüsünde yatmaktadır. Pek çok Türk dizisinde ise Türkiye’nin doğası, turistik bölgeleri ve insanların sıcakkanlı ve samimiyeti anlatılmaktadır. Bunun yanı sıra bir yumuşak güç olarak Türk dizileri ülke sınırlarının ötesine geçerek yeni Türk kültürünü, geleneklerini ve yaşam tarzını da izleyicilere tanıtmaktadır. Bu diziler sayesinde Türk kültürünü ve Türkçe’yi öğrenmeye meraklı bir kitle oluşmuştur.

Kültür kuramcıları arasında Amerikalı antropolog Clifford Geertz’in sembolik antropoloji yaklaşımı, kültürün sembollerle ifade edilebildiğini vurgulamaktadır. Geertz, insanın hem kültürel hem de evrensel özellikleriyle ön plana çıktığını savunmaktadır. Bu nedenle, kültür tanımı evrenseldir (Hasanov, 2014: 79). Bir diğer kültür kuramı ise Edward T. Hall’un yüksek ve düşük bağlam kültürleri arasındaki iletişimsel farklılıkları ele alan kültürel boyutlar teorisidir. Hall’a göre

(1956) iletişimle birlikte kültürel kodlar farklılaşabilmektedir. Hall, yüksek ve düşük bağlam kültürleri birbirinden ayırıştırırken ‘proksimi’ (mesafe) ve ‘zaman algısı’ kavramlarını kullanmaktadır. Proksimi, insanların birbirileri ile fiziksel olarak ne kadar yakın olmaktan hoşlandıkları ya da hoşlanmadıkları konusu ele almaktadır. ‘Zaman algısı’ ise kültürlerin zaman konusunda organize olmaları ve zamanı verimli kullanmalarını anlatmaktadır. Ona göre bu kavramlar kültürel farklılıkları açıklamada ve kültürler arası iletişimde çatışma ve uyum süreçlerini anlamada önemli bir yapıdadır (Hall, 1976).

RUS TELEVİZYON KANALLARI VE RUS TELEVİZYONLARINDAKİ TÜRK DİZİLERİ

1960 yılında SBKP Merkez Komitesinin “Sovyet Televizyonunun Geliştirmesi” ilişkin kararname kabul edilerek ilk kez televizyon, basın ve radyo ile aynı seviyeye getirilmiştir. Kararnameye göre ülkede yaklaşık 4 milyon televizyon varken birkaç yıl içerisinde bu rakam 5-7 kat artacaktır. Yayın istasyonları ağı ise 70 milyon nüfuslu bir alanı kapsamaktadır. 1961 ve 1962’de Sovyet televizyonunda pek çok program yayınlanmıştır. KVN, Mavi Işık, Kinopanorama gibi programları uzun yıllar izleyiciler arasında ilgi görmüştür. Kararname kapsamında ve yerel stüdyoların Moskova televizyonundaki çalışmalarının iyileştirilmesi için, televizyon yapımcıları farklı stüdyolarda özgün programlar, performanslar ve konser programları çekmeye başlamıştır (Danilov, 3-5).

Bu yıllarda, Rus televizyonunun yaratıcılığını ve sanatsal düzeyini büyük ölçüde belirleyen insanlar ortaya çıkmıştır. Bu kişiler arasında Rus televizyon hayatında önemli bir isim olan Enver Mammadov yer almaktadır. Mammadov, SSCB Devlet Televizyon ve Radyo Yayıncılığının ilk başkan yardımcısı olarak Merkezi Televizyona başkanlık etmiştir. Bunun yanında Mammadov, ilk Sovyet dizilerinin ve önemli programların, “Mayak” radyo istasyonunun ve “Vremya” (Zaman) TV programının kuruluşunda bulunmuştur. Kendisi ulusal kültürün oluşturan televizyon ve radyo yayıncılığı stratejisinin geliştirilmesine, programların ve filmlerin üretilmesine büyük katkı sağlamıştır (Petrov, 2018).

Sovyet dönemlerinde televizyon yayıncılığı bir propaganda aracı olarak kullanılmaktaydı. Televizyonlar günlük yayınlarında ve televizyon ve radyo çalışanları hükümetin talimatlarına göre yönlendirilmiştir. Komünist propaganda, işçi sınıfını öne çıkarmak ve bu sınıfın devrimci dönüşümlerin temelinde yer almasını amaçlamaktadır. 1985-1991 “perestroika” döneminde, televizyon propagandası alternatif bakış açılarının yayılmasını engellemiştir (Lasswell, 2009: 2-6).

Gorbaçov döneminde ise televizyon, muhalefetten korkmayı bırakarak çoğulcu bir yapıya geçmiştir. Ekranada işlenen konular değişmiştir. Televizyonda endüstriyel konulardan toplumsal hayatın sorunlarına geçiş yaşanmıştır. 1967 yılında düzenli renkli televizyon yayınları başlamıştır. 1978 yılında ise Moskova’dan yapılan televizyon yayını, toplam nüfusun %80’inden fazlasını kapsamaktaydı. 1990 yılında da Devlet Televizyon ve Radyo Yayın Şirketine alternatif olan Rusya

Devlet Televizyon ve Radyo Yayın Şirketi (VGTRK) kurulmuştur (Rianovosty, 2021).

Yeni yüzyılın başında, Rusya’da televizyon yapısı üç televizyon modelinin özelliklerini birleştirmektedir. Bunlar, devlet, ticari ve kamu televizyon yapısıdır. Üç modele yapılan geleneksel bölünme, büyük ölçüde televizyon için gelir elde etmenin ve yönetmenin olası üç yoluna dayanmaktadır. Devlet televizyonu devlet kurumları tarafından yönetilip finanse edilmektedir. Ticari televizyon bir kuruluştur ve reklamlardan kazanmaktadır. Kamu televizyonu ise çeşitli kamu kuruluşları aracılığıyla mütevellî heyetlerine katılarak programlama politikasını etkileyen izleyiciler tarafından kontrol edilmektedir (Litvinsev, 2010).

1991 yılında, Rusya Devlet Televizyon ve Radyo Şirketi (VGTRK)’nin ‘Rossiya’ adlı kanalı yayına girmiştir. Bir süre sonra Moskova Televizyon ve Radyo Yayın Şirketi (MTK) ile özel ve ticari televizyon şirketleri ortaya çıkmıştır. Böylece yeni modern Rus televizyonunun işleyişinin başlangıcı atılmıştır. Televizyonun sadece yapısı değişmekle kalmamıştır, televizyon programlarının biçim ve içerikleri dönüşmüştür (Rianovosty, 2021). Ayrıca televizyon programlarında yeni türler ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda siyasi, sosyal, eğlence konulu televizyon şovlarının yanı sıra kadın programları da televizyon ekranlarında görülmeye başlamıştır.

Bugün ise Rusya Federasyonu İletişim Bakanlığı’na göre ülkede 20 federal kanal yayın yaparken, Federasyonun konularında 239 bölgesel ve yerel kanal daha faaliyet göstermektedir. Ancak federal öneme sahip olan, Rusya’nın televizyon bilgi alanını ve eski Sovyet cumhuriyetlerini tek bir bütün haline birleştiren üç ana televizyon kanalı var: Kanal Bir, Rusya ve NTV (Rohlin, ss. 40-75).

İletişim Bakanlığına göre Kanal Bir ülkedeki yalnızca en büyük değil, aynı zamanda en popüler TV kanalıdır. Aynı zamanda Kanal Bir en izlenen haber kanalı olarak kabul edilmektedir. Kanalda birçok eğitici, bilgilendirici, analitik ve televizyon programları yayınlanmaktadır. Ayrıca birçok sinema filmi ve popüler dizi gösterilmektedir. İkinci ve aynı şekilde en önemli kanallarından biri Rusya kanalıdır. İzleyiciler, Rusya nüfusunun %98,5’idir. (Gegeliva, 2009: 1-7). Kanalın yayınının ana yönleri bilgilendirme programları, konuşma şovları, belgeseller ve uzun metrajlı filmler, diziler, spor yayınları, sosyal, politik ve diğer olaylardır. Ancak ana programı ülkenin ve dünyanın ana haberlerini gözden geçiren “Vesti” (Haberler) olmaya devam etmektedir. Rus televizyonunda hem çocuklar hem de yetişkinler arasında daha popüler olan iki ana eğlence kanalı vardır: STS ve TNT kanalları. STS ve TNT kanallarında eğlenceli programlar ve çizgi filmleri, komedi ve melodrama, diziler ve yabancı filmler göstermektedir.

Kanal Bir, Rusya, NTV, REN TV, Rusya 24, 5 Kanal, TVS, TV3, Biber TV, Domashniy, Kanal Y en popüler Rus kanallardır. En popüler 5 tematik TV kanalı arasında “Rus Romantizmi”, “Mult”, “Sinema Evi”, “Kino TV” ve “Gerçek Korkunç Televizyon” (NST) yer almaktadır (TeleSputnik, 2019).

Günümüzde ise Rus televizyonlarında farklı türlerde televizyon programlarının yanı sıra oldukça popüler ve izleyiciler tarafından beğenilen Türk dizileri önem kazanmaktadır. Türk dizileri, Sovyet televizyonlarında ilk kez 90'lı yıllarda ekrana gelmiştir. Türk dizi tarihi açısından önemli olan bu dizi Çalığışu'dur. Türk yazar Reşat Nuri Güntekin'in aynı adlı romanından ekranlara uyarlan dizi, Feride ile kuzeni Kamran'ın Birinci Dünya Savaşı sırasındaki ilişkisini konu almaktadır. Farklı zaman dilimlerinde üç kez çekilen dizi sırasıyla 1966'da bir film, 1986 ve 2013'te iki dizi şeklinde ekrana gelmiştir. Çalığışu, Rus Domashniy kanalında gösterildi. Bu dizinin başarısının ardından Türk dizileri bir süre unutulmuştur. Bu dizinin ardından Rus televizyonlarında Latin Amerika yapımı uzun pembe diziler izleyicilerin ilgisini çekmiştir. Ancak 2011 yılında Domashniy kanalında yayınlanmaya başlayan 'Muhteşem Yüzyıl' dizisi Türk dizileri için Rus ekranlarına geri dönüşün dönüm noktası olmuştur. Gerçek tarihi olaylardan esinlenen bu hikaye, Kanuni Sultan Süleyman'ın saltanatını ve daha sonra Osmanlı İmparatorluğu'nun en güçlü kadını olacak bir Slav köleyle olan ilişkisini anlatmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun merak edilen tarihi ve dizide kullanılan kostümler, muhteşem iç mekanları ve yüksek bütçeli çekimleri diziyi izleyiciler için ilginç kılmaktadır. Cariyelerden Hürrem Sultan'a kadar kadın kahramanların kıyafetleri dizi için harcanan bütçeyi gözler önüne sermektedir. Tarihi Türk dizilerinin popüler olmasının en büyük nedenleri büyük bütçeler, büyük profesyonel çekimler ve detaylara gösterilen özen gibi faktörlerin bir araya gelmesidir.

Öte yandan Türk dizilerini çekici kılan bir başka faktör ise dramatik unsurlarıdır. Muhteşem Yüzyıl dizisinde de saray entrikaları, taht savaşları yan hikayelerinin altında her zaman ana konu aşk olmaktadır. Dizinin reytinglerinin yüksek olması nedeniyle dizinin yapımcıları bir spin-off yayınlamıştır. Muhteşem Yüzyıl 2011 yılında ekranlara gelmesine rağmen Rus kanalı Domashniy diziyi her yıl yayınlamaya devam etmektedir.

Muhteşem Yüzyıl dizisinin yanı sıra en ikonik Türk tarihi dramaları arasında Rus İmparatorluğu'nun bir tebaası ile Osmanlı Sultanı II. Mahmud'un aşkını konu alan "Gönlümün Sultanı", "Diriliş Ertuğrul", Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş hikayeleri ile ilgili konuların yanı sıra "Kösem İmparatorluğu", "Kuruluş: Osman" ve "Payitaht: Abdülhamid" dizileri sayılabilmektedir.

Dijitalleşmenin televizyon yayıncılığına hakim olmasıyla Türk dizileri hem televizyonda hem de dijital platformlarda izleyici ile buluşmaktadır. Domashniy TV kanalında Sen Anlat Karadeniz, NTV ve Start World kanallarında 'Yalı Çapkını' dizileri, TNT isimli eğlence kanalında ise 'Ya Çok Seversen', 'Hercai', 'Uyanış: Büyük Selçuklu' dizileri yayınlanmaktadır. 'Maraşlı', 'Kara Para Aşk' dizileri Romantik kanalında gösterilmektedir. Ayrıca Kinoliving kanalında, 'Zalim İstanbul' ve 'Muhteşem Yüzyıl: Kösem İmparatorluğu' ve 'Sen Çal Kapımı' dizileri yer almaktadır. Eğlence türünde programlar yayınlayan Rus TV3 kanalında ise 'Dolunay' dizisi, Y Kanalında 'Kızım' dizisi gösterilmektedir. OKKO, IVI, More TV, Start, Wink ve Kinopoisk gibi dijital platformlarda 'Kurt

Seyit ve Şura', 'Aşk ve Gurur', 'Siyah İnci', 'Kardeşlerim', 'Kefaret', 'İstanbul Gelin', 'Küçük Gelin', '309 Numara', 'Diriliş Ertuğrul', 'İstanbul'un İki Yüzü', 'Çukur', 'Kara Sevda', 'Annenin Sırrıdır Çocuk', 'Kuzgun', 'Mucize Doktor' dizilerinin Rusçaya çevrilmiş hali gösterilmektedir.

Türk dizileri, Rus kanallarının büyük çoğunluğunda hakimiyet kazanmıştır. Hem tarihsel açıdan hem de farklı türlerde konuları ele alması açısından Türk dizileri, Rus izleyicileri tarafından ilgi odağı olmuştur. Öte yandan Türk dizilerinin en popüler olan türü romantik komedidir. Romantik komedi türü aşk, mizah ve dramayı birleştirdiği için özellikle hem dünyada hem de Rusya'da sevilmektedir. Türk yapımı romantik komedi dizi örneklerinden biri 'Her Yerde Sen' dizisidir. 2019 yılından Fox TV şimdiki adıyla NOW kanalında yayınlanan dizi genç oyuncularıyla geniş bir izleyici kitlesine sahip olmuştur. Yanlışlıkla aynı evi satın alan iki karakterin başından geçen komik durumları anlatan dizi aynı zamanda bir aşk hikayesini de izleyiciye vermektedir.

Özetle, romantik komedi hem Türk televizyonlarının vazgeçilmezi hem de Rus izleyicilerinin ilgisini en çok çeken tür olarak karşımıza çıkmaktadır.

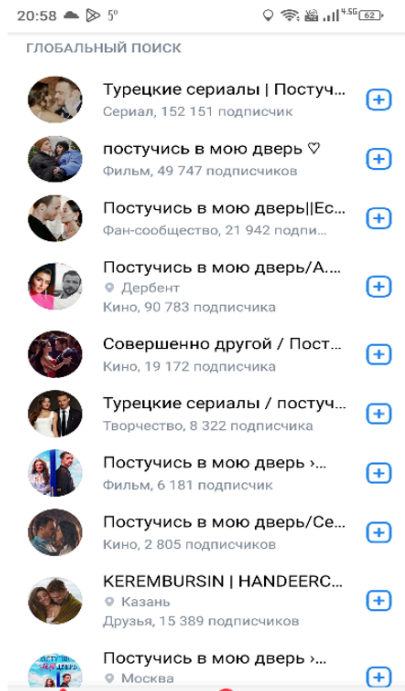
'SEN ÇAL KAPIMI' DİZİSİ VE RUS İZLEYİCİLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

2020 yılında Fox TV'de yayınlanmaya başlayan 'Sen Çal Kapımı' dizisinde, Eda Yıldız (Hande Erçel) ve ünlü mimar Serkan Bolat (Kerem Bursin) arasında anlaşmazlıklarla başlayan ilişkinin aşka dönüşmesi anlatılmaktadır. 8 Temmuz 2020-8 Eylül 2021 tarihleri arasında 160 bölüm devam eden 'Sen Çal Kapımı' dizisi Rusya'da en çok izlenen diziler arasında olmuştur. 2022 yılında Rus izleyicisi tarafından en çok izlenen dizi olan 'Sen Çal Kapımı' dizisi, sevilen başrol oyuncularıyla dikkat çekmektedir (AA, 2022). Dizinin senaryosundaki karakter gelişimi ve çatışma öğeleri de izleyicinin beğenisini kazanmaktadır. 'Sen Çal Kapımı' dizisi 91 hafta boyunca zirveye ulaşmış 2022 yılı sonunda Kinopoisk Pro Index internet sitesinde birinci sırada yer almıştır (TürkRus, 2024). Bu site Yandex ve Google verilerini kullanarak dizilerin Rus izleyiciler arasındaki popülerliğini değerlendirmektedir. Beş farklı sinema platformu olan "Kinopoisk", "Okko", "IVI", "Wink", "More.tv", "Premier'de dizi yüksek izlenme sayılarına ulaşmaktadır. Aynı zamanda Sen Çal Kapımı TV3, Domashny ve Cumartesi kanallarında da gösterilmektedir.

Dizinin konusu özetle şöyledir; Teyzesiyle birlikte sade bir hayat süren Eda Yıldız, peyzaj mimarı olmak ister. Bu nedenle Eda, İtalya'da staj yapmak için hazırlanır. Ancak ünlü mimar Serkan Bolat'ın şirketi olan Art Life Mimarlık'ın yetenekli öğrencilere tahsis ettiği bursu aniden kaybeder. Hayatı alt üst olan Eda'nın eğitim gördüğü üniversiteye Serkan konuşmacı olarak davet edilir. Eda ile Serkan bu etkinlikte karşılaşır. Bu karşılaşmadan birbirlerine nefret etmeye başlayan çift, kendilerini bir oyunun içinde bulur. Nişanlısı Selin'den yeni ayrılmış olan Serkan, onu kıskandırmak için Eda ile anlaşır. Eda ile Serkan iki ay boyunca nişanlıymış gibi davranırlar. Ancak işler düşmanlıktan karşılıklı aşka doğru evrilir. 'Sen

Çal Kapımı' dizisi modern bir Kùlkedisi masalını andırmaktadır. Ancak Eda tipik bir Kùlkedisi değildir. Eda karakteri, gururlu, özgürlüğü seven ama aynı zamanda açık ve sevgi doludur ki bu karakter özellikleri Rus kızlarına çok yakın gelmektedir. Dizinin finali ise izleyicilere saf ve gerçek sevgiyi gösteren, onları sonsuz aşka inandıracak niteliktedir.

'Sen Çal Kapımı' dizisi Rusya'da bir tür kültürel fenomen haline gelmiştir. Hatta dizinin Rus uyarlaması bile çekilmiştir. TNT kanalında yayınlanan uyarlama dizide karakterlerin isimleri Sergei ve Sasha olmuştur. Bu dizi Rus dijital platformlarında da gösterilmektedir (Ranini,2023).

Resim 1. Rus sosyal ağı V Kontakte 'Sen Çal Kapımı' hayran grupları

Resim 1'de de görüldüğü üzere Serkan ve Eda'nın hikayesi, Rus sosyal medya ağı V Kontakte'de popüler olmuştur. # KapımıSonBir KezÇal konusu 8,5 milyon kez konuşulmuştur. Ayrıca dizinin hayranlarının memler yayınlaması ve her bölümün en iyi anlarını tartışmasıyla Game of Thrones'u geride bırakmıştır. V Kontakte sosyal ağında 20'den fazla hayran grubu bulunmaktadır. Bu hayran gruplarında hem genç hem de yetişkin olmak üzere farklı yaşlardan izleyiciler vardır. Ancak 'Sen Çal Kapımı' dizisi en çok 20-30 yaş arası izleyicilerin yanı sıra 35-45 yaş arası izleyiciler tarafından da izlenmektedir.

Bu çalışmada VKontakte sosyal ağından 152 bin takipçiye sahip olan “Türk Dizileri | Sen Çal Kapımı” adlı fan grubu örneklem olarak seçilmiştir. Analizde en çok kullanılan kelimeler ve bu paylaşımların kadın-erkek oranlarına bakılmıştır. Çalışmada izleyicilerin sosyal medya profillerinden dizi hakkında en çok konuştuğu konular saptanmıştır. Bunlardan ilki dizinin ana karakterleri Serkan Bolat hakkında konuşulanlardır. İncelenen fan grubu içinde kadın dizi izleyicilerin Serkan Bolat karakterini beğendiği saptanmıştır.

“Ben Serkan karakterini çok beğendim, iletişim kurma ve konuşma tarzını, hobilerini ve ilgilendiği şeyleri hoşuma gitti.”

“Serkan karakterlerini çok beğendim, çünkü bazen bu karakterde kendimi buluyorum.”

“Karizması ve karmaşık sorunları çözme yeteneği nedeniyle Serkan Bolat’ın karakterini beğeniyorum.”

“Kerem Bürsin’in oynadığı neredeyse bütün dizileri izledim.”

“Bana göre kadronun tamamı ustaca ve profesyonel seçilmişti. Kerem Bürsin’in gözleri ve duygularıyla oyunculuğu tabii ki beni hemen büyüledi.”

“Serkan Bolat’ın duygularını aktarma şeklini, dizi boyunca karakterinin gelişimini çok beğeniyorum. Her şeyden önce sevgilisini düşünen gerçek bir adam.”

“Bursin’in filmografisinde çok daha iyi projeler var. Örneğin, Güneşi Beklerken dizisi. Bu diziyi iki kez izledim ve tekrar izlemek istiyorum. Gerçekten harika bir dizi. Güneşi Beklerken, Sen Çal Kapımı ile karşılaştırılmaz. Sen Çal Kapımı dizisinde Erdem karakterini de çok beğendim. Aydan da müthiş bir karakteri.”

Krem Bursin’in birçok ödül aldığını belirtmekte fayda var. Böylece 2021 yılından bu yana oyuncu, En İyi Erkek Dizi Oyuncusu, En İyi Dizi Çifti (Hande & Kerem), Yabancı Dilde En İyi Erkek Oyuncu, Yılın En İyi Erkek Oyuncusu ve En İyi Romantik Komedi Erkek Oyuncu gibi toplam 24 ödüle layık görülmüştür.

“Sen Çal Kapımı” dizisini izleyen Rus izleyicileri Serkan Bolat karakterinden sonra en sevdiği karakterler Eda, Ayfer ve Engin’dir.

“En çok Eda karakteri hoşuma gitti, çok sıcakkanlı, güzel ve akıllı bir kızdır. Ana karakterlerin hikayesini sevdim. Oyuncular harika bir iş çıkardılar. Nefes kesici bir hikaye olmuş.”

“Eda’nın karakterini çok seviyorum: Olumlu ve güzel kız.”

Bana göre Hande Erçel rolünü mükemmel bir şekilde yerine getirmiştir. Güzel, akıllı ve gururlu Eda kısa sürede sadece Serkan Bolat’ın değil, hem Türkiye’de hem tüm dünyada izleyicilerin de kalbini kazanmıştır. Günümüzde oyuncu Rusya’da Türk dizilerinin en popüler oyuncusu olarak tanınmıştır. Diğer ülkelerdeki izleyiciler oyların çoğunluğunu Erçel’e vermiştir. ‘Komsomolskaya Pravda’ya göre Portekiz ve İspanya’daki hayranlar da Erçel’i birinciliğe layık görmüştür (Kinoafisha, 2022).

“Engini daha çok beğendim, çünkü bu karakteri izlemek ilginç geliyor.”

Sevilen karakterlerin yanısıra Türk kültürünün Rus izleyicilere diziler yoluyla tanıtılması ve bu dizilerin ise Türk turizmine katkısı olduğu saptanmıştır.

“Türkiye’yi ziyaret ettim, dizinin çekildiği yerleri de gördüm.”

“Türkiye’ye defalarca tatile gittim, 2022’de İstanbul’daydım. Serkan Bolat’ın ofisine gittim. Çekim yerlerini ziyaret etmek her zaman ilginçtir, nostalji duygusu veriyor.”

“Türk dizilerinde ilginç ve bazen beklenmeyen bir olaylar oluyor. Ve en önemlisi Türkiye’nin doğası, yaşamı, kültürü bana çok yakın. Cinayetleri ve “kavramlara göre” yaşamları konu alan diziler yerine bu tür dizilerin gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum: Gençler daha yumuşak ve daha nazik büyülerdi.”

“Dizinin çekim yerlerine gittim. Dizilerde izlediğim yerleri kendi gözlerimle gördüğümde, hemen o diziyi tekrar izleme arzusu çok alışılmadık bir duygu. Her şeyi görmek imkansız ama gördüğüm yerler harikaydı.”

“Çekim yerlerini gezdim, hatta Kerem’le tanıştım.”

‘Sen Çal Kapımı’ dizisi hakkında sosyal medyada yapılan yorumlarda kültür anahtar kelimesiyle araştırma yapıldığında dikkat çeken belli başlı yorumlar şöyledir;

“Türk dizilerini çok büyük etkisi var. Güzel aşk hikayeleri, gerçek duyguları, dizilerde gösterildiği çalışkanlık ve misafirperverlik insanların dünyaya farklı bir açıdan bakmasına yardımcı oluyor.”

Türk gelenekleri Rus ve Avrupa geleneklerinden oldukça farklı olduğu için Türk sinema izleyici için daha da ilginç olmaktadır. Her Türk dizisinde görülebilecek geleneklerden biri de ev sahiplerinin samimiyeti ve misafirperverliğidir. Türkiye’de misafirlere özel davranmaktadır. Sofraya davet edildiğinde sunulan yemekleri denemek gerekiyor ki aksi takdirde ev sahiplerine saygısızlık olarak değerlendirilebilmektedir. Misafirperverlik anlayışı Türklerin kartviziti. Sen Çal Kapımı dizisinde de sürekli meşgul olan Serkan Bolat, Eda Ayfer Teyze’ne saygı göstermek için akşam yemeğine gelmiştir.

Sen Çal Kapımı dizisinde Türk dizilerinde de olduğu gibi aşk hikayelerin özel bir karakteri vardır. Türk dizilerde izleyicilerin en çok ilgisini çeken duygularla dolu aşk hikayeleridir. Sen Çal Kapımı dizisinin ana karakterleri arasındaki ilişki örneğini alarak sevginin bir insanı ne kadar değiştirebileceğini görebiliriz. Türk dizilerinde Avrupa dizilerinden farklı olarak ister komedi ister romantik dram olsun aşk hikayesinin kendine has özellikleri vardır. Türk aşk hikayeleri bu duygunun ne kadar güçlü olduğunu, aşkın her zorluğun üstesinden gelebileceğini ve ne olursa olsun karakterleri mutlu sonla birleştirebileceğini göstermektedir.

“Diziyle Türk kültürünü tanıma fırsatım oldu.”

“Bazıları için Türk dizileri kültürlerini öğrenmelerine yardımcı olurken bazıları için yalnızlığa katlanmak daha kolaylaşıyor.”

“Bu diziler bir süreliğine gündelik sorunlardan uzaklaştırıyor. Ama bizim için pek çok tuhaf şey içeriyor. Zihniyetlerimiz, geleneklerimiz farklı. Ben hem bir oyuncu, hem bir kişi olarak Kerem Bürsin’i seviyorum. Onu izlemek ilginç. Bir sonraki çalışmalarını sabırsızlıkla bekliyorum. Ve aslında yeni projesinin hangi ülkede yapılacağına bir önemi yok benim için. Amerika’da büyüdü. Orada çekim yapılsaydı izlerdim.”

“Türk dizileri inanılmaz güzel, Rusya ve Amerika’daki gibi bayağı değil, zevkle izliyorum.”

“Türkiye’ye sık sık geliyorum, Türk kültürü de ilginç.”

“Dizi oldukça iyi, yeni ilgi alanları öğrendim. Yeni müzikler dinlemeye başladım. Dizilerden yeni ifadeler öğrendim. Diziyi izlerken yeni yönler, düşünceler ve duygular keşfetme şansım oldu.”

“Türk dizileri bağımlılık yapıyor.”

“Çok fazla dizi izledim. Çünkü Türkçe ilgi çekiciydi, o yüzden başka bir dilde dizi izlemek ve anlamaya çalışmak çok ilginç. Bu dili öğrenmek benim için yeni bir hobi haline geldi.”

Rus izleyicilerin izledikleri diğer Türk dizilerini saptamaya çalışılmıştır. Aynı zamanda bu diziler, incelenen fan grubunda da konuşulmaktadır. Kader Oyunlar, Her Yerde Sen, Yalı Çapkını, Kiralık Aşk, Medcezir, Kara Sevda, Yargı, Şahane Damat, Erkenci Kuş, Zalim İstanbul, Aile dizileri Rus izleyiciler arasında izlenmektedir. Ayrıca izleyiciler Türk dizilerinin izlenmesinin kolay olduğunu yaptıkları yorumlarda sıklıkla belirtmektedir. Ana karakterlerin romantik ilişkileri, özellikle Rus genç izleyiciler arasında aşka inancı artırdığına dair yorumlar vardır.

SONUÇ

Televizyon hala önemini koruyan bir kitle iletişim aracıdır. Farklı program türlerini yayınlayan bu araç, kültürel etkileşimi de sağlamaktadır. Kültür, içinde değişimi barındıran ve etkileşime açık bir olgudur. Böyle olunca da televizyon ve diğer kitle iletişim araçları kültürü dönüştürme gücüne sahip olmaktadır.

Televizyon dizileri ise gerek karakterleri gerek olay örgüsündeki çatışma öğeleri doğrultusunda hem Türk izleyicileri hem de yabancı izleyiciler arasında beğenilmektedir. Birkaç yıl önce Türk dizileri sadece Rusya’da değil, tüm dünyada televizyonu tam anlamıyla ele geçirmeye başlamıştır. Böylece Türkiye film ithal eden ülkeler arasında yavaş yavaş ilk sıralara yerleşmiştir. Daha Sovyet döneminde, Reşat Nuri Güntekin’in 1986 tarihi Çalılık adlı kitabının film uyarlaması ekranlara girmiştir. Halit Ergenç’in başrolünde olduğu “Muhteşem Yüzyıl” ile dikkat çekici bir yükselişe geçen Türk dizileri, Latin Amerika, Ortadoğu ve özellikle Rusya’da çok izlenmektedir. Türk melodramı ‘Sen

‘Çal Kapımı’ 2021’de bir fenomen haline gelmiştir. ‘Sen Çal Kapımı’ Ruslar arasında en popüler üç dizi arasında yer alıp 2022’de bütün rakiplerini geride bırakmıştır. Bugün Sen Çal Kapımı dizisi Rusya’da en popüler Türk dizi olarak kabul etmekle birlikte, dünyanın 85 ülkesinde yayınlanmaktadır. Bu çalışmada ise Rus izleyicilerin ‘Sen Çal Kapımı’ dizisine ilişkin sosyal medya paylaşımları incelenerek dizinin kültürel etkileşim boyutu saptanmaya çalışılmıştır.

Türk dizileri Rus kadın izleyiciler arasında ilgi çekmektedir. Eda Yılmaz karakterini canlandıran Hande Erçel kısa sürede izleyicilerin kalbini kazanmıştır. Dizinin yayınlanmasının ardından Erçel, Rusya’nın en sevilen Türk oyuncularından biri olmuştur. Öte yandan bu dizinin erkek ana karakteri Serkan Bolat’ın zenginliği ve kibar oluşu izleyiciler arasında dikkat çekmiş ve dizinin en önemli izlenme nedeni olmuştur.

Diziler Türk turizmini de canlandırmıştır. Muhteşem Yüzyıl dizisiyle Topkapı Sarayı ve Osmanlı kültürüne merakı artırmıştır. ‘Sen Çal Kapımı’ dizisi ise yine bu dizinin çekildiği yerleri görmek isteyen Rus izleyicilerinin ziyaretine sebep olmuştur. ‘Sen Çal Kapımı’ dizisinin yayınlanmasının ardından birçok Türk dizisine olan ilgi de artmıştır. Günümüzde Rusya’da Yalı Çapkını, Kızılıcak Şerbeti, Bahar, Hercai, Yargı gibi diziler popüler haline gelmiştir.

Özetle yumuşak bir güç olarak Türk dizileri, Rus izleyiciler arasında giderek popülerleşmektedir. Böyle olunca kültürel geçirgenlik artmakta ve iki millet arasında olumlu kültürel, sosyal ilişkiler sağlanmaktadır.

KAYNAKÇA

Anadolu Ajansı. (2022). Türk Dizisi ‘Sen Çal Kapımı’ Rusya’da en popüler Türk Dizisi oldu. <https://www.aa.com.tr/tr/kultur/turk-dizisi-sen-cal-kapimi-rusyada-en-populer-televizyon-dizisi-oldu/2768281>.

Baloğlu, U. (2019). *Yaşam Biçimlerinin Televizyon Dizilerinde Yansıtılması: Bizimkiler Örneği*. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(3), 2875-2897.

Cereci, S. (2014). *Türk Televizyon Dizilerinin Küresel Başarısı: Evrensel İnsan Yaklaşımı*. International Journal of Social Science. 28.(2). 1-12.

Hasanov, B. (2014). *Clifford Geertz’e göre Kültürel Bir Sistem Olarak Din*. Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1 (2). 79-96.

Hall, T. (1976). *Beyond Culture*. Garden City. New York: Anchor Press.

Litvinsev, A. (2006), *Dünya yayın modellerinin yüzleşmesi ve etkileşimi bağlamında Rus televizyonunun gelişimindeki eğilimler*, Lomonosov Adına Moskova Devlet Üniversitesi Gazetecilik Fakültesi.

Myasnikova M. (2017), *Kültürel bir fenomen olarak televizyon*, Rusya'nın ilk Cumhurbaşkanı Yeltsin Adına Ural Federal Üniversitesi Gazetecilik Fak, ltesi, 14-130.

- Türk Dizileri Rusya'da boşluğu dolduramadı. (2024). <https://www.turkrus.com/2888578-turk-dizileri-rusyada-boslugu-dolduramadi-xh.aspx>.
- TRT, (2020). <https://www.trt.net.tr/kurumsal/tarihce>.
- Sen Çal Kapımı dizisinin Rus uyarlaması geliyor. (2023). <http://www.ranini.tv/haber/50904/1/sen-cal-kapimi-dizisinin-rusya>.
- Gegelova N. (2010), *Rus Televizyonun Kültürel Misyonu*, Rus Halklarının Dostluk Üniversitesi Gazetecilik Fakültesi, (2). 1-7.
- Rohlin A. (2008), *Yerli Televizyonun Tarihi*, Aspektpress Yayınevi, 40-75.
- Abramov M. (2014), *Rus medya alanında televizyon. Tarih ve özellikler.*, (3). 1-7.
- Lassvell G. (2009), *Sovyet propaganda stratejisi*, 2-6.
- Danilov A., *Sovyet döneminin parti ve devlet siyasetinde bölgesel televizyon: Orta Volga bölgesinin tarihsel deneyimi*, 2-8.
- Rianovosty (2021), *SSCB ve Rusya'da televizyonun gelişiminin tarihi*. <https://ria.ru/20210322/televidenie-1601983226.html>
- Dünya Gazetesi. <https://www.dunya.com/sectorler/turk-dizileri-icin-cannesda-108-ulke-ile-pazarlik-basladi-haberi-707972>.
- Boxoffice Türkiye. (2023). <https://boxofficeturkiye.com/haber/2022-2023-sezonunun-en-cok-izlenen-turk-dizileri--5374>.
- Milliyet Gazetesi, (2021). <https://www.milliyet.com.tr/ekonomi/turk-dizilerinin-yurt-disi-rekoru-1339711>.
- Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/Kerem_Bürsin
- StreamPark (2018), *Televizyonun tarihi. Sovyet televizyonunun gelişimi*. <https://streampark.ru/blog/razvitie-sovetskogo-televideniya/>
- Kinoafisha (2022). <https://www.kinoafisha.info/articles/pochivaet-na-lavrah-v-rossii-hande-erchel-bet-vse-rekordy/>

Dijital Dönüşüm Çağında Gerçekçi Senaryoların Kullanımı: Modern Eğitim Yöntemi Olarak Simülasyon Tabanlı Eğitimler Üzerine Bi İnceleme

Zeynep ÖZKARA¹

ÖZ

Gelişen teknolojiyle birlikte sanal deneyim imkânları yeni öğrenme araçlarını ortaya çıkarmış ve bu araçlar hayatın birçok alanında yaygınlaşmıştır. Özellikle eğitim ve öğretimde, öğrencilerin bilişsel ve psikomotor becerilerini kazanmalarında en etkili yöntemlerden biri olan interaktif teknikler, öğrencilerin ve meslek profesyonellerinin aktif katılımını sağlar. Bu teknikler arasında öne çıkan simülasyon, öğrencilere gerçek yaşam senaryolarını deneyimleme fırsatı sunarak, bilişsel, psikomotor ve tutumsal bilgi ve yeteneklerini geliştirmede önemli bir rol oynar. Simülasyon, bireylerin gerçek dünyadaki süreçleri, olayları ve sistemleri bir model aracılığıyla taklit etmelerini sağlar. Bu yöntem, mühendislikten tıbbı, askeri eğitimden diğer öğrenme süreçlerine kadar birçok alanda yaygın olarak kullanılır. Simülasyon sistemleri, gerçeğin birebir taklidi olarak oluşturulan ortamlarda süreçlerin performansını analiz etmeye, değişen koşullar altında sistemlerin nasıl çalışacağını değerlendirmeye ve çeşitli senaryolara karşı önlemler geliştirmeye olanak tanır. Bu özellikleri sayesinde simülasyon, doğru kararların verilmesinde etkili bir araçtır ve maliyet ile zaman açısından ekonomik çözümler sunar. Bu çalışmada, son yıllarda kullanım alanları genişleyen simülasyon sistemlerinin öğrenme üzerindeki etkileri incelenmiştir. Özellikle polis teşkilatlarında simülasyon tabanlı eğitimlerin öğrenci öğrenme pratiklerini nasıl geliştirdiği araştırılmıştır. Bu bağlamda, simülasyon sistemleri kullanarak eğitim alan polis öğrencilerinin bilgi ve beceri düzeyleri değerlendirilmiştir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Simülasyon eğitimi veren kurumların eğitim sonrası vaka analizleri ve simülasyon tabanlı eğitim alan kişilerin bağlı oldukları kurumlar tarafından yayımlanan raporlardan elde edilen veriler incelenmiştir. Araştırmanın, dijital dönüşümün hızla değiştiği bir dönemde, eğitim ve öğretimde deneyimin önemine vurgu yaparak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Simülasyon Tabanlı Eğitim, Deneyimsel Öğrenme, Etkileşim, Simülasyon Sistemleri, Eğitim.*

¹Istanbul Aydın University, Istanbul, zeynepozkara@stu.aydin.edu.tr,

<https://orcid.org/0009-0000-8564-0522>

Research Article - Submit Date: 08.07.2024, Acceptance Date: 11.07.2024

DOI: 10.17932/IAU.IJMCL.2015.014/ijmcl_v09i2005

The Use Of Realistic Scenarios In The Age Of Digital Transformation: A Review On Simulation-Based Training As A Modern Education Method

ABSTRACT

With the developing technology, virtual experience opportunities have created new learning tools and these tools have become widespread in many areas of life. Especially in education and training, interactive techniques, which are one of the most effective methods for students to acquire cognitive and psychomotor skills, ensure the active participation of students and professionals. Simulation, which stands out among these techniques, plays an important role in developing cognitive, psychomotor and attitudinal knowledge and skills by offering students the opportunity to experience real-life scenarios. Simulation allows individuals to imitate real-world processes, events and systems through a model. This method is widely used in many fields from engineering to medicine, military training to other learning processes. Simulation systems allow analyzing the performance of processes in environments created as an exact imitation of reality, evaluating how systems will operate under changing conditions and developing measures against various scenarios. Thanks to these features, simulation is an effective tool for making the right decisions and offers cost- and time-effective solutions. In this study, the effects of simulation systems on learning, which have been widely used in recent years, are examined. In particular, it is investigated how simulation-based training in police organizations improves student learning practices. In this context, the knowledge and skill levels of police students trained using simulation systems were evaluated. In this study, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. The data obtained from the post-training case studies of the institutions providing simulation training and the reports published by the institutions to which the people who received simulation-based training are affiliated were analyzed. It is thought that the study will contribute to the literature by emphasizing the importance of experience in education and training in a period of rapid change in digital transformation.

Keywords: *Simulation Based Education, Experiential Learning, Interaction, Simulation Systems, Education.*

GİRİŞ

Teknolojide durmaksızın yaşanan gelişim her alanda etkisini hissettirmeye başlamış, özellikle çeşitli ihtiyaçlar için uygulanan eğitim yöntemlerinde ve alanlarında önemli değişimlere yol açmıştır. Bireyin aile içinde başlayan okul ve meslek eğitimleri ile devam öğrenme süreçlerinde teknolojinin etkisi ile yaşanan gelişmeleri görmek kolay hale gelmiştir. Dijital ortamda birçok eğitim çeşidini tecrübe etme imkânı bulan günümüz insanı küçük yaşta başlayan eğitimi süresince

farkında olarak veya olmayarak teknolojinin sağladığı imkanları kullanmaktadır. Bu imkânlar kapsamında birçok teknik ve yöntem bilgisayar sistemleri aracılığı ile öne çıkmaktadır. Teknolojinin sağladığı imkanlar dahilinde her yeni öğretim tekniği öğrenme süreçlerinde farklı etkiler yaratmaktadır.

Gerçek dünyanın sanal ortamda taklit edilmesi ile tasarlanan yapay evrenlerde uygulanan simülasyon eğitimleri, öğrenim gören kişiler üzerinde diğer eğitim türlerine göre farklı bir tecrübe imkânı sunmaktadır. Simülasyon tabanlı sistemlerin eğitim amacıyla kullanılmasının arka planında birçok farklı neden yer almaktadır. Teorik olarak işlenen eğitim müfredatlarında öğrenen kişilerin, aldıkları bilgiyi uygulama noktasında mevcut riskleri en aza indirmek için simülasyon sistemleri pratik eğitim için tercih edilebilmektedir. Nitekim, farklı yöntemler ile tatbik edilebilen simülasyon tabanlı uygulamalar öğrenme aşamasında olan kişiye gerçek hayatta karşılaşılabileceği potansiyel olay senaryolarını gösterebilir, bu senaryolar karşısında öğrenciye tercih yapma, karar alma ve uygulama süreçlerini hızlı şekilde öğrenmesini sağlayabilmektedir. Son dönemde gelişen görüntü işleme teknolojileri sayesinde simülasyon tabanlı uygulamalardaki gerçekçilik düzeyi artmış bu durum da birçok alanda bu eğitimlerin tercih edilmesine yol açmıştır. Bu alanlar arasında; mühendislik, tıp, havacılık, askeri eğitim, okul öncesi eğitimler, operatör eğitimleri öne çıkmaktadır. Bahsedilen alanlar; simülasyon tabanlı uygulamaları eğitim aracı olarak kullandığı için, makalenin konusu olan bu sistemlerin öğrenme üzerindeki etkisinin araştırılmasına katkı sağlayabilecek gözlemlenebilir uygulamalara yer vermektedir.

Simülasyon tabanlı uygulamaların eğitim ve öğretim süreçleri üzerindeki durumunun ortaya çıkarılmasına referans olabilecek bu çalışmada polis teşkilatlarında kullanılan simülasyon eğitimlerine odaklanılmış olup, simülasyon sistemlerinin polis departmanlarında ve polis adaylarının eğitimlerinde nasıl kullanıldığı üzerine genel bir çerçeve çizilmesine özen gösterilmiştir. Bu bağlamda Amerika Birleşik Devletleri'ndeki polis teşkilatlarına ilişkin eğitim süreçlerine odaklanılmıştır. Nitekim Amerika Birleşik Devletleri'nde merkez tarafından sağlanan bütçeyi harcama konusunda diğer ülkelerdeki polis departmanlarından görece daha özgür olan polis teşkilatlarının yeni polisler yetiştirmek için simülasyon sistemlerine olan ilgisi giderek arttığı görülmektedir. Polis eğitimi konusunda ülkede yaşanan değişim ile yaşanan vakalarda polislerin zarar görmesini engelleme, orantısız güç kullanımının önüne geçme, ölümlü ve yaralanma ile biten olayların sayısını azaltma gibi temel unsurlar üzerine kuruludur. Dahası Amerikan polisine yönelik gerek toplumsal gerek küresel algı ve yaklaşımın yaşanan kötü olarak adlandırılabilir çeşitli olaylar nedeniyle olumsuz bir imaja sahip olması, polis teşkilatlarının eğitim konusunda yeniliklere açık olmasını mevcut algının değişmesi ve performansın artması için yapılan çalışmaların sayısını artırmaktadır. Teknolojinin imkânları kullanılarak simülasyon tabanlı uygulamaların eğitim için kullanılması bu yenilikler arasında gösterilebilir. Bu kapsamda çalışmanın spekülatif kalmaması adına öncelikle geniş bir literatür taraması yapılmıştır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Simülasyon Kavramına Tarihsel Bir Bakış

Geçmiş günümüzden beş bin yıl önceye, “Weich” olarak bilinen Çin savaş oyunlarına uzanan simülasyon, daha sonra askeri alanda uygulanacak stratejilerin testlerinin gerçekleştirilmesinde savaş oyunu olarak kullanılmıştır. Ordu ve donanma stratejilerinin önceden tahayyülünün yapılmasında geliştirilen simülasyon türü askerî oyunlar kısa süre içinde fenomenleşmiştir. 1800’lü yıllardan itibaren ise ordu planlarının düzenlenmesi simülasyon yardımı ile olmuştur (Cunningham vd., 2018). Kavramsal açıdan hayatın pek çok alanında kullanılan simülasyon literatürde oldukça geniş bir tanımlamaya sahiptir. Kimi kaynaklarda “benzetim” olarak da kullanılan simülasyon tekniği teoriden ötede mevcut ya da olası sorunların çözümünde kullanılan bir metodoloji olarak bilinir. Bu teknik bilgisayarların kullanılması koşuluyla, sistemdeki neden-sonuç ilişkilerini bilgisayara aktararak, değişik koşullar altında gerçek sisteme ait davranışların bilgisayar modelinde izlenmesini sağlayan bir modelleme tekniğidir (Murphy, 2001). 1929’da Edward Link tarafından geliştirilen ilk uçak simülatörleri 1949 sonrasında ücretli eğlence sürüş deneyimi sunmak için ticarileşerek ordu ve ticari havacılıkta kullanılmaya başlanmıştır. Deneysel bir öğrenme şekli olarak simülasyonların kullanımı II. Dünya Savaşı döneminde, atom bombasının yapımı aşamasında nötronların çarpışmasını taklit etmek için üzerinedir. Bu durum gerçek hayatta tatbik edilmesi tehlikeli olan uygulamaların simüle edilen yapay evrenlerde denenmesi anlamına gelir. Nitekim simülasyon gerçekte var olan görevlerin, ilişkilerin, fenomenlerin, ekipmanların, davranışların ya da bazı bilişsel aktivitelerin taklit edilmesi olarak tanımlanmaktadır (Görüş vd., 2014). Bu özellik açısından bakıldığında simülasyon sistemlerinin kullanılacağı ilgili alanda olası sonuçları neden-sonuç ilişkisine bağlı olarak çok yönlü sunabilme olanağına sahip olduğu söylenebilir. Teknolojinin zaman içinde gelişimi ile bu yapay ve/veya taklit araç ile evrenler daha gerçekçi hale gelmiş, simülasyonun uygulandığı alan sayısında da ciddi oranda artış yaşanmıştır. 1950’lerden sonra sağlık alanında kullanılmaya başlanılan simülasyon sistemleri 17. yüzyıl sonlarına kadar cansız manken olarak bilinen ve “phantom” olarak isimlendirilen cansız simülatörlerdir. Anne ve bebek ölümlerini azaltmak amacıyla uygulanan bu yöntemde, kadın üreme yollarından, doğum ve doğum sonrası dönemdeki süreci kapsayan becerilerin eğitilmesi ve test edilmesinde kullanılmaya başlandığı görülür.

Bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler, gerçek durum ve sistemlerin benzetiminde yüksek performansı mümkün kılmıştır. Bu gelişim trendi ile, kompleks sistem ve süreçleri kullanacak ve/veya tasarlayacak personelin eğitim, hazırlık ve analizinde kullanılabilecek araç ve çözümler ortaya çıkmaya başlamıştır (Mevlütöğlu, n.d). Tıbbi alana dönülecek olduğunda, özellikle 20. yüzyılda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Laerdal Corporation tarafından geliştirilen “Ressusi-Anni” isimli maketler temel beceri eğitimini kapsayan

bir çeşit simülasyon sistemidir. Bu sistemler sağlık alanında hava yolunun açılması ve yaşam desteğine bağlı çalışmalar olarak bilinir. Daha sonra çıkan yeni Ressusi-Anni modelleri günümüzde bilgisayar sürücülü kardiyak ritim jeneratörü olan yaşam destek becerileri için kullanılmaktadır (Yıldırım vd, 2019). 1960 dolaylarında Abrahamson ve Denson imzasıyla yaşanan gelişmeler doğrultusunda ilk insan simülatörü olarak bilinen “Sim One’ın” ortaya çıkmıştır. 1980’li yıllarda Stanford ve Florida Üniversiteleri desteğiyle kapsamlı anestezi simülatörleri geliştirilmiştir. 2000’li yıllarda ise gerçeğe en yakın simülasyon mankeni olarak bilinen “Sim Man” sağlık bakımı ekipleri tarafından kullanılmaya başlanmış olup günümüzde de hala tercih edilmektedir. Simülasyon sistemlerinin yaygınlaşması tıp öğrencilerinin eğitimleri ve değerlendirmelerinde kullanılmakla birlikte özellikle öğrencilerin simülasyon eğitimleri ile eleştirel düşünceye dayalı gerçeğe yakın bu deneyimler kazandırdığı görülmektedir. Bu sayede öğretim ortamının ve eğitimin etkin hale dönüştürüldüğü söylenebilir. Öğrenci merkezli olarak geliştirilen simülasyon sistemler deneysel öğrenmenin sağlandığı ortamları yaratması yeteneğinin yanı sıra öğrenme ve öğretme ilkelerinin uygulanması açısından uygun bir stratejiye sahiptir. Farklı biçimlerde uygulanan simülasyon eğitimlerinde, oyun, rol yapma ya da metafor yardımıyla gerçekleştirilen bir aktivite şeklinde uygulamalar bulunmaktadır. Öğrencilerin karar verme süreçlerinde problem çözme becerilerinin ve eleştirel düşüncenin teşvik edilmesine olanak tanıyan eğitsel simülasyon sistemleri kontrollü belirsizlikler içermesi, kullanıcı ile doğrudan etkileşim sağlaması açısından öğrenciler için de oldukça ilgi çekicidir. Bu durumun deneysel uygulamaların kavramsal kazanıma dönüşmesinde önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Eğitim ve öğretim alanlarının farklılık gösterdiği eğitsel simülasyon sistemleri içinde en bilinen alanlardan olan havacılıkta da hem askerî hem de sivil alanda yetişen pilot adayları zorunu olarak simülasyon eğitiminden geçmektedir. Günümüzde savaş pilotlarının eğitimi, gerçek muharebe uçakları ve gerçek sistemler kullanmak yerine simülasyon sistemleri üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bu durum hem maliyeti düşürmekte hem de gerçek ortamda denenmesi tehlikeli olabilecek farklı senaryoların deneyimlenmesine olanak sağlamaktadır. Yüzeysel öğrenimin derin öğrenmeye evrildiği simülasyon eğitimlerinde öğrenci yeni ve/veya mevcut sorun ya da durumlar arasında anlama, iyileştirme, deneyimleme, örnekleme teorileri ve stratejiler geliştirme, olasılıklar ve değişkenler arasındaki ilişkileri görebilme, analiz edebilme ve sonuç çıkarma gibi kazanımlar elde edebilmektedir.

Günümüzde modelleme ve simülasyon teknolojilerinin başlıca kullanım alanlarına bakıldığında bu alanların oldukça geniş bir yelpazeye sahip olduğu rahatlıkla görülebilir. Bu kapsamda simülasyon sistemlerinin kullanım alanları aşağıdaki gibi sıralanabilir;

Araştırma ve geliştirme: Yeni tasarım ve teknolojilerin sanal ortamda modellenmesi, ortam ve diğer sistemlerle etkileşimlerinin incelenmesi. (Örneğin, sanal tasarım odaları).

Tasarım: Konsept tasarım, tasarım optimizasyonu, sanal prototipleme. (Örneğin, Sistem Entegrasyon Laboratuvarları).

Eğitim: Bir sistemi kullanacak operatör ya da ekibin kullanıma yönelik olarak eğitim. (Örneğin, uçak / helikopter simülatörleri).

Karar destek: Tedarik, süreç optimizasyonu ve strateji geliştirme gibi süreçlerde destek olmak üzere senaryo ve süreç simülasyonu. (Örneğin, 3 boyutlu sanal kum sandığı uygulamaları).

Eğlence: Görsel, işitsel vb teknolojiler ile birlikte etkileşimli eğlence araç ve ortamları hazırlanması. (Örneğin, hareketli platform üzerinde 3D sinema salonu uygulamaları) (Conwin vd., 2000).

Simülasyon tabanlı uygulamalarda kullanılan araçlara bakıldığında ise; görüntü sistemi, kontrol sistemi, bilgisayar sistemi, ses sistemi, iletişim sistemi, eğitmen bölümü görülebilmektedir.

Sanal Dünyalar İçinde Gerçek Deneyim

21. yüzyılın dijitalleşen dünyasında araştırma ve geliştirme süreçlerinden planlamaya, mühendislik uygulamalarından, sanata, iletişimden, mimarlığa, fen bilimlerinden, sağlık, ekonomi, eğitim gibi tüm alanlarda sanal dünyada ürün ve proseslerin değişim ve artış göstermektedir. Sanal gerçeklik teknolojilerinin önem kazanması simülasyon teknolojilerinin de paralel olarak büyümesine olanak tanımıştır. Bilindiği üzere simülasyon tabanlı uygulamalarda teknik konular dışında öğrenme süreçleri üzerinde etkili olan ana unsur görüntü sistemleridir. Görüntünün birbirinden farklı teknik ve dijital teknolojiler kullanılarak oluşturulması bireyin görüntü ile kurduğu ilişkiyi değiştirmiştir. Gerek alan yazında gerek hayatın pek çok alanında adından sıkça söz ettiren ve hibritleşen teknolojilerinin en belirgin örneklerinden biri olan sanal gerçeklik, Latince “virtualis” kelimesinden türemiş “sanallık” anlamına gelmektedir (Önder, 2021:135). Merkezinde bireysel deneyimi barındıran sanal gerçeklik (virtual reality/ VR) kavramı, ilk defa sanal gerçekliğin babası olarak bilinen Jaron Lanier tarafından 1970 dolaylarında kullanılmıştır. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlüğe göre, sanal, 1. gerçekte yeri olmayıp zihinde tasarlanan. 2. Bilgisayar, tablet, cep telefonu vb. kullanılarak genel ağ ortamında oluşturulan; dijital. biçiminde tanımlanır (TDK Büyük Türkçe Sözlük). Kimi kaynaklara göre sanal gerçeklik ifadesi siberuzay (cyberspace), sanal dünya (virtual world), yapay gerçeklik (artificial reality) gibi farklı ifadeler olarak da kullanılmaktadır. Sanal gerçekliğe ait tanımlamaların ortak noktası, bilgisayar sistemleri ile insanların etkileşim halinde olmasıdır (Köse & Yengin, 2018). Gerçek ile sanal dünya arasında algısal farklılıklar oluşturan uygulamalardan biri olan sanal gerçeklik kavramının üç temel elamanı bulunur. Bunlar, model, modelin yaratımı ve sunulması için kullanılan yazılımlar ve donanımlardır (Önder, 2021:135). Otantik bir gerçeklikten farklı olarak sanal gerçeklik, bilgisayar teknolojileri ile yaratılan etkileşimli 360° sanal (dijital) ortamlar ile gerçek dünya algısını değiştiren bir teknolojidir (Yamamoto, Özgeldi, & Altun, 2018). Yaparak öğrenme ve öğrenmenin içinde olmayı karşılayan sanal gerçeklik teknolojileri sayesinde bireyler bir bilginin, algılanması ve deneyimle pekiştirilerek uzun süreli belleğe kaydedilmesinde önemli olanaklar sunmaktadır. Nitekim, sanal gerçeklik, etkileşimli özellikleri sayesinde eğitim alacak olan bireylere ürün veya sistemlerin

işlevlerini ve özelliklerini 3 boyutlu gerçekçi görüntüler ile çeşitli açılardan ve mesafelerden inceleme fırsatı sunarken öğrenenler, eşzamanlı olarak sunulan uyaranlar sayesinde öğrenme nesnelere kavranmasını kolaylaştıran güçlü bir “oradaymış gibi” hissi yaşarlar (Klein, 2003). Öğrenme işini gerçekleştiren kişiyi sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, karma gerçeklik gibi teknolojilerle destekli simülasyon tabanlı uygulamalarda doğrudan ilgilendiren ana kısım olan görüntü sistemleri söz konusu olduğunda bu sistemler üç ana başlık altına incelenebilir;

Sanal Gerçeklik Gözlüğü: VR Headset, VR HMDS olarak da adlandırılır. Kullanıcının 360 derecelik sanal ortamın merkezinde olması dolayısıyla gerçeklik hissi en üst seviyededir.

Projeksiyon Sistemleri: Görüntünün yansıtıcı bir yüzey üzerine düşürülmesi esasına göre çalışır. Yüzey bir duvar ya da perde olabilir. Projeksiyon sistemleri, geniş görüş açısı sağlama avantajları ile öne çıkmaktadırlar. Kavisli yüzey kullanılarak görüş açısı artırılabilir.

LCD Monitör: Görüntü sistemi olarak bir başka alternatif LCD monitördür. LCD görüntü sistemleri projeksiyon sistemlerine nazaran daha dar görüş açısı sunmakla beraber, maliyet – etkinlik dengesi arayan kullanıcılar için ideal tercih olarak değerlendirilebilir.

Sanal gerçeklik (VR), kullanıcıların bilgisayar tarafından oluşturulan üç boyutlu bir ortamda etkileşimde bulunmalarını sağlayan bir teknoloji olarak tanımlanmaktadır (Human Interface Technology Laboratory, n.d., erişim tarihi 4 Ocak 2024). Bu teknoloji, eğitim ve güvenlik gibi çeşitli alanlarda önemli uygulamalara sahiptir. Karmaşık bilgisayar sistemlerinin veri setlerinin görselleştirilmesi, manipüle edilmesi, dolaşıma sokulması ve etkileşim olanağı sağlanması için kullanılan sanal ortamlardaki sistemler, eğitim alanında kullanılan simülasyon tabanlı uygulamalarda farklı donanımlar gerektirebilir. Bu nedenle, eğitsel simülasyonların genel çerçevesine değinmek önemlidir.

Eğitimde Sanal Gerçeklik ve Simülasyon Uygulamaları

Simülasyon, öğrenme deneyimini kolaylaştırmayı ve öğrenme hedeflerine ulaşmayı sağlar (McEvoy vd., 2010). Gerçeğe uygunluk kavramı (fidelity) simülasyon eğitiminde çok önemlidir. Simülasyon tabanlı uygulamalarının etkin ve başarılı olması için bu unsurun önemi hem eğitimin niteliği hem de öğrenme işini gerçekleştiren için son derecede önemlidir. Uygulayıcının deneyiminin gerçeğe yakın olduğunu hissetmesi gerekmektedir (Kory vd., 2007). Gerçeğe uygunluğu yüksek simülasyon, farklı bir öğretim yaklaşımıdır. Eğitim uygulamasında kültürel bir değişimdir. Öğrenci merkezli bir aktivitedir. Simülasyon merkezinde ya da klinikte uygulanabilmekte, simülasyon uzaktan kontrol edilebilmektedir (Kane vd., 2007). Senaryo ne kadar gerçeğe uygun ise öğrenciler tarafından benimsenmesi de o kadar kolay olmaktadır. Simülasyonun senaryoya uygun olarak hazırlanması, uygun kostümlerle donatılması, makyaj kullanılarak yara veya kanama gibi görünüşlerin oluşturulması, ortamın senaryoya uygun bir şekilde düzenlenmesi ve hasta yakını rolündeki aktörlerin eklenmesi, olayı daha gerçekçi kılarak öğrencinin kendini gerçek bir olayla karşı karşıya gibi hissetmesini

sağlamaktadır. Ayrıca senaryodaki rollerin kişilerin beceri ve deneyimlerine uygun olarak dağıtılması ve senaryo akışı sırasında oluşabilecek her türlü olayın önceden belirlenip kurgulanması gerekir. Böylece öğrencinin hem pratik becerisi hem de kriz anı ile mücadele edebilme becerisi değerlendirilebilir. Simülasyonun eğitimde kullanılması sayesinde meslekî yetkinliğin güvenle uygulanmasına izin verilir. Aslında gerçeğe uygunluğu yüksek simülasyon, ilave bir eğitim yöntemi olarak görülmelidir. Nitekim bu eğitim klinik beceri eğitiminin yerini alamaz. Öğrencilerin deneyim düzeyi göz önünde tutulmalıdır. Simülasyon eğitimi, deneyerek öğrenme metodudur ve öğrenciler hatalarından öğrenirler. Bu eğitimin hedefi öğrenmeyi kolaylaştırmak ve öğrencilerin güvenini kazanmak olmalıdır (Alinier, 2011). Teknolojinin gelişmesi ile birlikte, simülasyon araçları optimizasyon eklentileri ile desteklenmiş, binlerce senaryonun bilgisayarlar tarafından dakikalar içerisinde değerlendirilebilmesi ve optimal çözümlerin kullanılan ve yöneticilerin onayına sunulabilmesi sağlanmıştır (Rosen vd., 2008). Yüksek bütçe gerektiren durumlarda ya da zor, tehlikeli aktivitelerde uygulamalara sanal gerçeklik veya artırılmış gerçeklik (artificial intelligence/AR) ile hazırlanmış simülasyonlar sayesinde yaşanabilecek olası senaryoların farklı versiyonları öğrencilere sunulabilmekte bu sayede oluşan etkileşim ile hızlı ve deneyim odaklı eğitimlere yönelik olanaklar sağlanabilmektedir. Öyle ki, bu teknolojiler Amerika Birleşik Devletleri Hava Kuvvetleri'ndeki pilotlardaki personel eksikliğine ilişkin yaşanan sorunu çözmek için dahi kullanılmıştır. M5 Dergi'de yer alan "ABD Hava Kuvvetlerinden savaş pilotu eğitimi için sanal gerçeklik hamlesi" başlıklı habere göre (2021), Ağustos 2020'de Hava Kuvvetleri, Pilot Training Next sanal gerçeklik (VR) ve yapay zeka (AI) programını kullanarak "pilot üretimi" artırmak için yeni girişimler yoluyla pilot personel alımındaki düşüş eğilimi ele alınmıştır. Kızıl ve Joy (2018), sanal gerçeklik ile iş sağlığı ve iş güvenliği deneyimsel eğitimine örnek olarak, 25 farklı felaket senaryosunun modellendiği simülasyonu olan AIMS' Hazard Simülatorünü vermektedir.

Geleneksel eğitim yaklaşımlarının yetersiz kaldığı durumlarda pek çok avantajı ile öne çıkan sanal gerçeklik ve simülasyon uygulamaları eğitim yöntemlerine farklı bakış açıları sunmaktadır. Bu bağlamda bu teknolojilerin sahip olduğu nitelikler aşağıdaki gibi açıklanabilir;

Etkileşimin sağlanması: Sanal gerçeklik teknolojileri ve simülasyon uygulamaları sayesinde eğitim verilecek alana özel olarak geliştirilen sanal ortamda öğrenciler çeşitli nesnelere etkileşim içinde olup, sürekli aktiftir. Örneğin, sanal gerçeklik ortamındaki objelerin özelliklerinden yola çıkarak neden sonuç ilişkisi kurabilmekte, onları çok yönlü inceleyerek ve gözlemleyebilmektedir.

Öğrencinin Dikkatini Maksimum Seviyeye Çekme: Eğitimde sanal gerçeklik, öğrencilere gerçek yaşam senaryolarını deneyimleme imkânı sunarken, onların içinde buldukları durum, ortam ya da olayla sürekli etkileşim içinde olmalarını sağlar. Oyunlaştırma yöntemleriyle kontrolü öğrencilere devrederek, çeşitli senaryolar karşısında ilerleme, geri çekilme veya alternatif çözümler üretme gibi problem çözme becerilerini destekler. Bu sayede, öğrenme sürecinin etkinliği önemli ölçüde artırılabilir.

Anlatısal Esneklik / Hikâye Odaklılık: Sanal gerçeklik ortamlarında içerikler, anlatıma dayalı özellikler taşır. Bu durum öğrenme aşamasında eğitim alan öğrencilerin dikkatini çekebilme, durum tespitinin, olay ya da sorunun rahat algılanmasına olanak sağlamaktadır.

Deneyim Sunmak: Sanal gerçeklik ortamındaki nesnelere etkileşimde bulunan öğrenciler, farklı durumlar karşısında çeşitli tecrübeler elde edebilmekte böylece, sanal deneyimler edinebilmektedir.

Duyusal Etkileşim: Sanal gerçeklik ortamlarının sunduğu ses, ışık ve etkileşim özellikleri, öğrencilerin duyularını uyandıracak şekilde optimize edilebilmektedir. Simülasyon tabanlı uygulamalar ile verilen eğitimlerde öğrenme işini gerçekleştiren için ana unsur bilgisayarlar ile desteklenmiş binlerce senaryonun eğitimde yer alabileceği olmasıdır. Eğitimin amacı kişiyi eğitim aldığı konu hakkında bilgilendirmek ve konu ile ilgili bilgileri öğretmek olduğu için, öğrenme işini gerçekleştiren kişinin teorik eğitimden farklı olarak pratik uygulamalar ile eğitim safhasında tecrübe edinme imkânı bulması simülasyon tabanlı uygulamaları eğitim konusunda önemli bir noktaya taşımaktadır. Yapay zekâ teknolojilerinin durmaksızın geliştiği günümüzde bu teknolojilerin simülasyon teknolojilerine katkıları, işlemci olarak kullanılagelen sayısal yöntemlerin determinizmin kısıtlı işlem sürecinden sıyrılarak doğrusal olmayan programlama teknikleriyle diferensiyel formüllerin kendiliğinden icat ve test edilme imkânı sunmasıdır (Johnson, 2019:7147169). Yapay zekâ destekli simülasyon uygulamaları sentetik eğitim simülasyonlarına oranla karmaşık problemlerin çözümü karşısında faydalı çözümler üretilmesine geri besleme verilerinin verimli sonuçlar ortaya koymasına, araç veya sistemlerin etkinliğin sınırlanmasına ve gerçeğe yakın sunulan deneyimler sayesinde bilişsel ve duyuşsal algılarının gelişmesine olanak sağladığı görülmektedir.

Araştırmanın Amaç ve Yöntemi

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi yöntemi benimsenmiştir. Bir olay veya sürecin, bireyler ya da gruplar tarafından farklı biçimlerde kaydedilen belgeleri doküman olarak adlandırılır. Çevrimiçi arşiv kaynakları da bu kategoriye dahildir. Karasar'a (2008) göre, doküman analiz yöntemi, geçmişteki olayların izlerini barındıran resim, film gibi yapıtları ve olaylarla ilgili olarak yayımlanmış kitap, dergi gibi yazılı materyalleri analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma tekniğidir. Doküman analizi, basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde gerçekleşen bir dizi işlemi kapsar (Bowen, 2009). Bu çerçevede, örneklem dahilinde ilgili kayıtlar toplanmış, belirlenen kriterler doğrultusunda analiz edilerek betimsel analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bilindiği üzere, betimsel analiz, araştırmacının verileri önceden belirlenmiş temalar etrafında organize edip, anlamlı sonuçlar çıkarmasını sağlar (Creswell, 2013:190). Bu sayede karmaşık olan veri setleri bu yöntemle düzenlenerek, araştırmacı tarafından yorumlanmasına olanak sağlar.

Bu kapsamda, ABD polis departmanlarında eğitim metodu olarak tercih edilen simülasyon tabanlı uygulamalar ile verilen eğitimin polis adayları üzerindeki

etkileri incelenmesi ve bu kapsamda öğrencilere uygulanan simülasyon tabanlı uygulamaların öğrenme üzerindeki etkisinin araştırılması amacıyla ABD genelinde bu konuya ilişkin yayımlanan resmî vaka raporları incelenmiştir. Doküman analizi aracılığıyla ortaya çıkan nitel çözümlenmeler görüşme sorularının veya gözlem formlarının temelini oluşturabilmekte (Glesne, 2011). Araştırmanın evrenini oluşturan ABD polis departmanlarında mevcut olarak çalışan ve daha önce çalışmış polis memurlarının simülasyon tabanlı uygulamaların etkisi hakkındaki görüşlerine de ayrıca yer verilerek, bu sistemlerin öğrenme süreçlerindeki etkisi alanda uzman olan ve bu eğitimleri tecrübe etmiş kişilerin izlenimlerine başvurularak çözümlenmeye çalışılmıştır.

Bütünce Seçimi

Amerika Birleşik Devletleri, “adem-i merkezîyetçilik” anlayışının yönetim mekanizmalarında kullanıldığı, çoğulcu demokrasiye dayalı başkanlık sistemi ile yönetilen federal bir cumhuriyettir. Ülkenin yönetim sistemi üç kademeli bir yapıdan oluşur. Bu açıdan federal devlet en üst düzey yönetim birimini oluştururken eyaletler ikinci düzey yönetim birimlerini oluşturmaktadır. Sayıları, yapıları ve nitelikleri açısından farklılıklar gösteren yerel yönetimler ise eyaletlerin alt düzey yönetim birimleridir. Emniyet ve asayiş görevlerinin yerel yönetimlerin içişleri dahilinde olduğu düşünüldüğünde ülkede bazı mahalli ünitelerde itfaiye ile polis teşkilatlarının tek bir çatı altında birleştikleri görülmektedir (Ayhan, 2008). ABD’de polis teşkilatları kasabalarda komiserlikler şeklinde iken büyük merkezlerde emniyet müdürlüklerine varan farklı çapta teşkilatlara sahiptir.

Federal düzeydeki suçların soruşturulması ve kovuşturulması, Federal Araştırma Bürosu (FBI) gibi ulusal kuruluşlar tarafından yapılmakla birlikte, çoğunlukla bu tür işlemler, belediyelere bağlı polis teşkilatları tarafından gerçekleştirilir. Yargı mekanizmasıyla doğrudan ilişkisi olan polis teşkilatları benzer şekilde bu organın bir parçası olarak kabul edilmektedir. Polislik görevleri fiziksel olarak zorlayıcı ve insan yaşamıyla doğrudan ilgili olduğundan, fiziksel olarak üstün niteliklere sahip adayların seçimi ve tercihi kritik bir öneme sahiptir. ABD’de farklılıklarına rağmen polis teşkilatlarında işe alın süreçleri azami olarak eğitim, yaş, vatandaşlık, askeri hizmet, ehliyet, temiz adli sicil, sürücü kaydı, uyuşturucu kullanım durumu gibi çok çeşitli kriterler ile değerlendirilmekte bu teşkilatın büyüklüğüne ve konumuna göre de değişikliklik gösterebilmektedir. Polis adayı olabilmek ve görevleri yerine getirebilmek için yapılacak elemelerde fiziksel uygunluk testleri ve kadro ihtiyacına bağlı olarak ülkeden ülkeye farklılıklar görülebilmektedir. Yazılı ve fiziki çeviklik sınavları ABD seçme süreçlerinde değerlendirme kriterlerindedir. Her teşkilata göre sıralaması değişkenlik gösterse de bu testlerin yanı sıra genelde B-Pad testi, yalan makinası uygulaması, i özgeçmiş incelemesi, sözlü sınav ve polis teşkilatının işe alma politikalarına bağlı olarak işe alma sonrası teklif gözetleme süreci gibi sınavlar içerilebilir (Odabaşı vd., 2011: 68). Tüm aşamaları tamamlayan adaylar daha sonra ruh ve beden sağlığı raporları uygunluğuna göre polis eğitimlerine kabul edilmektedir. Polis teşkilatlarının birçoğu iki veya daha fazla ay süren temel polis eğitimini yeni adaylar için şart koşmaktadır (Bumgarner, 2002). Adaylar bu süreçte hukukî ve

kanunî süreçlere yönelik bilgiler edinirken yakalama, tutuklama, çatışma teknik ve prosedürlerine yönelik eğitim almaktadır. Kolluk kuvvetleri olarak mesleği icra edecek öğrenciler ders dışı zamanlarda da şekilsel gerekliliklere bağlı kontrole tabi tutulmaktadır. Tecrübeli eğitimler tarafından geleneksel eğitim sistemlerinden bilgisayar destekli, sunum, 2 veya 3 boyutlu görsel, fotoğraf, grafik, video benzeri eğitim desteklerinin yanı sıra artırılmış ve sanal gerçeklik teknolojileriyle desteklenen simülasyon eğitimleri ile de donatılmaktadırlar. Bu bağlamda çalışmada örnekleme dahil edilen ABD genelinde bu konuya ilişkin yayımlanan resmî vaka raporları üzerinden bir çalışma gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Sınırlıkları

Çalışma kapsamında belirlenen sınırlıklar aşağıda sıralandığı gibidir;

1- Araştırma evreninin oldukça geniş olması ve simülasyon tabanlı uygulamaların insan hayatının pek çok alanında kullanılması göz önüne alındığında, ana kütlenin tamamına ulaşma ve değerlendirmeye tabi tutmak mali ve zaman yetersizliğine bağlı olarak olanaksızdır.

2- Araştırma kapsamında değerlendirilen örneklem olarak belirlenen ABD polis departmanlarıdır. Bu bağlamda eğitim metodu olarak tercih edilen simülasyon tabanlı uygulamalar ile verilen eğitimin polis adayları üzerindeki etkileri incelenmesi için öğrencilere uygulanan simülasyon tabanlı eğitimlerin öğrenme üzerindeki etkisinin araştırılması amacından hareketle çalışma sadece ABD genelinde bu konuya ilişkin yayımlanan resmî vaka raporları ile sınırlandırılmıştır.

3. Araştırma, yalnızca belirli bir ülkeyi kapsamı ve belirli bir alan üzerine odaklanması dahası incelenen raporların ise kolayda erişilebilen belgelerle sınırlı olması dolayısıyla, polis eğitimlerinde eğitsel simülasyon etkileri hakkında detaylı bir sonuca ulaşmada yetersiz kalmaktadır. Çalışma kapsamında belirlenen örneklemin dışında tutulanlar ile daha sonra tekrar edilebilir çalışmalar gerçekleştirilerek, daha genellenebilir bulgulara ulaşılabileceği düşünülmektedir.

4. 2022 Mayıs – 2022 Haziran tarihleri arasında gerçekleştirilen bu çalışmada örneklem bu dönemden önce yayınlanan ve yayımlanan resmî belgelerin verilerine göre düzenlenmiştir. Bu bağlamda çalışma günümüze göre tekrar edilebilir, bu çalışma bulguları ile kıyaslanarak daha geniş ve güncel değerlendirmeler yapılabilir.

5. Sosyal Bilimler alanının da kullanılan yöntemlerin deneysel bir altyapıya oturmamasından kaynaklı sınırlılık bu çalışma içinde geçerlidir.

Bulgular

Amerika Birleşik Devletleri'nde polis teşkilatı federal, eyalet, yerel ve şehir departmanları düzeyinde yürütülmektedir. Her eyaletin ajanslar için kendi terminolojisi ve eyaletten eyalete değişen yetkileri, sorumlulukları ve finansman kaynakları vardır. Bu çeşitlilik, federal sistemin bir sonucu olup, her eyaletin ve yerel yönetimin kendi ihtiyaçlarına göre polis hizmetlerini şekillendirmesine olanak tanır (Walker & Katz, 2013). Örneğin, büyük şehirlerdeki polis

departmanları, daha küçük kasabalardakilerden farklı operasyonel prosedürlere ve kaynaklara sahip olabilir. ABD’de polisin pandemi ve sonrası süreçlerde kamuoyu ve medya tarafından ciddi bir inceleme altına alındığı gözlemlenmektedir. COVID-19 pandemisi sırasında ve sonrasında, polis teşkilatları, toplumsal düzeni sağlama, karantina uygulamalarını denetleme ve halk sağlığı tedbirlerini uygulama konularında önemli bir rol oynamıştır. Ancak bu dönemde, polisin güç kullanımı ve sivil haklar konusundaki uygulamaları, medya ve kamuoyu tarafından sıkça eleştirilmiştir (Streeter, 2020). Bu süreçte özellikle, Black Lives Matter hareketinin yükselişi ve George Floyd’un ölümü gibi olaylar, polis teşkilatlarının uygulamalarını yeniden değerlendirme gerekliliğini gündeme getirmiştir (Taylor, 2020). ABD polisinin karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan biri, birden fazla polisin bazen silahsız olarak sivillere ateş açması nedeniyle kamuoyundaki imajının ciddi oranda zarar görmesidir. Özellikle, polis tarafından yapılan ateşli silah kullanımı vakaları, toplumda büyük tepkilere yol açmıştır. Washington Post’un verilerine göre, 2020 yılında ABD’de polis tarafından öldürülen kişilerin sayısı 1000’in üzerindedir ve bu ölümlerin önemli bir kısmı silahsız sivilleri içermektedir (The Washington Post, 2020). Bu durum, polis teşkilatlarının kamu güvenliğini sağlama konusundaki meşruiyetini zedelemekte ve toplum ile polis arasındaki güveni sarsmaktadır (Weitzer, 2002). ABD’deki polisin ölümcül silah kullanım oranı, (her yıl yaklaşık 1.000 sivilin öldürülmesi) diğer gelişmiş ülkeler arasında en yüksek oranlar arasındadır. Bu veriler, araştırmacılar tarafından kullanılan Washington Post’un “Ölümcül Güç Kullanımı Veritabanı”na dayanmaktadır. 2015-2017 yılları arasında ortalama 3 bin kişinin ABD polisi tarafından vurularak öldürüldüğü görülmektedir. İstatistiklere göre polis, 2015’te 995, 2016 yılında 963, 2017 yılında da 987 kişi vurularak öldürmüştür (Anadolu Ajansı, 2018). Bu yüksek oranlar, ABD’deki polis teşkilatlarının ölümcül güç kullanımı politikalarının diğer gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında daha agresif olduğunu göstermektedir (The Washington Post, 2020). Washington Post’un istatistiklerine göre, 2021’de polis kurşunuyla hayatını kaybedenlerin yüzde 94’ü erkek, yüzde 85’i ise olay esnasında silahlıydı (Anadolu Ajansı, 2022). Bu veriler, polis tarafından öldürülen sivillerin büyük bir kısmının silahlı olduğu ve erkeklerin bu tür olaylarda daha yüksek bir orana sahip olduğunu göstermektedir. Ancak, bu durum, silahsız sivillere yönelik ölümcül güç kullanımının kamuoyunda yarattığı olumsuz algıyı azaltmamaktadır. ABD’de polis şiddetine yönelik basında çıkan haberlere bakıldığında da bu tür şiddet haberlerinin oldukça yoğun olduğu görülmektedir. Özellikle, Black Lives Matter hareketinin yükselişi ve George Floyd’un ölümü gibi olaylar, polis şiddeti ve ırkçılık konularında geniş yankı uyandırmıştır (Taylor, 2020). Medyada yer alan bu tür haberler, polis teşkilatlarına olan güveni zedelemekte ve toplumsal huzursuzluğa yol açmaktadır. 2024 yılı Haziran ayında Birleşmiş Milletler (BM) özel raportörlerinin, Chicago merkezli polis şiddetinin Afrika ve Latin kökenlilere yönelik sistematik ırkçılık olarak adlandırdığı suistimallere çözüm bulmak adına eylem çağırısı yapması buna örnek olarak gösterilebilmektedir. BM İnsan Hakları Konseyi’nin özel mekanizmaları olarak bilinen süreç kapsamında, BM özel raportörleri, Chicago’da polis şiddetinin Afrika ve Latin kökenli topluluklara

yönelik sistematik ırkçılık olarak tanımlandığını ve bu durumun geniş çapta insan hakları ihlallerine yol açtığını rapor etmiştir. Bu ihlaller arasında, yaşlılar ve işkence mağdurları dahil birçok kişinin haksız yere mahkum edilmesi ve yeterli sağlık hizmetine erişim olmaksızın uzun süre hapse tutulması yer almaktadır (Anadolu Ajansı, 2024). “İnsan Hakları Konseyinin özel mekanizmaları” diye tanınan sürecin bir parçası olan özel raportörlerin olaya ilişkin yaptığı açıklamada, “Bu itirafların yanı sıra daha geniş sistematik ırkçılık ve Chicago’nun ceza yargılaması sistemindeki polis suistimallerinin, yaşlılar ve işkence mağdurları dahil birçok kişinin haksız mahkumiyetine ve bireylerin uzun süre sağlık hizmetlerine yeterli erişim olmaksızın haksız yere hapsedilmesine yol açtığı bildirildi” şeklinde ifadeler yer verildiği görülmektedir (Anadolu Ajansı, 2024). Washington Post gazetesinin, yerel resmi kaynaklardan derlediği istatistiklere bakıldığında, 2015-2017 yılları arasında ortalama 3 bin kişinin ABD polisi tarafından vurularak öldürüldüğü görülmektedir. İstatistiklere göre polis, 2015’te 995, 2016 yılında 963, 2017 yılında da 987 kişi vurularak öldürmüştür (Anadolu Ajansı, 2018). Bazı bölgelerde ciddileşen durum yerel kanun koyucuların polisin gerilimi ve ölümcül güç kullanımını azaltma konusunda simülatör eğitimi alması için kurallar koymaktadır. Böylece, Mart 2016’da Utah Eyaleti başsavcısı, bölge genelindeki kurumlar için güç kullanımı ve gerilimi azaltma politikaları için eyalet çapında bir sanal gerçeklik eğitim merkezini finanse etme ve destekleme konusunda açıkça yetki veren bir yasa tasarısını kabul etmiştir. Bu tür eğitim programları, polis memurlarının zorlu durumlarla başa çıkma becerilerini artırarak ölümcül güç kullanımını azaltmayı amaçlamaktadır (Utah State Legislature, 2016). Utah eyaleti için alınan bu karar polis şiddetinin ön plana çıktığı ve polise yönelik eğitimlerin daha nitelikli hale gelmesini hedefleyen diğer eyaletler için bir örnek teşkil etmiştir.

ABD genelindeki eğitim merkezleri, memurları daha doğru atış yapmaları için eğitmek ve ayrıca ateş edip etmeme konusunda karar vermelerine yardımcı olmak için VR ve AR sistemleri kullanılmaktadır. Bu tür teknolojiler, polis memurlarının eğitiminde önemli bir rol oynamaktadır. VR ve AR sistemleri, gerçek dünya senaryolarını simüle ederek memurların stres altındaki karar verme süreçlerini geliştirmelerine olanak tanır (Blacker, 2017). Federal düzeyde, İç Güvenlik Bakanlığı’nın (DHS) bir bileşeni olan Federal Yasa Uygulama Eğitim Merkezleri (FLETC), 95 Federal kurum için kurumlar arası kolluk kuvvetleri eğitim organizasyonu olarak hizmet etmektedir. Genel merkezi, Brunswick liman kenti yakınındaki Glynco, Georgia’da bulunan FLETC, eyalet, yerel, şehir ve uluslararası kolluk kuvvetlerine de hizmet vermektedir (FLETC, 2021). Buna ek olarak, ek olarak, FLETC Artesia; New Mexico ve Charleston, Güney Carolina’da iki konut eğitim tesisi daha işletmektedir. FLETC ayrıca, Washington DC bölgesinde yoğun personel yoğunluğuna sahip departmanlar tarafından kullanılmak üzere Cheltenham, Maryland’de konut dışı bir hizmet içi yeniden yeterlilik ve ileri eğitim tesisi işletmektedir (FLETC, 2021). Glynco, GA, ateşli silah simülatörlerine ve kurulu toplam 40 MPRI PatrolSims sürüş simülatörüne sahiptir. Stratejik Plana göre 2016-2018, siteye sürüş ve ateşli silahlar gibi

alanlarda simülasyon teknolojisini kullanarak eğitim vermek için yeni bir simülasyon binası yapılması düşünülmektedir. Mevcut tesis, gerçek bir eğitim tesisinden çok yeni bir sanal gerçeklik eğitim tesisi olarak tasarlanmıştır. Kuvvet kullanma simülatörleri için başka bir tesis de Stratejik Plana dahil edilmiştir. VirTra simülatörlerini barındıracak bir tesisin inşası veya yenilenmesi için finansmanın CBP'den (Customs and Border Protection) FLETC'ye sağlandığı varsayılmaktadır (FLETC, 2016). Artesia, NM, site yargılayıcı tabanca atış simülatörlerine ve birkaç PatrolSim™ sürücü eğitim simülatörüne sahiptir. Ayrıca, 2016-2018 Stratejik Planına göre, ateşli silahlar ve sürücü eğitimi için çeşitli simülatörleri barındıracak ve merkezileştirecek yeni bir simülatör binası yapılması planlanmaktadır (FLETC, 2016). Orlando, Florida da özellikle yeni ve mevcut eğitim teknolojilerini, kolluk kuvvetleri eğitim ihtiyaçlarını karşılama yetenekleri açısından değerlendirme konusunda uzmanlaşmış ve çeşitli simülasyon eğitim sistemleri geliştirmeye odaklanmıştır. Simülasyon tabanlı uygulamaları polis eğitimi için kullanma konusunda birkaç eyalet ve şehir polis teşkilatı öne çıksa da ABD'de günümüzde polis teşkilatlarının yarısında en az bir adet simülasyon eğitim cihazı bulunmaktadır (Banks, vd., 2016). Los Angeles ve San Antonio polis departmanları, duygusal sıkıntı içindeki insanları içeren acil çağruları ele almak için ruh sağlığı uzmanlarıyla ortaklık yapan kurumlar arasında yer aldığı görülmektedir. Bu iki şehirdeki polis departmanları, polis memurlarına simülasyon eğitimi de vermektedir. Bu eğitimler, polislin orantısız güç kullanımı olaylarını azaltmayı amaçlamaktadır (Anadolu Ajansı, 2018). ABD'de bir polis teşkilatına bağlı olarak çalışan/çalışmış polislerin simülasyon tabanlı eğitim uygulamaları hakkındaki görüşlerine bakıldığında Inglewood, California'da yaşanan bir vakayla ilgili Washington Post gazetesine röportaj veren polisler, yaşadıkları bir olayda masum bir vatandaşı simülasyon eğitimi sayesinde vurmadıklarını ve simülasyon tabanlı uygulamaların öğrenme üzerinde pozitif etkileri olduğunu beyan etmiştir (The Washington Post, 2021). Bu tür eğitimler, polis memurlarının gerçek hayattaki durumlarda nasıl tepki vereceklerini önceden deneyimlemelerine ve daha güvenli ve etkili kararlar almalarına yardımcı olmaktadır (Blacker, 2017). Yaşanan vaka ile ilgili memurlar, simülasyon eğitiminde bunun gibi durumları uygulamış, tepkilerini yavaşlatmayı ve başka seçenekler aramayı öğrenmiştir. Memurlar, simülasyon eğitimi sırasında benzer senaryoları defalarca tekrarlayarak, stres altındayken bile mantıklı ve kontrollü tepkiler verebilmeyi öğrenmişlerdir. Bu tür eğitimler, memurların ani ve ölümcül güç kullanımı yerine alternatif çözümler aramalarını teşvik etmektedir (Birzer & Roberson, 2012). Vakadaki şüpheli, elinde bıçak ve tabanca olduğunu söyleyerek onlara doğru yürürken, arabalarını barikat olarak kullanmış ve mermilerden çok daha az öldürücü olan plastik mermileri ateşlemiştir. Bu tür senaryolar, memurların zor durumlarda nasıl hareket etmeleri gerektiğini pratik etmelerini sağlar. Şüphelinin plastik mermilerle etkisiz hale getirilmesi, simülasyon eğitimlerinin memurlara daha az öldürücü seçenekler kullanma becerisi kazandırdığını göstermektedir (Banks, et al., 2016). Şüpheli bu olay sonucunda polis tarafından kelepçelenmiş ve psikiyatrik değerlendirmeye alınmıştır. California Inglewood Polis Departmanı için uygulanan simülasyon tabanlı uygulama eğitimini

denetleyen Çavuş Joseph Cupo, “Memurlar, eğitimin onları ölümcül güç kullanmaktan alıkoyduğunu hissettiler,” ifadesini kullanmıştır. Simülasyon eğitimi, memurların karşılaştıkları durumları daha iyi değerlendirmelerine ve ölümcül güç kullanmadan önce alternatif çözümler aramalarına yardımcı olmaktadır. Bu tür eğitimler, polis memurlarının daha bilinçli ve kontrollü hareket etmelerini sağlayarak, toplum güvenliğini artırmaktadır (Streeter, 2020). Polisin güç kullanımının giderek daha fazla inceleme altına alındığı bir zamanda uzmanlar, eğitim simülasyonlarının polisin silahlarını ateşleme sayısını azaltmanın önemli bir yolu olduğunu belirtmektedir. Eğitim simülasyonları, memurların gerçek dünya senaryolarını güvenli bir ortamda deneyimlemelerine olanak tanır. Bu tür eğitimler, memurların stres altında bile doğru kararlar almalarını sağlar (Blacker, 2017). Çeşitli rol yapma seçenekleri ve bunların işe yaradığına dair giderek artan sayıda verinin olduğu düşünülmektedir. Bazı eğitimlerde canlı aktörler kullanılmakta, diğerlerinde videoya alınmış senaryoları odanın etrafını saran ekranlara yansıtarak polisler vaka uygulaması tecrübe ettirilmektedir. Maryland Üniversitesi’ndeki bir laboratuvar da dahil olmak üzere birkaç kurum, polis memurlarını bir video oyununda olduğu gibi videolar veya bilgisayar tarafından oluşturulan görüntülerle çevreleyen sanal gerçeklik kulaklıklarının tasarlanmasına yardımcı olmuştur (Taylor, 2020). Maryland Üniversitesi’nde Uygulamalı Sosyal Bilimler Araştırmaları Laboratuvarı’na başkanlık eden sosyoloji profesörü Rashawn Ray, “Polis memurlarına, özellikle kariyerlerinde çok genç olduklarında, bu senaryoları uygulama yeteneği vermek gerçekten önemlidir” açıklamasında bulunmuştur (Ray, 2020). Hem kendisi hem de Cincinnati Üniversitesi’nde ceza adaleti profesörü olan Robin Engel, polis etkileşimlerinin büyük çoğunluğunun silahsız sivilleri içermesine rağmen, polis memurlarının genellikle gerilimi azaltma eğitimine ateşli silah pratiğinden çok daha az zaman harcadıklarına dikkat çekmektedir. Engel, gerilimi azaltma eğitimini 2018’de araştırmaya başlayan Engel’den bir polis memurunun yakın zamanda bir trafik durması sırasında silahsız bir siyahi adamı vurduğu üniversitesindeki kampüs polis departmanında hesap verebilirliği artırmanın yollarını bulması istenmiştir. ABD Louisville’de, kar amacı gütmeyen Polis Yönetici Araştırma Forumu tarafından oluşturulan gerilimi azaltma eğitiminin, memurların güç kullanımı olaylarında %28’lik bir azalmaya, vatandaş yaralanmalarında %26’lık bir azalmaya ve memur yaralanmalarında ise %36’lık bir azalmaya neden olduğunu ortaya çıkarmıştır (Engel, 2020). Engel’e göre, eğitim memurların devriye sırasında karşılaşılabilecekleri gergin durumları etkisiz hale getirmeyi amaçlamaktadır. Erkek arkadaşı polise ateş açan silahsız bir siyahi kadın olan Breonna Taylor’ın polis tarafından vurulmasına yol açan Louisville’deki vaka gibi daha yüksek riskli senaryolar için simülasyon tabanlı uygulamalarda geliştirmeler yapılması gerektiği ortadadır. Bu tür olaylar, polis memurlarının yüksek stres altındayken bile doğru kararlar verebilmelerini sağlayacak simülasyon tabanlı eğitimlerin önemini vurgulamaktadır. Simülasyonlar, memurların bu tür durumlarla başa çıkma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Streeter, 2020). Newark New Jersey’de polislerin, 2020 yılında görev başında tek bir el ateş etmedikleri, Kamu Güvenliği Direktörü Brian O’Hara

tarafından açıklanmıştır. Bu olay simülasyon tabanlı uygulamaları ile eğitim alan polislerin öğrenme aşamasına sağladıkları faydaya önemli bir örnek olarak değerlendirilebilir. Newark'ta uygulanan eğitim programları, memurların ateşli silah kullanma sıklığını azaltmakta ve daha güvenli müdahale yöntemleri geliştirmelerine olanak tanımaktadır (O'Hara, 2020). Camden, New Jersey'de, polisler 2017'den beri görev başında ölümcül bir silah ateşlememiş ve aşırı güç kullanımına ilişkin şikayetler gözle görülür ölçüde azalmıştır. 12 Aralık 2021 tarihinde Washington Post'ta (2021) Camden İlçesi Polis Departmanında Departman sözcüsü Dan Keashen'in ifadelerine yer veren "How role-playing helps police do their job without firing their guns- Rol yapma, polisin silahını ateşlemeden işini yapmasına nasıl yardımcı olur?" başlıklı haberde Keashen memurlara gerilimi azaltma ve çatışma çözme konusunda eğitim verilirken, kalp monitörleri takıldığı bu sayede denetleyicilerin ise memurların ses ve vücut hareketlerinden stres düzeylerini ölçebildiklerini ifade etmektedir. Keashen simülasyon eğitimlerine ilişkin aynı haberde "size simülasyon tabanlı uygulamaları polislerin öğrenme süreçlerinde yüzde yüz etkili olduğunu söyleyebilirim, işe yarıyor ifadelerini kullanmıştır (Washington Post, 2021). West Jordan (Utah) Polis Departmanı Şefi Ken Wallentine ise kolluk kuvvetlerinde çalıştığı yaklaşık kırk yılda, departmanları daha profesyonel hale getiren, etkili suç önleme stratejilerini benimseyen ve polislik standartlarında çitayı yükselten birçok değişikliğin olduğunu belirtmektedir. Kıdemli polis şefi, kurumların dikkate değer ilerleme kaydettiği alanlardan birinin güç kullanımı eğitimi olduğuna işaret etmekte ve simülasyon tabanlı uygulamaların eğitimin kalıcı özelliklerini vurguladığı görülmektedir. Bu tür eğitimler, polis memurlarının yaygın olmayan ütöpik senaryolar karşısında dahi performanslarını test edebilmelerine olanak tanımaktadır (Wallentine, 2019). Nitekim simülasyon sistemlerinin eğitsel amaçla polis eğitimlerinde kullanılması polis memurlarının yaygın olmayan ütöpik senaryolar karşısında dahi performanslarını test edebilmesine de olanak tanımaktadır.

Gelişen teknoloji ile birlikte simülasyon tabanlı uygulamaların ABD polis departmanları tarafından daha sık tercih edilir hale gelmesi ülkede bu alanda profesyonel hizmet veren şirketlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yazılım ve görsel tasarım üzerine çalışan şirketler yeni gelişen simülasyon tabanlı uygulamaları kullanarak polis departmanlarına hizmet vermektedir. Simülasyon tabanlı sistemler üzerinde hizmet veren şirketlerin bir kısmı polis davranışları üzerine odaklanırken bazıları da nişan eğitimi ve polis adaylarının refleks sürelerini geliştirmeleri gibi konulara yoğunlaşmıştır. Küresel boyutta 3.6 milyar dolarlık bir sektör haline gelen simülasyon tabanlı polis ve askeri eğitim uygulamaları özellikle Kuzey Amerika kıtasında son 2 yılda %36 büyümüştür (Police and Military Simulation Training Market, 2022). ABD'de polis adaylarına ve mevcut polislere simülasyon tabanlı uygulamalar ile eğitim veren şirketler arasında InVeris Training Solutions, L3Harris, VirTra, WRAP Technologies, Apex Officer, Doron Precision Systems, Inc., FAAC Incorporated, Simulation Technology, Skidcar System Inc, TI Training Corp sayılabilir.

Sonuç

Yaşam kalitesinin yükseltilmesi, insan eylemlerinin sonucunda oluşabilecek iyi-kötü olası durumlara karşı olası senaryoların gerçeğe yakın şekilde taklit edilerek bilgisayar ortamı dahilinde uygulanmak koşuluyla kullanıcılara/öğrencilere etkileşim temelli bir deneyim sunan simülasyon eğitimleri, internet ve bilgisayar teknolojilerine olan erişimin artması, sanal ortalamaların erişilebilir hale getirilerek iyileştirilmesi sayesinde çeşitliliğini her geçen gün arttırmaktadır. İmalattan, savunmaya, kolluk kuvvetlerinden, sağlığa, mühendislikten hayatın pek çok alanında kullanılan bu eğitimler, sanal gerçeklik, artırılmış, karma gerçeklik ya da ciddi oyunlar gibi teknolojiler yardımıyla uygulanabilmektedir. Simülasyon eğitimleri eğitimde ihtiyaç duyulan her türden materyalin sanal birer kopyasının/taklidinin bilgisayar desteği ile sanal bir ortam dahilinde yaratılmasına bu sayede maliyetin düşürülmesini ve öğrenme etkinliğinin artırılarak daha kolay algılanabilir ve uygulanabilir hale dönüştürmektedir. Çalışılan alana özgü ihtiyaç haritalarının belirlenerek yeni türden sanal eğitim sistemlerinin geliştirilmesi sayılan meslek tabanlı eğitimlerde olumlu pek çok sonucun alınmasına olanak sağlamaktadır. Özellikle, meslekî açıdan bir toplum dahilinde topluluk üyeleri arasında etkileşimde olmayı gerektiren kolluk kuvvetlerinin durumlarına bakıldığında söz konusu etkileşimler tehlikeli ya da stresli durumlarda gerçekleşebilmektedir. Bu kapsamda polislerin memurlarının mevcut durumu profesyonel şekilde yönetmesi ve olası zararları önlemek amacıyla hızlı kararlar vermesi beklenebilir. Polislik eğitiminde bu kararların alınması ve istenilen/beklenen sonuçların elde edilmesi için birebir uygulanması gibi eğitim içerikleri söz konusudur. Bu bağlamda polis departmanları geliştirilen fiziksel deneme modelleri, büyük ölçekli simülatörler kullanmaktadır. Ancak bu tesislerin edinilmesi, bakımı pahalı olabilmekte özellikle de küçük departmanlarda polis memurları için her zaman erişilebilir olamamaktadır. Sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, karma gerçeklik ve/veya ciddi oyun teknolojisi kullanılarak geliştirilmiş simülasyon eğitimleri ise, polislere daha düşük maliyetli erişilebilir alternatifler sunabilmektedir. Bu sayede eğitim hedeflerine doğrudan erişimi destekleyen değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasına olanak sağlanarak polislerin meslekleri sürecinde karşılaşılabilecekleri birbirinden farklı senaryoları deneyimlemesi sağlanmakta ve polislerin olası durumlar karşısında nasıl yanıt vermeleri ya da nasıl aksiyon almaları gerektiğini taklit ederek, eğlenerek öğretebilmektedir. Kolluk kuvvetlerinin simülasyon eğitimleri ile eğitimi sonucunda öğrenim sürecinin avantajlarının ortaya çıkarılması ve öğrenciler üzerindeki etkilerinin incelenebilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, adem-i merkezîyetçilik sistemiyle üç aşamalı yönetime sahip Amerika Birleşik Devletleri'nin çeşitli kasaba ve eyaletlerinde bulunan emniyet güçlerinin aldıkları simülasyon eğitimleri incelenmiştir. 2015 – 2022 yılları arasında yayınlanan resmî raporlara göre uygulanan bu eğitimler yargısal örneklem (seçmece yöntem) ile araştırmacı tarafından örnek olay olarak belirlenmiştir. İlgili eğitimlerin sonuçları yine resmî raporlarda yer alan oranlar doğrultusunda

incelenmiştir. Çalışma kapsamında büyük ölçüde simülasyon tabanlı uygulamalar ile eğitim alarak öğrenme süreçlerine dahil olan polislerin ifade, rapor ve görüşleri ve simülasyon tabanlı uygulamaları kullanarak eğitim veren kuruluş ve hizmet alan ABD polis departmanlarının limitli araştırma raporlarına dayanan bulgulara göre, simülasyon tabanlı uygulamalar öğrenme üzerinde pozitif etki yarattığı gözlemlenmiştir. Simülasyon tabanlı uygulamaların öğrenme üzerindeki etkilerinin araştırılması için seçilen örneklem dahilindeki ABD polis departmanlarındaki simülasyon tabanlı eğitimlerin, öğrenme sürecinde bulunan kişiler üzerindeki etkilerin derecesi; alınan eğitimin amacı, simülasyon tabanlı uygulamaların yöntemi ve kullanılan ekipmanlar, seçilen senaryolar, eğitim alan polislerin bulunduğu bölgedeki suç oranları, eğitim alan polislerin karakteristik yapıları, verilen eğitimin süresi ve sıklığı gibi belli başlı konulara bağlı olarak değişmektedir. Araştırmada elde edilen bulguların yanı sıra bir simülasyon tabanlı uygulama olan VR sistemleri ile verilen eğitimlerin öğrenme üzerindeki etkisi ile ilgili yapılan incelemeler de VR ile eğitim görenlerin edindikleri gerçekçi sanal deneyimler sayesinde empati ve soğukkanlılık duygusunun geliştiğini ortaya koyduğu görülmektedir. Örneğin etkileşimli simülatörleri pasif olarak video izlemek gibi geleneksel sınıf eğitiminden çok daha etkili kılan şeylerden biri olarak, görevlilerin alet kemerlerindeki tüm araçları sözlü komutlarla birlikte daha iyi değerlendirip kullanabilmeleri ve dolayısıyla iletişim becerilerini geliştirip bunu kullanabilmeleridir. Simülasyona dayalı eğitim, departmanların polislik taktiklerinde etnik ve ırksal önyargı endişelerini daha iyi ele almasına yardımcı olabildiği düşünülmekte olup bu noktada örneğin, orantısız güç kullanımı neticesinde hayatını kaybeden ve dünya çapında infiale sebep olan George Floyd gibi benzer ve farklı ortamlarda uygulanan simülasyon eğitimleri sayesinde, olası önyargılara karşı memurların farkındalıklarının artmasına olanak sağlayıcı bir araç olduğunu söylemek mümkündür. Bilindiği gibi, polislik mesleğini icra eden kolluk kuvvetlerinin yeterli eğitim ile donatılmaları halka etkin bir şekilde hizmet edinebilmeleri açısından çok önemlidir (Lino, 2024). Bu bağlamda gelişen dünya karşısında polislik mesleğinin de yine değişen günümüze oranla kompleks sorunlarla baş edebilmeleri gerekmekte, bu kapsamda da meslekî eğitimin güncel durumları göz önüne alarak kendini yenilemesi gerekmektedir. Bu bağlamda yapılan incelemeler neticesinde, simülasyon eğitimlerinin polislerin hem meslekî performanslarının yükselttiği, hem toplum karşısında iyi davranışların ve meziyetlerin sergilenmesine olanak sağladığı hem de evrensel ve toplumsal değerlerin korunmasına ve toplumsal refahın korunmasına olanak sağladığı söylenebilir.

Kaynakça

Anadolu Ajansı. (6 Ocak 2018). ABD polisi 2017'de 987 kişiyi öldürdü. Anadolu Ajansı. Erişim Tarihi: 07.05.2022. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-polisi-2017de-987-kisiyi-oldurdu/1023729>

Anadolu Ajansı. (11 Şubat 2022). Washington Post: ABD polisi 2021'de 1055 kişiyi öldürdü. Anadolu Ajansı. Erişim Tarihi: 07.05.2022. Retrieved from

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/washington-post-abd-polisi-2021de-1055-kisiyi-oldurdu/2498676>

Anadolu Ajansı. (4 Haziran, 2024). BM raportörlerinden Chicago'daki sistematik ırkçı polis şiddetine karşı daha çok eylem çağrısı. Erişim Tarihi: 30.06.2024. **Anadolu Ajansı**. Retrieved from <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-raportorlerinden-chicagodaki-sistematik-irkci-polis-siddetine-karsi-daha-cok-eylem-cagrisi/3239172>

<https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-raportorlerinden-chicagodaki-sistematik-irkci-polis-siddetine-karsi-daha-cok-eylem-cagrisi/3239172>

Ayhan, U. (2008). Amerika Birleşik Devletlerinde Yerel Yönetimler. *Sayıştay Dergisi*, (70), 103-120.

ABD Hava Kuvvetlerinden savaş pilotu eğitimi için sanal gerçeklik hamlesi. (19 Temmuz 2021). *M5 Dergi*. Erişim Tarihi: June 5, 2024, <https://m5dergi.com/one-cikan/abd-hava-kuvvetlerinden-savas-pilotu-egitimi-icin-sanal-gerceklik-hamlesi/>

Banks, D., Hendrix, J., Hickman, M., & Kyckelhahn, T. (2016). National sources of law enforcement employment data. RTI International, Seattle University, United States Sentencing Commission.

Banks, D., Couzens, L., & Williams, C. (2016). Simulation training for police officers: A review of the evidence. *Police Practice and Research*, 17(1), 1-12.

Birzer, M. L., & Roberson, C. (2012). *Police field operations: Theory meets practice*. Prentice Hall.

Blacker, K. (2017). Virtual reality in police training: Challenges and opportunities. *Journal of Law Enforcement*, 45(3), 100-115.

Bumgarner, J. (2002). An assessment of the perceptions of policing as a profession among two-year and four-year criminal justice and law enforcement officers. *Journal of Criminal Justice Education*, 13, pp. 331-352.

Conwin, K., & Thomen, D. (2000). Simulation based acquisition: An overarching view. In *Simulation Interoperability Workshop*.

Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Cunningham, S., Foote, L., Sowder, M., & Cunningham, C. (2018). Interprofessional education and collaboration: A simulation-based learning experience focused on common and complementary skills in an acute care environment. *Journal of Interprofessional Care*, 32(3), 395-398.

FLETC. (2016). *Strategic Plan 2016-2018*. Federal Law Enforcement Training Centers.

FLETC. (2021). *Federal Law Enforcement Training Centers Annual Report*. Federal Law Enforcement Training Centers.

Glesne, C. (2011). *Becoming qualitative researchers*. (A. Ersoy & P. Yalçınoğlu, Çev.). Pearson.

Görüş, S., Bilgi, N., & Korkut Bayındır, S. (2014). Hemşirelik eğitiminde simülasyon kullanımı. **Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, 4(2), 25-29.

Human Interface Technology Laboratory. (n.d.). What is virtual reality? **University of Washington**. Retrieved 4 Ocak, 2024, from https://www.hitl.washington.edu/projects/learning_center/pf/whatisvr.htm

Kane, J., Pye, S., & Jones, A. (2011). Effectiveness of a simulation-based program in a pediatric intensive care unit. **Journal of Pediatric Nursing**, 26(4), 287-294.

Klein, L. R. (2003). Creating Virtual Product Experiences: The Role of Telepresence. *Journal of Interactive Marketing*, 7(1), 41-55.

Kızıl, M., & Joy, J. (2018). What can virtual reality do for safety? **Minerals Industry Safety and Health Centre, The University of Queensland**, 11.

Kory, P. D., Eisen, L. A., Adachi, M., Ribaldo, V. A., Rosenthal, M. E., & Mayo, P. H. (2007). Initial airway management skills of senior residents: Simulation training compared with traditional training. **Chest**, 132(6), 1927-1931.

Köse, N., & Yengin, D. (2018). Dijital pazarlamadan fijital pazarlamaya geçiş örneği olarak artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik uygulamalarının pazarlama üzerindeki katkılarının incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi (İAÜD)*, 10(1), 77-111.

Lino, P. R. (2004). Police Education and Training in a Global Society: A Brazilian Overview. *Police Practice and Research* 5, 125-136.

Johnson, J. (2019). Artificial Intelligence & Future Warfare: Implications for International Security. *Defence and Security Analysis, Volume 35, Issue 2*. pp.147-169. <http://doi.org::10.1080/14751798.2019.1600800>.

McEvoy, M. D., Smalley, J. C., Nietert, P. J., & Field, L. C. (2012). Validation of a detailed scoring checklist for use during advanced cardiac life support certification. **Simulation in Healthcare**, 7(4), 222-235.

Mevlütöğlü, A. (n.d.). Uçuş eğitiminde simülatörler. *Mühendis ve Makina*, 54(636).

Murphy, C. A., & Perera, T. D. (2001). The Definition and Potential Role of Simulation Within an Aerospace Company. *Winter Simulation Conference*, 829-837.

Police and military simulation training market 2021-2025: Cost-effective virtual

training to boost growth - Technavio. (30 Mart 2022). PR Newswire. Erişim tarihi: 02.06.2022. Retrieved from <https://www.prnewswire.com/news-releases/police-and-military-simulation-training-market-2021-2025--cost-effective-virtual-training-to-boost-growth--technavio-301513063.html>

Ray, R. (2020). *Illness spillovers of lethal police violence: The significance of gendered marginalization.*

Rosen M. A., Salas E, Wilson KA, King HB, Salisbury M, Auqenstein JS, Robinson DW, Birnbach DJ. (2008). *Measuring team performance in simulation-based training: adopting best practices for healthcare. Simul Healthc, 3(1), 33-41.*

Streeter, J. (2020). *Police reform in the COVID-19 era: Challenges and opportunities. Journal of Criminal Justice, 68, 101-110.*

Taylor, K.-Y. (2020). *Black Lives Matter: A movement in the age of COVID-19. New York University Press.*

The Washington Post. (2020). Fatal Force: Police Shootings Database.

Türk Dil Kurumu. (2024). **Büyük Türkçe Sözlük.** Erişim tarihi 12.01.2024, <https://sozluk.gov.tr/>

Odabaşı, M., Akdoğan, H., & Tatıl, S., (2011). *Amerika Birleşik Devletlerinde polis eğitimi (Police training in the USA). İçinde Polis eğitim sistemleri (Police training systems). Ankara: Polis Akademisi Yayınları.*

O'Hara, B. (2020). *Newark's approach to reducing police violence. Public Safety Journal, 23(2), 45-58.*

Önder, B. A. (2021). *Z Kuşağı: Eşitlik ve Reklam Tasarımları (Dijital Yerliler). Nobel Bilimsel: Ankara.*

Utah State Legislature. (2016). *Utah's VR Training Center Legislation.*

Wallentine, K. (2019). *Professionalizing police departments through simulation-based training. Law Enforcement Executive Journal, 34(4), 23-35.*

Walker, S., & Katz, C. M. (2013). *The Police in America: An Introduction. McGraw-Hill Education.*

Washington Post. (12 Aralık 2021). Role-play police shootings. The Washington Post. Erişim tarihi: 02.06.2022. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/national-security/2021/12/12/role-play-police-shootings/>

Weitzer, R. (2002). *Incidents of police misconduct and public opinion. Journal of Criminal Justice, 30(5), 397-408.*

Yamamoto, G. T., Özgeldi, M., & Altun, D. (2018). *Instructional Developments and Progress for Open and Equal Access for Learning. Open and Equal Access for Learning in School Management (pp. 117-143). içinde IntechOpen.*

ISTANBUL AYDIN UNIVERSITY INTERNATIONAL JOURNAL OF MEDIA, CULTURE AND LITERATURE

INTRODUCTION

Istanbul Aydın University International Journal of Media, Culture and Literature is a peer-reviewed journal of the Istanbul Aydın University, Department of Foreign Languages; edited by Ass. Prof. Dr. Özgür Bülent Erdoğan & Lect. Sercan KARAKAŞ.

The journal publishes articles on literature, culture, and media and encourages global and interdisciplinary scholarship. IJMCL defines “literature” broadly to include all forms and genres and welcomes contributions from researchers, scholars and graduate and post-graduate students who study theoretical and critical topics concerning the interactions between literature, culture and media.

We publish two issues each year, in summer and in winter. Contributions will be submitted to the approval of the editorial committee following specialized peer-review. Opinions expressed in IJMCL should be considered as strictly that of the authors.

Submitting Articles

All contributions should be submitted in the first instance as an e-mail attachment in Word format to sercank@aydin.edu.tr

The journal publishes articles written in English.

Centered, italicized or bold text, and any other font changes may be included but otherwise limit formatting to a minimum. Please enter text in 1.5 spacing and ensure that the pages are numbered throughout in the upper right-hand corner.

Articles should be 4000–7000 words.

While submitting the final drafts of the accepted articles, the full article (complete with title, subtitles, endnotes, author’s name, affiliation and country) must

Untitled-1.indd 61 24.06.2015 13:50:40

be accompanied by a short abstract (200-250 words) summarizing the contents of the paper. Articles should also be accompanied by up to 5-8 key words to increase the online accessibility of the article. The author's mailing address, telephone number and email address should also be provided.

Conditions of Submission

By submitting to this journal, authors acknowledge and accept that articles are considered for publication on the basis that:

The article presents original work that is not being considered or reviewed by any other publication, and has not been published elsewhere in the same or a similar form;

All authors are aware of, and have consented to, the submission to the journal; Due regard has been paid to ethical considerations relating to the work reported;

The article contains, to the best of the authors' knowledge, no unlawful statements.

Submissions are vetted for quality of written language and may be rejected on these grounds. It is recommended that any non-native English speaking authors who are not confident of their English language skills ask a native English speaker or a professional language-editing service to review their articles before submission. This is not mandatory, but it will help to ensure that the Editors and reviewers fully understand the academic content of the article.

Use of an editing service does not guarantee that your article will be accepted for publication. A decision will be made following the usual peer review process.

Citations: Papers should be written in concordance with the current APA Citation Style, using in-text citation and the Works Cited system, as in the examples below.

After a quote in the body of your paper, indicate the source in brackets, using the format specified below as the In-Text Citation form.

At the end of the paper, list all the works used, in alphabetical order, under the title Works Cited, using the format specified below as the Works Cited Form.

Untitled-1.indd 62 24.06.2015 13:50:40

Do not include bibliographical information in your endnotes. Use these only to develop a point incidental to your argument.

General Rules:

1. The language of the articles is English
2. If there is an institution that supports the study, the last word of the article title should be placed on (*) and the information on the same page as the footnote should be given.
3. Manuscripts should not exceed 12.000 words including bibliography and annexes.
4. Articles should be organized according to the APA reference system. Please make sure that the references in the text are in the references

Editing of topics: All work submitted to our journal must have the following characteristics: Studies submitted as a basic spelling rule must be written in accordance with APA (6.0) style. examples and exceptions are listed below:

- Page Layout, entries must be written in a Microsoft Word program and the page metrics must be organized as follows:

Paper Size: A4 Portrait

Top Margin: 2.5 cm

Bottom Margin: 2.5 cm

Left Margin: 2.5 cm

Right Margin: 2.5 cm

Paragraph Head: 1 cm

Block Quote: Left 1 cm

Font: Times New Roman

Font Style: Normal

Main Text Size: 11 point

Block Quote: 9 points

Footnote Text Size: 9 points

Inside the Table: 9 points

Paragraph Spacing: 6 nk Line Spacing: Single (1)

Type of Font :

Times New Roman style should be used. Turkish Abstract English Abstract should be in 11 pt, main text should be 10 pt. Text, Turkish-English abstract and the sources used should be justify. Text should be written using single line spacing, 1 line spacing between paragraphs should be left.

Headlines:

The manuscript should be composed of main headings and sub-headings.

Main Title :

Times New Roman character, using capital letters, bold and must be in Microsoft Word format in 14-pt format. Author name, abbreviations, author ORCID number and e-mail addresses should be written with two lines of space after the title and the name of the author should be written in 11 pt font size.

Abstract:

Abstract title should be written with two lines of space after Turkish keywords. Times New Roman should be in bold, 11 pt, justified, and in single word Microsoft Word format using capital letters. Should not exceed 600 words and abstract should be bold, 11 pt. and all text should be written in Microsoft Word format in Times New Roman style. Keywords in abstract should be in italic, bold type and 11 pt. At least three, maximum five key words should be written with the first letter and the other letters with small letters. In abstract, subject of the article, research method and result should be given.

Sections:

Section subtitles (INTRODUCTION, CONCEPTUAL FRAME, LITERATURE SCANNING, RESEARCH METHODOLOGY, FINDINGS, CONCLUSION, etc), which are formed according to the content of the article, should be all

uppercase, 11 pt and bold, and they should be typed without numbering.

Main Text:

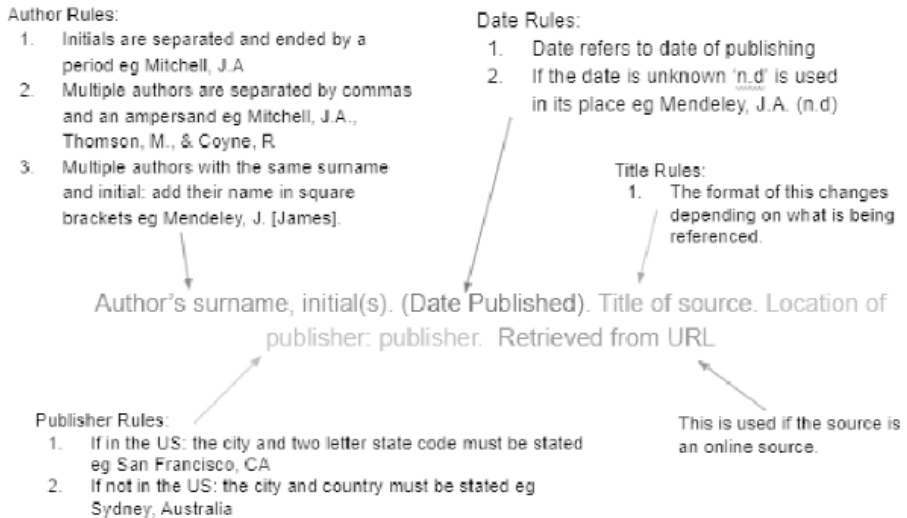
Subtitles should be written in 11 pt, bold and capital letters and the text should be in 11 pt., Times New Roman style in Microsoft Word format. Articles should be written in a single column, justified, and in a single space between paragraphs. The subtitle of the first section should start with a line space after the keywords and there should be no spaces in the following paragraphs. Article length must not exceed 20 pages with shapes and figures.

Tables, Figures, Graphics and Pictures:

If the tables, figures, graphics and pictures used in the text are not originally created by the author (s), they can be used in the text by showing “source”. Tables, figures, graphics and pictures should be placed to fit the text and the headings should be written in 11 font size and centered. Tables and graphs used in the text should be listed as Table 1., Table 2. / Chart 1., Chart 2. etc. and so on. Table numbers and titles should be written before the table. Figures, graphics and pictures of the numbers and the headers (figure, graphic and picture) then the bottom of the Figure 1., Figure 2. / Picture 1., Picture 2. etc. should be written as ordered. The first letters of the words used in the tables, figures, graphics and image titles should be initials large and the others are small.

Conclusion: The title should be written in bold, 11 pt, capital letters and text in 11 pt. Times New Roman style in Microsoft Word format.

REFERENCE PRINCIPLES

In the reference part, only referred sources in the article should be included and the alphabetical order should be followed according to the surname of the author.

In-Text Resource Display:

In the works, the opinions of others should be shown as quotation or reference. Short quotes should be shown in quotation marks. Quotes longer than 4 lines should be written as a separate paragraph, 1 cm inside and 11 pt. In this case, quotation marks should not be used.

In the references, surnames, date of publication, and page number information must be given in parentheses. In the case of one and two authored publications, the surnames of both authors should be included in parentheses. With more than two author references, only the first author's surname should be given and 'and others' statement should be used for other authors. In publications written by legal entities, the abbreviation can be made after the first reference if the legal entity name is too long or the abbreviated form is very known,. If it is decided to use the abbreviation, the name of the institution should

be written in the first submission and the abbreviation should be given in square brackets next to it. If it is referred to different publications published on the same date, the words “a, b, c, ...” should be used in order to distinguish the publications from each other, and this usage should be included both in the bibliography section and the references in the text.

Reference Examples

Reference to books and articles of a single author:

In text (book): (McQuail, 1987: 55).

• Reference to more than one work of same writer in the same year:

(McQuail, 1987a: 55; 1987b: 40).

If the writer has quoted from another author:

(Transcribed by McQuail, 1987a: 55).

In Bibliography: McQuail, Denis, (1987). *Mass Communication Theory: An Introduction*, Beverly Hills, CA: Sage Publication Inc.

Cavit, Binbaşıoğlu, (1988a). *General Teaching Methods*, Ankara: Binbaşıoğlu Publishing House.

Cavit, Binbaşıoğlu, (1988b). “The Impact of Homework on Learning”, *Education*, 65, 362-369.

Her türlü bilgiye
kolayca ulaşabileceğiniz
bilgi merkezleri **YSA**
kütüphanelerini kullanın

"Aydınlık bir gelecek"

www.aydin.edu.tr